

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૨૮૪૬ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ મનોરમ, સિદ્ધિ

વિષય ૪૨.૮૬

પં. વૃજમોહનલાલ મિશ્રનું જનાવેલું.

મનોકામના સિદ્ધિ.

અને

મહા મૃત્યુ પરીક્ષા.

અનુવાદક:-

શ્રીખાલાર્ધ પુરુષોત્તમ વ્યાસ—ગોધરા.

પ્રકાશક:-

બાબુ બેનીરામ પંડીતશર અલિગઢ, સિટી.

પ્રત ૧૦૦૦

પ્રથમાવૃત્તિ] સર્વ હક સ્વામિન. [સપ્ત ૧૯૮૦

મૂલ્ય:-રૂપિયા એક.

Vivekananda Pr. Press, Ahmedabad.

ગણતંત્ર સિદ્ધાંત
અમદાવાદ
પ્રસ્તાવનાની કૉપીરાઈટ સંગ્રહ

મનોકામના સિદ્ધી અને મૃત્યુના દાવસ બે અથવા ત્રણ ચાર માસ અગાજી સમજી લેવાની ઇચ્છા જગતમા કોને ન હોય ? જ્યાં પ્રાણીઓ મનગમતું મેળવવા ફાફા મારે છે, પરંતુ તેને માટે યોગ્ય ચત્ત અને ક્રિયા કોઈ કરતું નથી. કેટલાકો દુઃખ પડતા ઇશ્વરને દોષિત દેખે છે. પણ તે પોતાની ભુલનું પરિણામ છે એ અજ્ઞાનને લીધે સમજતા નથી, જાગ્ય વશાત્ ભારતવાસીઓએ શિષ્ટાચારને શાઞના નિમેયાનો ભાગ ક્યાં ને તેથી તેમને સડેવું પડે છે આ પુસ્તકમા એવી ક્રિયાઓ અને નિયમો આપેલા છે કે જેથી તે વાંચીને લોકો આચારમા ઉતારે તો ઘણો લાભ થાય ને મનોકામના સિદ્ધી સફળ થાય. અને મૃત્યુના દાવસ અગાઉ બાણી શકાય છે. મનોકામના સિદ્ધી સારાને માટે કંઈ લોક તે સફળ થશે દુર્વાસના માટે સફળ કદાપિ થવાની નથી.

લિ૦ ભવદીય

વૃજમોહનલાલ મિશ્ર.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
॥ ૩૦ ॥

મહા મનોકામના સિદ્ધિ.

“ કેલાસ શિખરે રહે ગૌરી પ્રતિજ્ઞા સકરે ।
મનકામના ઉચરતે વાણી મુખમયાધરે ॥ ”

એક વખત કેલાસ પર્વત પર ચામડાના આસન પર બેસી શ્રી
સકર બગવાન, પાર્વતી દેવીને મનકામનાનો સિદ્ધાંત અમૃત વાણી
પડે કરીને સમજાવતા હતા.

પ્રિયે ! સંસારમા જોટલી વસ્તુ છે તે બધી જીવો મનવાચ્છિત-
પણે મેળવી શકે છે.

પાર્વતી આશ્ચર્ય પામી કહેવા લાગ્યા કે —

“ કિવા કિવા મહાદેવ મન કામના સિદ્ધિ. ”

હે મહાદેવ પ્રભુ ! કેવા ચૈતન્ય જીવ વાળાઓ મનકામના સિદ્ધ
કરી શકે છે

મહાદેવો વાચ્ય:

“ સ્વરઃ જ્ઞાન. સ્વર જ્ઞાન આધ્યાત્મિક પડિતા ”

હે પ્રિયે ! જે સ્વર જ્ઞાન અથવા સ્વરજ્ઞાનનું બારીકાઈથી
અવલોકન કરે તે પડિત છે અને મનવાચ્છિત ફળ પ્રાપ્ત કરી શકે છે.

“ કિંવા મહેશ્વર શાસ્ત્રાશા ગવરી દિવ્યારણીમ્ ॥

ગૌરી ખોલ્યા કે મહારાજ ' સ્વરશાસ્ત્ર કેવું છે ? મહાદેવ ખોલ્યા કે — હે ચંદ્રમુખી ! પ્રત્યેક જીવધારીઓના નાકમાંથી જે શ્વાસ નીકળે છે, તે સ્વરશાસ્ત્ર અથવા પાંડિત્યોએ તેને શુભાશુભ જ્ઞાનથી વધારીને સ્વરશાસ્ત્ર કહેલું છે અને તે સ્વરોદય અપાન, સમાન, પ્રાણ, ઉપાન, વ્યાન, નાગકૂર્મ, ધનન્ય. દેવદત્ત, કૂકર, મળી દશ પ્રકારના છે જેમા અપાન, સમાન, પ્રાણ, ઉપાન, વ્યાન એ પાંચ મુખ્ય છે. માણસનું જીવન જન્મથી મરણ પર્યંત આ પાંચ સ્વરોથી ટકી રહે છે અને મરણિઓએ તો આ સ્વરો વડે મનકામના સિદ્ધિ થાય છે એવો સિદ્ધાંત શોધી કઢાડ્યો છે. પ્રત્યેક જીવધારી-પ્રાણી-ઓના નાકના છિદ્રોમાંથી આ સ્વરોદ્ધારા વાયુનું આવવું જવું થાય છે. પરંતુ નાકના બન્ને છિદ્રોમાંથી સ્વાસ મરખો નીકળતો નથી

જો ડાબા નાકથી પ્રથમ વધારે શ્વાસ નીકળશે, તો જન્મજીવિત યોડો નીકળશે એમ આ બન્ને છિદ્રોમા કુદરતી એવો નિયમ છે કે જો જમણા નાકથી પ્રથમ જેસમયે સ્વર ચાલે તો એક કલાક પછી ડાબા નાકથી જેમયે સ્વર ચાલવા લાગશે આ પ્રમાણે કલાકે શ્વાસનું વધવું ઘટવું અને તેની બારીકાઈથી તપાસ કરવી તેપર મનકામના સિદ્ધિનો તો આધાર છે

જો નાકના ડાબા છિદ્રનો સ્વર પ્રબળ હોય તો ક્યા ક્યા કામ સિદ્ધ થશે ?

સર્વ અચળ કાર્યો સિદ્ધ થાય છે, જેવા કે કૂવો બનાવરાવવો, વનો પાથો નાખવો, લગાવ ખોદાવવું, કપડા ખરીદવા, દાગીના ખરીદવા, ઘરમા પગ મૂકવો, રાજમહેલમા જવું વગેરે

વિવારંબ, દેવાલય બનાવવું, યાત્રા કરી, પહેલ જવું, વ્યાપાર કરવો ખેતરમાં ખીજ વાવવાં, આ તથા કામો પણ કામ નાકના સ્વરથી ફળદાયક નીવડે છે.

કામ નાકના સ્વરથી યાત્રા કરવી પડે.

તો પ્રથમ કામ પગને ચાલતી વખતે પૃથ્વી પર પછાડતા પછાડના ધરની બહાર નીકળવું, પરંતુ પૂર્વ અને કિતર દિશામાં જવું નહિ કેમકે પૂર્વ અને કિતરનો સ્વામી ચંદ્ર છે જે વ્યાપારના કામ માટે પરદેશ જવું ચાપે તો ચંદ્રમાને સામે સખી યાત્રા કરે તેમાં સફળતા મળે છે.

કામ નાકના સ્વરથી શત્રુ મળે.

તો આપણે દક્ષિણ બાજુ ઉભા રહી તેને કામી બાજુએ સખી વિવાદ કે ચક્રાંક કરે તો અવશ્ય જીત ચાપ છે શત્રુદારમાં કામ સ્વરે જવું થાય તો ઘેરથી નીકળતા કામો પગ પકડેલો કપાડી ચાલવું અને દરવારમાં પહેલ્યા બાદ જમણી બાજુએ રહી પાતચીત કરે તો અવશ્ય જીત પ્રાપ્ત થશે.

કોઈ અપ્રસન્ન માણસને ખૂશ કરવો હોય, અને કામી બાજુનો સ્વર ચાલતો હોય તો ધરમાંથી નીકળતા કામ પગને ચાર વખત ઉપાડી પૃથ્વી પર પછાડો પછી આગળ ચાલતા કામો પગ કપાડીને ચાલો. અપ્રસન્ન માણસની પાસે જઈ તેની જમણી બાજુએ બેસી પાતચીત કરો જે સામે બેસવાનો અવસર પ્રાપ્ત થાય તો ઝીંવી રીતે બેસો કે તેનું મોં આપણા મોઢાથી કામી બાજુએ રહે અર્થાત કામ નાકનો સ્વર બરાબર તેના મોંના કામ ભાગ પર જઈ અવકાશ, આગ બેસવાથી તે અવશ્ય પ્રસન્ન થશે જે કોઈપણથી જશે.

કેવાં કામો ડાખા નાકના સ્વર ચાલતાં ન કરવાં.

એવા કામો ન કરવા કે-અન્ને બનાવવા, ગાતા શીખવું છટ કે ચૂનાની ભટ્ટી પકવવી, તરવાર પકડવી, વીરમત્ર સીદ કરવો. જુગાર રમવો નહાવું, દરીયાની મુસાદરીમા જવું, નદીમા તરવું, દાથી ઘોડા પાંચવારી કરવી, યુદ્ધ કરવું, પશુ વેચવા, સ્ત્રી પ્રમંગ કરવો એવાં કામો ત્યાગ્ય છે.

ડાખા નાકના સ્વરમાં વશ કરવું.

જો કોધીજને વશ કરવો હોય તો ડાખા નાકના સ્વરના ચાલતાં તેની સાથે વાતચીત કરતા હમેશ ડાખા સ્વરમા તેને આપણી ડાખી બાબુએ રાખો, યોડા દલાડામા તે વશ થઈ જશે.

ડાખા સ્વરમાં મંત્ર સિદ્ધિ.

જો તમારે મંત્ર મિદ્ધી કરવી હોય તો મંત્રના દરેક અક્ષરનો ડાખા ગ્રંથથી ઉચ્ચારો તો મિદ્ધી થશે પરંતુ દિવસ અને નક્ષત્રના વિચાર કરવો જોઈએ. જો દિવસ અને નક્ષત્ર પ્રતિકૂળ હશે તે સિદ્ધ થવામા સફેદ છે.

ડાખા સ્વરમાં ધર્મ કર્મ.

જલ્લદાન, દેવ દર્શન, આધવ દર્શન, યજ્ઞ, દત્તન વિવાદગુરુ પામે દીક્ષા લેવી વગેરે.

ડાખા સ્વરમાં સ્ત્રી મમાગમ.

જો દિવસે સ્ત્રી રજોધર્મથી સ્નાન કરી પવિત્ર થાય તે દિવસે અર્ધ રાત્રીએ જો ડાખો સ્વગ આવે તો પ્રથમ પથારીપર ડાખો પગ મુકી મુઠ જવું, ત્યાર બાદ સ્ત્રીનો ડાખો પગ પહેવો પથારી

પર રખાવવો અને સૂવાડવો પછી રમણ કરવાથી તો જરૂર સંતાનો ત્યજ થશે. ધ્યાન રાખવું કે જો ધર્મના દિવસે સ્નાન પછી ગ્રંગાર પહેરી સ્ત્રીએ કંઈ કંઈ મિષ્ટાન્ન, ખટાઈવાળી વસ્તુઓ ખાવી જોઈએ અને પુરૂષે જરાપણ ખટાઈ ખાતી નહિ. એમ કરવાથી સતાન બળવાન થાય છે.

જમણા નાકથી શ્વાસ ચાલતા વખતનાં કંવાના કાર્યો

પથારીમાંથી ઉડતા નાકે આગળો લગાડી એ જોવું, કે કયો સ્વર ચાલી ગયો છે એ ડાબા હાથના નાકનો સ્વર પ્રબળ હોય તો ડાબા નાકનો સ્વર જાણવો અને જમણા હાથ તરફનો શ્વાસ પ્રબળ હોય તો જમણા નાકનો સ્વર જાણવો હવે આપણે જમણા નાકના સ્વરનો વિચાર કરીએ ને જેથી થતી મનકામનાસિધ્ધી તપાસીએ. જો જમણા નાકનો સ્વર ચાલતો હોય અને યાત્રા કરવી હોય તો પ્રથમ આમળ ચાલનાર પગને ઉપાડી જમીનપર પાંચ વખત પછાડવો મન કામના સિદ્ધી પૂર્ણ થશે. પરંતુ એ યાદ રાખવું કે જમણા સ્વરમાં જો સૂર્ય દક્ષિણ કે પશ્ચિમ તરફ હોય તો યાત્રામાં કદાપિ જવું નહિ, કેમકે પશ્ચિમ અને દક્ષિણનો સ્વામી સૂર્ય છે. જો એવોજ સંભોગ હોય કે યાત્રા કર્યા વિના ચાલે તેમ નથી અને મંગળ, શુક્ર, સોમ કે રવિવાર હોય તો આઠ વખત આમળ ઉપડનાર પગને જમીનપર પછાડવો અને જો શુક્ર, શનિ કે ગુરુવાર હોય તો અગિયાર વખત જમીનપર પગ પછાડવો, તો અવશ્ય કાર્ય સિદ્ધી થશે.

જમણો સ્વર ચાલતો હોય અને લડાઈના મેદાનમાં જવું હોય તો પ્રથમ વાર, તીથિનો વિચાર કરવો ને તે પછી જવું.

શુકલ પક્ષની બીજ, ત્રીજ, ચોથ, તેરમ, સોમ, મંગળ, ગુરુ, શુક્ર સુખ છે. એ દિવસો જોઈ સવારે પચારીઆથી ઉઠી નાકપર આગળી મૂકી જોવું કે સ્વર કયો ચાલે છે ? જો જમણા નાકનો સ્વર ચાલતો હોય તો ચાલતી વખતે પણ તે સ્વરમા જો પગ પહેલો ફાડાડો તો ડાબોજ ઉપાડો અને જમીનપર ત્રણ વખત પછાડી જો આમળ વધશે તો અવરથ વિનય મળશે.

આપણે આગળ વિચાર્યું કે નાકના પ્રત્યેક છિદ્રમાંથી એક કલાક શ્વાસ પ્રવળ ચાલે છે. અને એક કલાક નબળો ત્યાર પછી બીજાથી પહેલો ધીમે ચાલશે પરંતુ કોઈ કોઈ વખતે એમ પણ બને છે કે બન્ને છિદ્રથી વખતે એમ પણ બને છે કે બન્ને છિદ્રથી એક સરખો શ્વાસ ચાલે છે એ સ્વગ્ને સુખમા ન્ધર કહે છે.

કોઈ કોઈ જગાએ ડાબા સ્વગ્ને સૂચે ત્વર અથવા પ્રિંગળા પણ કહે છે, અને જમણા સ્વગ્ને જમણા સ્વગ્ને કે ચદ્ર સ્વર કે ઇડા સ્વગ્ને પણ કહે છે;

દરેક માસના બે પક્ષ છે શુકલ અને કૃષ્ણ. માસ શરૂ થતાં શુકલ પક્ષ અને પછી કૃષ્ણ પક્ષ આવે છે, તે અમાસ સુધી ચાલે છે.

કૃષ્ણ પક્ષનો પડવો, બીજ, ત્રીજ, સત્તમ, આઠમ નોમ, તેરમ, ચૌદમ, અમલ એ નવ તીથીઓમા પ્રત્યેક રાત્ર વચરના માણસનો પ્રાત કાળ સુર્યોદયનો સમયે એક કલાક જમણી તરફનો સ્વર ચાલશે ત્યાં પછી ડાબી બાજુનો આમ દિવસે છ કલાક ડાબાનો છ કલાક જમણી તરફનો સ્વર ચાલે છે આમ રાત્રે પણ અસ્થસ્ત છ, છ કલાક ડાબા જમણી સ્વર ચાલે છે. પરંતુ આ ક્રમ સુર્યોદય વખતથી ગણાય છે. સુર્યોદય બાદ એક કલાકે સ્વર બદલાશે અને ડાબા નાકથી

સ્વર ચાલવા લાગશે અને ચોથ, પાંચમ, છઠ્ઠ, દશમ, અગ્નીઆરશ, બારશ ડાબા નાકથી પ્રથમ સ્વર ચાલવા લાગશે. આ પ્રમાણે શુક્લ પદ્મમાં એકમ, બીજા, ત્રીજા, સાતમ, આઠમ, નેામ તેરશ, ચૈત્રશ પશ્ચિમાએ સૂર્યોદય વખતથી પ્રથમ ડાબા નાકથી સ્વર ચાલશે, ત્યાર પછી જમણા નાકથી આમ રાત્રી દિવસ એજ ક્રમથી દિવસના અને રાત્રીના બારબાર કલાક સ્વર ચાલે છે અને ચોથ, પાંચમ, છઠ્ઠ, દશમ, અગ્નીઆરશને બારશ એ ૭ તીથિએ સૂર્યોદય કાળથી પ્રથમ જમણા નાકથી સ્વર ચાલે છે.

જે ઉપરોક્ત કર્મથી વિરહશ્વાસ ચાલે તો નુકશાન થવા સંભવ છે પરંતુ વાત, પિત્ત, કફ વગેરેના અશના વધવાથી વિષરિતતાવથી જન્ય તો કંઈ હાનિ થશે નહિ. બાહી હાનિકારક છે.

જે તિથિમાં સૂર્યોદય કાળમાં જે નાકથી શ્વાસ પહેલો ચાલવો જોઈએ, તેથી કલટા એક વખત થોડીવાર ચાલી બદલાઈ જાય તો કર્મ વધુ હાનિ થશે નહિ. પરંતુ વધુ વખત ચાલે તો પ્રથમ કલાકે કલેશ, બીજામાં ધનહાનિ, ત્રીજામાં પરદેશ ગમન કરી બાહી ભટકવું પડે, ચોથામાં મિત્રનો નાશ થાય. પાંચમાં લડાઈ ટ ટો થાય; છઠ્ઠામાં ભર્ત્વ નાશ થાય, સાતમાં રોગ, વ્યાધિ થાય; આઠમાં મૃત્યુ થવાની બીતિ રહે અથવા મૃત્યુ સમાનથોર અપમાન સહેવું પડે.

આપણે ઉપર વાચ્યુ કે થોડો વખત માટે બન્ને નાકથી વાયુ સમાન ચાલે છે તેને સુપુન્ના સ્વર કહે છે. પરંતુ કોઈ કોઈ વખત એક વખત એક હિદથી શ્વાસ પૂરો ચાલે છે અને બીજાથી બિહુલ બંધ રહે છે; અને કોઈ કોઈ વખત એમ પણ થાય છે કે એક કલાકમાં થોડી થોડી વારને માટે બન્ને હિદથી શ્વાસ નીકળે છે એ બન્નેના લક્ષણ હાનિકારક છે.

સુષુમ્નાના ઉત્પત્તિ કાળમાં હાનિ.

આથી માણસને અનેક આપત્તિઓ હાવવી પડે છે સુષુમ્ના શ્વાસ ચાલતા સમયમાં કંઈ બદાર ન જવું, જવાથી લડાઈ થવાનો, રોગગ્રસ્ત થવાનો ભય રહે છે. જો સુષુમ્ના સ્વર ચાલતો હોય તો કોઈ કંઈ કહી જાય, કપકો દે, માગો દે તો પણ તે સહન કરી લ્યો. નુકસાનકારક શ્વાસ ચાલે છે માટે સામાને કંઈ ન દેહો. તેમ નહિ કરો તો સાર નહિ થાય. ગામમાં પણ સ્નેહી મિત્રોમાં આમ તેમ જવાનું કામ હોય તો પણ જાણી નહિ કે નવું કામ શરૂ કરવાની ઇચ્છા પણ ના કરો એકાતમાં બેસી ઇશ્વર સ્તુતિ કરવી લાભદાયક છે. કોઈ પણ કામ કરવું લાભદાયક નથી. નહિ કામ પુરું થશે કે સફળ થશે.

કાળા સ્વરમાં નીચે લખેલાં કાર્યો વર્જીત છે.

હથિયાર પકડવું, યુદ્ધ કરવું, ભોજન કરવું, સ્નાન કરવું, નામું કામ લખવું, હાથી ઘોડા પર સ્વારી કરવી, હથિયાર ખરીદવું, વિદ્યારંભ કરવો, મંત્ર સિદ્ધ કરવો, શત્રુના મકાન પર જવું, કોઈનું દેવું આપવું, અથવા કોઈનું દેવું કરવું, જૂત પ્રેતાદિકે હિતારવું એ કામો ત્યાગ કરવા જેવા છે આ મર્વ કાર્ય જમણા સ્વરમાં ખાસ કરીને કરવા જેમજો.

જમણા સ્વરમાં કયાં કામો વર્જીત છે !

વિવાદ કે લડાઈ કરવું, દાન લેવું, જાત્રા કરવી, કપડું ખરીદવું, દાગીના પહેરવા, પુસ્તક લખવું, યોગાભ્યાસ કરવો મિત્રતા કરવી કોઈપર સ્નેહ કરવો, દયા કરવી, ઔષધિનું સેવન કરવું; વૈદ્ય કે ડોક્ટરને યેઠ બોલાવવો. દિશા બેવી, અનાજ પાવવું મંત્ર ગીખવો,

છાપડે હાંકવું, મકાન બનાવવું, આગ, બગીચા, ગુફા, બોયડે બનાવવું, શેઠ સાથે વેર કરવું, ઇલાદિ કાર્યો ત્યાગ કરવા જેવા છે આ બધાં કામો ડાબા સ્વરમા કરવાથી લાભકારક છે. જો જમણા શ્વાસમા કળો તો હાનિ થશે.

૧. જો કોઈ પ્રશ્ન કરનાર દક્ષિણ દિશામાંથી આવી ડાબી બાજુએ બિંબો રહી પૂછે અને ડાબો ચર બંધ હોય તો તેને કહો કે કામ સફળ નહિ થાય.

૨. જો ડાબી બાજુએથી આવી જમણી બાજુ બિંબો રહી પ્રશ્ન કરે અને જમણો ચર બંધ હોય તો કહો કે કામ સિદ્ધ નહિ થાય.

૩. જો શ્વાસબદ્ધથી ચાલતો હોય અને કોઈ આવીને પ્રશ્ન કરે તો તેને ખાતરીથી કહો કે તારું કામ સફળ થશે.

૪ જો શ્વાસ બહારથી ચાલતો હોય ને કોઈ આવી પૂછે તો કહો કે કામ સિદ્ધ નહિ થાય. જમણા સ્વરમા બોજન કરે, અને પાણી પીએ ડાબા સ્વરથી તો ઠીક છે ડાબા સ્વરમા ડાબા પાસે સ્વર્ણ ઠીક છે. જો બોજન ડાબા સ્વરમા કરે અને જમણા સ્વરમા પાણી પીએ તે દશ દિન બાદ અવરથ રોગમા સપડાશે.

દક્ષિણ સ્વરમા પૂર્વ અને ઉત્તર બાજુએ યાત્રા કરવાથી સુખ-અંપત્તિ મળે અને સર્વ મનવાચિત કાર્ય સફળ થશે.

મહા મનોકામના સિદ્ધિ.

જે પ્રકારે મનોકામના સિદ્ધિનો પ્રયોગ રચે. માર્ગ ત બતાવ્યો તેવીજ રીતે મનોકામના સિદ્ધિ થવનો પ્રયોગ તત્વો માર્ગ ત પશ્ચ કાય છે જૂમડળમા પશુ, પક્ષી, જીવજંતુ, વૃક્ષ મનુષ્ય વગેરે જે જીવો છે તે બધા પચ ધાતુના બનેલા છે. અને તે પાચ તત્વથીજ પ્રાણી-જોનું જીવન છે શરીરમા એકજ તત્વની હયાતિ ન હોય તો પછી બીજાં તત્વો ટકી ન રહેતા પ્રાણીનો પ્રાણ નીકળી જાય છે પચ તત્વ એટલે આકાશ, પૃથ્વી વાયુ જળ, અને અગ્નિ, પ્રાણી માત્રનુ શરીર આ પાચ તત્વનું બનેલું છે અને તે શરીરનું રક્ષણ કરે છે નિશકાર, અમર બ્રહ્મ જીવ આ તત્વોના મધ્યમા રહેલો છે કાયાનગરનો રાજા જીવ છે અને તેના હુકમ પ્રમાણે કામ કરનાર હંદ્રિયો છે. જે હંદ્રિયો આ પાચ તત્વની બનેલી છે હાથ, પગ ક્ષિત્ર, શુદ્ધ અને મુખ એ પાચ કર્મેન્દ્રિય, નાક, કાન, આંખ, જીભ, અને આમડી એ પાચ જ્ઞાનેન્દ્રિય છે. પ્રાણી આ હંદ્રિયો માર્ગ ત સર્વ કાર્ય કરે છે કર્મેન્દ્રિયથી સસારના વ્યવહારિક કામો અને જ્ઞાનેન્દ્રિયથી જ્ઞાન થાય છે પચ તત્વોની આ દરી હંદ્રિયો આગ્રહકારક રહે છે અને તે મનોકામના પૂર્ણ કરવામા તૈયાર રહે છે હવે એ પ્રશ્ન થાય છે કે આ તત્વોનો આગ્રહકારી છે એવું સાચી જાણાય ? પૃથ્વી તો કાંઈ કામ કરવા જતી નથી. કંઈ જળ, વાયુ કે અગ્નિ કામ કરવા જતા એ તો સ્થિરપણે જ્યાના ત્યાજ રહે છે. તથાવત

એટલેજ કે પાણી તરસ છીપાવે છે અને અગ્નિ ગરમી આપે છે એ તે વળી મન કમના સિદ્ધી કેમ કરી શકે ?

જૂઓ. પૃથ્વી તત્વની આકૃતિ ચતુર કોણને પીતાળરી છે. જેનો પ્રભાવ દરેક જીવ પર પચાસ પળ (વીસ મિનિટ) સુધી રહે છે અને જળ તત્વની આકૃતિ અર્ધ ચંદ્રકારને સ્વેતાળરી છે જેનો પ્રભાવ ચાલીસ પળ (સોળ મિનિટ) સુધી પ્રાણી પર રહે છે.

વાયુ તત્વનો આકાર ચેળાકારને સર્વસત છે તેનો પ્રભાવ વીસ પળ (આઠ મિનિટ) સુધી રહે છે આકાશનો રંગ નથી. કેમકે તે તો આગ સૂત્ય છે એની આકૃતિ સમાન છે. તે દશ પળ (ચાર મિનિટ) સુધી એવી પ્રભાવ રહે છે. અગ્નિનો આકાર ત્રિકોણી છે, તે રંગ કાંતો છે એ ત્રીસ પળ (બાર મિનિટ) પ્રભાવ પાડી શકે છે

હવે એ તત્વો ૮ પ્રકારે ગણીતા છે પ્રથમ તો એવી અણુની કડીએ કે જેનું અર્થન આમણ કરી સજ્ઞા વાસિકા છિદ્રો દ્વારા નિત્ય સ્વરોમાં ચિન્હોથી ચતુર્થ સ્વરચાનથી, પાચમુ વર્ણકૃતદ્વારા, છઠ્ઠો પ્રાણુ, સાતમુ જીવદ્વારા, આઠમુ આકના છોદાદ્વારા સ્વરના પ્રમાણથી તત્વો પિજાણુ થાય છે પ્રથમ રૂપ પરિક્ષા તો ઉપર કહી ગયા છીએ, હવે સાત પ્રકારની નીચે લખેલી પરિક્ષા થઈ શકે છે,

અકનઠં છિદ્રોદ્વારા-તત્વની ઓળખ.

જે વાકના ઊંચી આસ મસખર મખમા ચાલતો હોય તો પૃથ્વી તત્વ ગણ્યો. જે ઉપરના ભાગથી તથાસતા આસ સ્પર્શ ન કરે તો અગ્નિ તત્વ માનો. જે ત્રીજેના મખમથી મિશ્રિત ચાલતો હોય તો જળ તત્વ, અને જે જમણી બાજુ ચાલે તો આકાશ

તત્વ, અને જળ તત્વ, આ મુગમ રીતિ છે. ખાજી રીતે પણ પરિક્ષા થઈ શકે છે

જલ દ્વારા તત્વની ઓળખ.

જલનો સ્વાદ જે મિઠો હોય તે પૃથ્વી તત્વ જણાયે. જે કસા-યલો સ્વાદ હોય તે જલતત્વ જણાયે. જે મરચા જેવો તીખો સ્વાદ હોય તે અગ્નિ તત્વ જણાયે. જે ખાટો લાગે તે વાયુ તત્વ જણાયે. અને જે કડવો હોય તે આકાશ તત્વ છે એમ જણાયે.

નાકનાં છિદ્રોદ્વારા ગતિ પ્રમાણથી તત્વની ઓળખ.

નાકના છિદ્રોથી જે શ્વાસ બાર આગળ લાખો જતો હોય તે પૃથ્વી તત્વ, આઠ આગળ લાખો ચાલતો હોય તે વાયુ તત્વ, ચાર આગળ જાય તે અગ્નિ તત્વ, સોળ આગળ લાખો જળ તત્વ; અને રાતો ગગ જણાય તે અગ્નિ તત્વ, સફેદ રંગ દેખાય તે જળ તત્વ; પીળો રંગ દેખાય તે પૃથ્વી તત્વ; સુરો રંગ દેખાય તે આકાશ તત્વ સમજવો (લબાઈમા વધ ઘટ હોય તે આકાશ તત્વ જણાયુ.)

ત્રીજો ઉપાય.

નાકના છિદ્રોથી શ્વાસ ચાલતો હોય તે વખતે તેની પાસે દર્બજી રાખો. દર્બજી પર ચતુષ્કોણ દેખાય તે પૃથ્વી તત્વ સમજો. જે ત્રિકોણ દેખાય તે અગ્નિ તત્વ જણાયે. જે અર્ધ ચંદ્રાકાર દેખાય તે જળતત્વ અને ત્રીજાકાર દેખાય તે વાયુતત્વ સમજો અને જે મિઠુ દેખાઈ દેલાઈ જાય તે આકાશતત્વ સમજવું.

પાંડવ કુળજી' જી સહદેવજીનું તત્વદર્શન.

ન્યારે ન્યારે પાડવોએ કૌતવો સાથે લડાઈ આરંભી હતી ત્યારે

ત્યારે સહદેવના શુકન જોવાપર આધાર રખાયા હતાં મદા બાણધારી અર્જુનને એ તત્વ વિચારથી કૌરવો સાથે જીત મેળવી શ્રી રામચદ્ર ભગવાને એ તત્વ વિચારથી રાવણનો પરાજય કર્યો તત્વોથી વિપરીત ચાલતા કૌરવોની હાર થઇ.

મહાભારતમાં લખ્યું છે કે:—

“ તત્વે રાઘોજય પ્રાપ્ત દશકધર :પરાજયઃ
કરવા વિરતા સર્વે ક્રુદ્ધે તત્વ વિચરન્ યે૦”

જો માણસ સ્વર અને તત્વનો પૂર્ણ અભ્યાસ કરે તો પ્રત્યેક કાર્યમાં મનવાચ્છિત ફળ પ્રાપ્ત કરે છે. ભારતેદુર્ભાગ્ય વસાત આ તરફ આખા આડા કાન કર્યા છે તેથીજ તેમની મનોકામના નિહી થતી નથી. જો કે સિદ્ધી અતિ કઠીન નથી.

પ્રાચીન કાળમાં ઋષિઓ પણ આ તત્વ કાળનો વિચાર કરી મૃત્યુને પોતા પાસે આવવા હેતા નહતા, ખરે, તમે એવું સાંભળ્યું પણ હશે કે અમુક મહાત્માનું આયુષ્ય આટલું વધારે થયું તેનું કારણ તે તત્વ જ્ઞાન દર્શી હતા.

હવે આપણે જોઈશું કે કયા કયા તત્વ કાળમાં કયા કયા કામો કરવા જોઈએ અને કયા કામો ન કરવા જોઈએ

સ્થાનક્રારા તત્વોની ચીજાણ

કયું કયું તત્વ કયા કયા સ્થાનમાં રહે છે ? હવે તે તપાસીએ કે તત્વોનું જ્ઞાન સ્થાનથી પણ થાય છે શરીરમાં અગ્નિ તત્વ કાંધમાં

રહે છે, વાયુ તત્વ નાબિસા રહે છે, પૃથ્વી તત્વ બાંધમાં અને પગમાં, અને ચસ્તકમાં આકાશ તત્વ રહે છે

ઉપર પ્રમાણે ત્રણ પરિક્ષાઓ જોઈ વિશેષની કંઈ જરૂર નથી. તત્વોની તપાસ ત્રણ સુગમ રીતિથી થાય છે એ બીજી ત્રણ પ્રકારની પરિક્ષાની વિસ્તારપૂર્વક આલોચન કરીશું. જેથી તપાસનારને સુગમ-તીથા ખબર પડે.

મોઢામાં પાણી ભરી તત્વ ઓળખવું.

પહેલા મોઢામાં પાણી ભરી, તાપમાં હોમાં રહી પાણીની પિચ-કારી મળશે જ્યારે પાણી ઉપરથી નીચે પડશે ત્યારે પાણીમાં ભુદા ભુદા રંગો દેખાશે બે પાણીમાં પીળો રંગ દેખાય તો પૃથ્વી તત્વ જો રાતો રંગ વધુ દેખાય તો અગ્નિ તત્વ, સફેદ રંગ વધુ હોય તો જળ તત્વ વાદળી રંગ દેખાય તો વાયુ તત્વ; અને કાળોરંગ નજરે પડે તો આકાશ તત્વનું જોર સરીર પર છે એમ જાણવું.

બીજી પ્રયોગ.

પ્રથમ સીધા બેસી, બન્ને હાથની પહેલી આંગળીથી બન્ને આંખો બંધ કરો. પ્રહી અંગૂઠાથી બન્ને કાનના છિદ્ર દબાવો. ત્યાર પછી તર્જની આંગળીથી નાકના બન્ને છિદ્રો બંધ કરો. પ્રહી કનિષ્ઠ આંગળીઓથી મોઢું બંધ કરો. પછી એક ચિત્તથી તત્વોના રંગની પરિક્ષા કરો. જે તત્વો તે સમયે પ્રભાવ હશે તેવો રંગ તે વખતે દેખાશે વાદળી રંગ જો દેખાય તો વાયુ તત્વ, પીળો રંગ દેખાય તો પૃથ્વી, સફેદ રંગ હોય તો પાણી રાતો રંગ દેખાય તો અગ્નિ અને કાળો રંગ દેખાય તો આકાશ તત્વ સમજાવેલા.

પૃથ્વી તત્વમાં શું શું કરવું !

સમસ્ત સ્થિર કાર્ય પૃથ્વી તત્વમાં થાય છે. તે તત્વમાં કહેલા કાર્યો નિષ્ફળ જતા નથી. હા. તરીકે જામ બગીચા બનાવવા, મકાન ખરીદવું, તળાવ ખોદાવવું, ધર્મ કાર્ય કરવું, વેપાર કરવો, પલંગ, ઘોડો, ખજાનું, માથ ખરીદવી, ઔજવાવવું વિગેરે સ્થિર કામ ફળ-પાત્રો છે.

જળ તત્વમાં શું શું કરવું ?

વંચે જનાવો; ઇરાની ભટ્ટી કરો, દેવુ ચુકવો; નામુ કામુ કરો. લખો; દુકાનનું મુકુર્ત કરો; રથ જનાવો; હથિયાર ખરીદો, વિદ્યાર્થન કરો, વગેરે કામ જાળ દાયક છે.

અગ્નિ તત્વમાં શું શું કરવું ?

જ્વાલુ નામજ અગ્નિ તત્વ છે ખરે આ તત્વમાં કરેલા અગ્નિમાં ભસ્મ થઈ જાય તેવા થશે. અગ્ની કરીને શુભ કર્મ બધા તજવા જેવા છે. હા. જે કાંઈ દુષ્ટ કાર્ય કરવામાં આવશે તો તે સારું થશે પરંતુ તે કાર્ય ફળ થણું ફર-ફુપ્પજ મળશે.

આકાશ તત્વમાં શું કરવું ?

મત્ર સિદ્ધી, મારણ, જ્ઞાનન જલદી સિદ્ધ થશે.

વાયુ તત્વમાં શું કરવું !

જે પ્રમાણે સુષુમા સ્વરમાં સર્વ કાર્ય પૂર્ણ થાય છે, તેજ પ્રમાણે વાયુ તત્વમાં પણ કામ કરવું નહિ. જે કાંઈ પણ કામનો પ્રારંભ કરેલો તો હવામાં ઉડી જશે અને કાંઈ સિદ્ધ થાય નહિ.

હવે આગળ શુભાશુભ ફળ, તત્વને સ્વરોનુ મળવુ; સુર્ય ચંદ્રનો અસ્તોદય વગેરેની દલીલ તપાસીશુ

જ્યારે સ્વર જમણી બાજુ ચાલ છે; ત્યારે સુર્ય મધ્યાને રહે છે અને રૂડા નાડી ડાબી તરફ રહે છે ત્યારે ચંદ્રોદય થાય છે આ અસ્તોદય અને તત્વોનો પૂર્ણ અભ્યાસ કરે તો તે પૂર્ણ સિદ્ધી પામશે. અને મનોકામના સિદ્ધ કરી શકશે જગ જાહેર છે કે શુકલ પક્ષમા ચંદ્રમા પ્રકાશ છે પરંતુ એ પક્ષમા રવિવાર મંગળવારને શનિવાર એ દિવસનો સુર્યના છે એ ત્રણ દિવસે સુર્ય બળવાન રહે છે

કૃષ્ણ પક્ષમા સુર્ય બળવાન રહે છે પરંતુ સોમવાર અને શુક્રવારે ચંદ્રમાનો યોગ રહે છે વાર અને તીથિનો વિચાર કરી જે કામ કરજે તે કદિ અફળ જશે નહિ

કૃષ્ણ પક્ષની શરૂઆતની ત્રણ તીથિઓમા સુર્યાશ બળવાન રહે છે પછીના ત્રણ દહાડા ચંદ્રાશ બળવાન રહે છે પછી ત્રણ દહાડા સુર્ય આમ સમસ્ત પક્ષ પૂર્ણ બની ચંદ્રમાશ યોગ આવી જશે

ચંદ્રમાશની હયાતી છતાં શુકલ પક્ષની શરૂઆત થાય છે અને આગળની ત્રણ તીથિઓમા ચંદ્રમાશ વધુ બળવાન રહે છે. પછી સુર્યાશ ત્રણ દહાડા આમ સમસ્તપક્ષ પૂર્ણ હોતા ચંદ્રયોગ ચાલુ હોય છે.

જે સુર્યયોગ તીથિમા ડાબો ન્વર ચાલતો હોય, અને ચંદ્રયોગ તીથિમા જમણો સ્વર ચાલતો હોય. તો સર્વત્ર સુખ થાય અને સર્વ મનોકામના પૂરી થાય.

જો શુકલ પક્ષની પડવો હોય ને ડાબો સ્વર ચાલવા લાગે, તો કંઈ ને કંઈ પીડા કે કલેશ અવશ્ય થાય આ પ્રમાણે જો ડાબા સ્વરની તિથિયોમા જન્મણો સ્વર ચાલવા માટે તો તે પણ દુઃખદાયક છે

પ્રશ્નકર્તા જો પ્રશ્ન કરે અને આકાશ તત્ત્વ તે સમયે હોય તથા ડાબો સ્વર ચાલતો હોય તથા ચંદ્રયોગ હોય તો સર્વ કામમા સફળતા પ્રાપ્ત થશે, આ પ્રમાણે જો પૃથ્વી તત્ત્વમા જન્મણો સ્વર ચાલતો હોય અને સૂર્યયોગ ચાલતો હોય તો પણ સર્વ કાર્ય સુસંહિત થશે,

જો દક્ષિણ સ્વર હોય અને ડાબી બાજુથી કોઈ પ્રશ્ન કરે કે માંડ અમુક કામ સિદ્ધ થશે કે નહિ ? તે સમયે દક્ષિણ સ્વરાનુમાર પક્ષ અને વાર તથા તીથિ ન હોય તો કામ સફળ થશે નહિ.

જો કોઈ જન્મણી બાજુ આવીને બેસે અને પ્રશ્ન કરે, તે વખતે દક્ષિણ સ્વર ચાલતો હોય પરંતુ તે સમયે સૂર્યયોગ ન હોય તો પણ કાર્યમા નિષ્ફળતા મળશે

જો સૂર્યયોગમા, ડાબા સ્વરના ચાલતા વખતે, જન્મણી તરફ આવી કોઈ પ્રશ્ન કરે અને તીથિ, વાર, લગ્ન જરાબર હોય તો કાર્ય સિદ્ધિ તો થશે પરંતુ વિદ્યુત્ત આવી કામ પૂરૂ થશે અને જો ચંદ્રયોગમા જન્મણો સ્વર ચાલતો હોય અને ડાબી તરફ આવી પ્રશ્ન કરે ને તીથિ, વાર, લગ્ન જરાબર હોય તો અવશ્ય કાર્ય સિદ્ધિ થશે.

સાતમ, દશમ, નોમ, ત્રીજ, પુર્ણિમાએ, સૂર્યયોગમા માત્રા કરવાથી મનકામના સિદ્ધિ થશે એકમ, ચોથ, આઠમ, બારમ, અને ચૌદમ ચંદ્રયોગમા મુદ્ધમા જવાથી સમરક્ષેત્રમા અવશ્ય વિજય પ્રાપ્ત થશે. પરંતુ લગ્ન અને સ્વરોમા તત્ત્વોનો વિચાર કરી લેવો જોઈએ

પૃથ્વી અને જળતત્વ ચાલુ હોય અને ચદ્રયોગમા જે સ્વર ચાલતો હોય તેની તપાસ કરી યાત્રા કરે અને ડ્યર યાત્રાને લાયક હશે તો કાર્યમા સફળતા મળશે નહિ તો નહિ

આકાશતત્વ કે કદા વાયુતત્વ, કે કોઈ વખત અમિતત્વ તેની વિરુદ્ધ સ્વર ચાલતો હોય તો કોઈ પણ કામ ન કરવું.

રોગીને રોગ મટશે કે મૃત્યુ થશે ?

આ પ્રશ્ન ચદ્રયોગના સપ્તમાસ પર આતી જે કોઈ કરે અમ પૃથ્વી તત્વ હોય, ડાબો સ્વર ચાલતો હોય તો રોગી અવશ્ય નિરોગી થશે જે ડાબી બાજુએથી આવી ચદ્રયોગ સમાપ્ત થતા, સૂર્યયોગ બેઠે પ્રશ્ન કરે તો અવશ્ય રોગી મરી જશે જે સ્વર ચાલતો હોય અને અનેક પ્રશ્ન કરે અને કંઈ સાબળે પાછો કંઈ પૂછે એવા રોગીને આવેલો માણસ પણ મૃત્યુને તેડનારો સમજવો.

તત્ત્વ, સ્વરાનુસાર મેષ સંક્રાંતિ ફળ.

મેષ સંક્રાંતિ જે ધડીએ લાગે, તે ધડીએ જે ડાબા સ્વરે પૃથ્વી તત્ત્વ ચાલુ હોય તો દેહની 'વૃદ્ધિ થાય. લરસાદ ખૂબ પડે, ધનધાન્ય અદ્વળક થાય, અને પશુઓ માટે ઘાસની પેદાશ ઘણી થાય. મનુષ્યો નિરોગી રહે પ્રજા આનંદ કરે.

જે ડાબા સ્વર પર જળતત્વ વિદ્યા માન હોય તો પૃથ્વી પર અતિવૃદ્ધિ થાય. ઘેરઘેર આનંદ મગળ થાય.

મેષ રાશિની સંક્રાંત લાગવાની ધડીએ જે અગ્નિ તત્ત્વ હોય તો પ્રાંતમા ગંગને અગ્નિનો ભય વધી પ્રજા અતિ પીડા પામે. અનાવૃદ્ધિ

થાય. દુકાળ પડે. માણસો બચતી ન બચી દેશ પરદેશ ભટકે. વ્યપાર રોજગાર પડી જાયે અનાજના વ્યાપારીને લાભ થાય. વ્યાજવાળા રડી ઉઠે મજૂરોની મજૂરી ઘટી જાય

જો મેષ સંક્રાંતિમા વાયુ તત્વનો પ્રભાવ પડે તો દુનિયામા દમો-યુદ્ધ થાય તકરારો વધી પડે. વરસાદ અનિયમિત પડે. વરસાદ બરાબર ન પડવાથી પશુઓ પિડાય, અનાજના ભાવ મોઢા થાય. સંકેદ વસ્તુના ભાવ સગળા હોય પીળા ગંગી વસ્તુના ભાવ ચઢે, ઉતરે, પ્રગમના અશાંતિ રહેવાની સંભાવના રહે.

જો મેષ રાશીની સંક્રાંતિ લાગતા આકાશતત્વ ઉપરિથન હોય તો ન વરસાદ પડે કે ન અનાજ પાકે. ન થાય ધાસ, ને સારી દુનિયામાં દુકાળ બમ દુકાળ પડે. માનવાળાના પણ અપમાન થાય અભિમાનીઓના મર્વ પડી જાય. દૂધ, ધી, કપડા ખૂબ મોઢા થાય. પ્રગમ ત્રાહી ત્રાહી પૂકારે અને રોગ, શોકને ગરીબાઈમા મરણ ચરણ થવા સમય આવે

માસ ફળ.

ચૈત્ર સુદી પડવો જેને શુદ્ધી પડવો કે એસતા વર્ષનો પડવો કહે છે તે પડવાના દિવસે સવારમા જો પૃથ્વી તત્વ ચાલુ હોય તો પ્રગમ સુખી થાય, આવક વધે અને ધન, ધાન્ય ખૂબ પેદા થાય વરસાદ ધણો થાય. વર્ષ સારું જાય.

એ પડવાએ જો જળતત્વ ચાલુ હોય તો વરસાદ ખુબ પડે. અનાજ ધણુ પાકે ધાસ વધારે થાય. હસ્ત્યા વધુ મરે. પશુ આનંદ કરે પક્ષિઓમા રોગ ફેલાય જો જળતત્વ ચાલુ હોય ને વળી તેમા

અગ્રયોગ પણ આવી મળે તો તેના જેવો બીજો કોઈ યોગજ નહિ પ્રગમ થેર થેર ધીના દિવા બળે કોઈ પણ જાતનું દુષ્કર નહિ. ધણુ સાડે વર્ષ કહેવાય

જો એ પડવાએ પૃથ્વીતત્ત્વ સમાપ્ત થતા જળાતત્ત્વ સરસ્વાત થાય અને જમણો ખર ચાલતો હોય તો વર્ષ મધ્યમ જાય પ્રજા ધણુ આનંદ નકરે, કે ધણુ દુઃખ ન ભોગવે. પરંતુ અનાજના વેપારીઓને હાનિ થાય કદિ કદિ પવનવેગે ભાવ અદે પણ ખરા અને કિતરે પણ ખરા ઉષ્ણ કમી થાય વગસાદ થોડો પડે પશુઓમા ઝેન ફેલાય પૂર્વ દિશામા દુષ્કાળ પડે પશ્ચિમ દિશાવાળા નિર્ભય રહે.

જો ચૈત્રી પડવાએ સુરુઆ આવસ ચાલતો હોય અને આકાર તત્ત્વ આતુ હોય તો નમ્મજે કે દવે વર્ષ પ્રાપ્ત અમળ છે. પ્રગમ અત્યંત રંગ ફેલાય ખાણી જગાય ન મળે, રાત્રીમા લઠાઈ જળે પ્રજા અધિક પીડાય મૃત્યુનું જોર વધે અવિશ્વાસ ફેલાય. વિશ્વાસુએ વિશ્વાસગ્રાત કરે. ગળઓના તેજ ઘટે રાત્રીઓને વિપતિ વાદળ થેરે. પશુઓ ચામ ચીના ભૂખે મરે.

જો તે દિવસે વાયુતત્ત્વ હોય તો પણ પ્રજા ધણી દુષ્કાળ થાય અધકાર વ્યાપે દુષ્કાળ પડે, વટોળા ધણુ અગ્નિનું જોર વધે ચોર, જારીનો ધંધો ખુબ જામે આખરદાર હાથમા ન રહે ધન ધાન્યના વેચાણ લેનારને દુષ્કાળ પડે. પશુઓ મોઢા થાય, દૂધ, ધી સડે વસ્તુઓ મોઢી વેચાણ કપાસ, મગ, અડદનું બજાર મદ, અલસી સરમવનું બજાર મમાન, કાપડનું વેચાણ મદ ભાવ વધઘટ થાય પ્રગમ ભય, ક્રોશ અધિક જામે લઠાઈ ટટા વધે.

શુકલ પક્ષમાં જે સૂર્ય ઉત્તરાયણમાં નજરે પડે તો વાયકોનુ
મૃત્યુ વધારે થાય

જો રણક્ષેત્રમાં જઈ જમણો ધ્વજ ચાલે તો અવરણ જીત થાય
ને શત્રુ દારૂ પામે

જો સામાનો અને આપણો બન્નેનો જમણો ધ્વજ ચાલે તો જે
જમણી તરફથી પ્રથમ રણક્ષેત્રમાં આવ્યો હોય તેની જીત થાય

સુપુત્રના સ્વર ચાલતા કદાપિ પણ રણક્ષેત્રમાં જવું નહિ. જે
ચાલ્યા ગયા તો હાર થશે. અથવા આપણુ શિરા પણ રહેશે નહિ.

પૃથ્વીતત્ત્વ ડાબી તરફ ચાલતું હોય તો તે સમયે જે કોઈ શત્રુ
આક્રમણ કરે તો બગામ તેજ વખતે તેની સામે જાઓ, તમારી
જીત અવશ્ય થશે.

પૃથ્વી અને જળતત્ત્વ બન્નેમાં જે કંઈ પણ કામ કરશો તો
તેમાં અવરણ મક્કળતા પ્રાપ્ત કરશો. પરંતુ અગ્નિ આકાશ અને વાયુ
તત્ત્વોમાં કોઈ પણ કામની શરૂઆત કરશો તો તેમાં હાનિ થશે કેમ
કે તે તત્ત્વ નિર્કૃષ્ટ છે

ગર્ભવતીને શું અવતરશે ?

આ પ્રશ્ન કરનાર જે કોઈ આવે, તો તપાસો કે કયો સ્વર
ચાલે છે ? અને કયું તત્ત્વ ચાલુ છે ?

જો ડાબી બાજુથી પ્રશ્ન કરનાર આવે અને આપણી ડાબી
બાજુ આવી પૂછે તો ગર્ભવતીને પુત્રી થશે

જમણી બાજુથી આવી જમણી બાજુ બેસી પ્રશ્ન કરે તો
પુત્ર થશે

જો પ્રશ્ન કરનારનો ડાબો સ્વર ચાલતો હોય અને તે વખતે

આવી પ્રશ્ન કરે અને જવાબ આપનારનો જમણો સ્વર ચાલતો હોય તો બાળક ઘડને મરી જશે.

જે પ્રશ્નકર્તા અને જવાબ આપનાર બન્નેનો જમણો સ્વર ચાલતો હોય તો પુત્ર થશે અને દિધીયુ ભોગવશે. અને પ્રશ્ન કરનારનો જમણો સ્વર ચાલતો હોય અને જવાબ આપનારનો ડાબો સ્વર ચાલતો હોય તો કહી દેવુ કે પુત્રી ઘડને મરી જશે.

સુપુત્રના સ્વર ચાલતો હોય ને તે વખતે કેઈ પ્રશ્ન પૂછે કે ગર્ભમાં પુત્ર પુત્રી છે કે ? તે જવાબ આપે કે નથી પુત્ર કે પુત્રી પણ નપુંસક હીજડો છે

પ્રશ્ન કર્તા અને જવાબ આપનાર બન્નેનો સુપુત્રના સ્વર ચાલતો હોય તો ગર્ભમાંથી ઘડ જશે.

પૃથ્વીતત્વ જે વખતે હોય અથવા જળતત્વ હોય અને જમણો સ્વર ચાલતો હોય તે વખતે જમણી બાબુથી જમણી બાબુનો સ્વર ચાલતો માણસ અમી પ્રશ્ન કરે તો જણાવે કે પુત્ર ઘણો બહુ અસાળી થશે.

આકાશ કે અગ્નિતત્વ ચાલુ હોય અને ડાબો સ્વર ચાલતો હોય છોકરી આવી થોડો સમય જીવશે અને જે વાયુતત્વ ડાબો સ્વર ચાલતો હોય તો ગર્ભમાંથી ઘડ જશે કે જણનારીને મહાકષ્ટ પડશે

ચંદ્રયોગમાં જ વાયુતત્વ વહેતો હોય અથવા સુપુત્રના સ્વર ચાલતો હોય તો જણનારી અને ગર્ભ બન્નેને હાનિકારક છે. અથવા સૂર્ય યોગના પૂર્ણકાળમાં પૃથ્વીતત્વ ચાલુ હોય તો જણનારીને સુખરૂપ દંબા અવતરશે

પડવૈ, ચૈવ, પાચમે આવી ક્રોધ પ્રથમ કરે અને આકાશતત્વ અને અગ્નિતત્વ ચાલુ હોય અને પ્રથમ કરનારનો હાથો સ્વર ચાલતો હોય અને આપણી જમણી બાજુ પ્રથમ કરનાર આવેલ હોય, તો જાણ્યું નારીને સુવાવડામાં નુકશાન પહોંચશે.

હિંદીત સંતાન મેળવવાનો પ્રયોગ.

પૃથ્વી તત્વમાં જ્યારે સ્ત્રી રજોધર્મથી પવિત્ર થઈ ગનિદાન લેવા માટે સ્નાન વગેરે કરી વસ્ત્રાણુઓ ધારણ કરી, શ્રંગાર પહેરી અને જમણો સ્વર ચાલતો હોય તે વખતે અર્ધરાત્રી પીનના પ્રથમ પથારીમાં આપણે જમણો પગ મૂકી સવુ. બાદ સ્ત્રીને જમણો પગ પહેલો મૂકી પથારીમાં સૂતા કહેવું. ત્યાર પછી તપાસવું કે આપણો કયો સ્વર ચાલે છે ? અને સ્ત્રીનો કયો સ્વર ચાલે છે ? જો સ્ત્રીને હાથો સ્વર ચાલતો હોય તો સ્ત્રીને હાથે પડખે સૂતાડી રમણ કરવું. પરંતુ ધ્યાન રાખવું કે રમણ વખતે સ્ત્રી અને પોતે બન્નેના શરીરના સ્પર્શ કઈ ન્યુનાધિકપણું રહે નહિ. જો શરીર સ્પર્શમાં ન્યુનાધિકતા રહેશે તો ગર્ભનું સ્થિતપણું નષ્ટી નહિ થાય.

જેમ પહેલી ચાર ગત્રી નિષેધ કરેલી છે, તેમ અગિયારમી, અને તેરમી રાત્રી પણ તજવા યોગ્ય છે બાકીની રાત્રીમાં શુભદિન જોઈ રમણ આઠકરે તો અવશ્ય ગર્ભ રહેશે.

આઠમ ચૈદશ, એકાદશી, પૂર્ણિમાને અમાવાસ્યા, સંક્રાંતિ વગેરે દિવસો રામ કરવા મંગળવાર સુક્રવાર, શુક્રવાર તથા દશમી ને બારમી ગત્રીએ પુષ્કળ કરવાથી મન હિંદુ મંતાન પ્રાપ્ત થઈ શકશે.

રાષ્ટ્ર નક્ષત્રમાં જો ગર્ભ રહેશે, તો અવશ્ય પુત્ર જન્મ થશે. જો નકુળ નત્રીને વાર હોય તો તે અવશ્ય ત્યાગ્ય કરવી અને સ્ક્રાનુસાર

સમય હોય, ચંદ્ર, સૂર્ય પણ બંધ બેસતા ન હોય તેવા નક્ષત્રના પણ ત્યાગ કરવો બાકી મતાન થવામા ચૂક ગ્રેશે

જે દિવસે ગર્ભધાન અથવા ઋતુદાન સ્ત્રીને અપાય તે દિવસથી ગર્ભવતીએ ખૂબ સાવધાની ગણવી. ગર્ભાવસ્થામા વાદનમા બેસવું નહિ ખૂબ ચાલવું નહિ, ભારે વજન ઉપાડવું નહિ, પગનુ ખૂબ હાલન ચલન ન કરવું ખોટી રીતે સવું નહિ હાથ સડું જમવું નહિ મીઠું ખૂબ ખાવું નહિ, દિહોળા પર ખૂબ લિંચવું નહિ, દરત ખૂબ થાય એવા પદાર્થ ખાવા નહિ, મનને બચાવી રાખવું નહિ, જે આ મલાળ નહિ રાખે તો અવશ્ય ગર્ભપાત થશે

હલકે ખોગક ખાવો અજીર્ણિન પેટ રાખવું, મનને ચિંતર રાખવું, કંઈચેરનું બજન કરવું, ચિત્ત પ્રસન્ન રાખવું, સારા સારા ચિત્રિ તથા પુસ્તકો વાચવા કે સાંભળવા મન ધૃઢતી પદાર્થોનું ભોજન કરવું. વ્યગ્ર રહેવું વગેરેની સાચવણી ગર્ભવાથી બળવાન સતતિ થાય છે.

પૃથ્વી તાવમા રાત્રીના બે વાગતા જો ગર્ભ રહે, તો ચચળ, દેશાટન કરનાર, ચતુર, બાંધકામ, માતાનું મૃત્યુ થનારે, અને જીવાનીમા મરનાર સંતતિ થાય.

અમાસની રાત્રીના બાર વાગે જો ગર્ભ રહે તો તે બાળક, બળવાન, ચોર, નિરૂર, સાહસિક અને કુળધાતકી થાય

કૃષ્ણપક્ષની એકમ, આઠમ ને વારસને રોજ ગર્ભ રહે, તો કન્યા થાય અને તે કુળકલ્પકિની અને જીવાનીમા વિધવા થાય.

જગતતત્વમા જો ગર્ભ રહે તો સંતાન અધ્યાયુ થાય. આકાશ

તત્ત્વમાં તો ગર્ભજ રહેશે નહિ. અને જે ગર્ભ તો ગર્ભપાત થઈ જશે. દરેક ગૃહસ્થે તત્ત્વ અને સ્વગ્ની તપાસ કરી ઝડપમાં અપવૃ

ગર્ભવતી સ્ત્રીને ગર્ભ રહ્યાથી સુવાવડ મુઠી ખુબ સાવધાની રાખી જોઈએ જ્યારે બાળક જન્મે ત્યારે તેનું પાલણુપોષણ કેમ કરવું તે અમારા શીશુચર્યા નામના પુસ્તક વાંચેથી ઘણો લાભ થશે જેના નિયમ પ્રમાણે વર્તવાથી બાળક બળવાન ને દીર્ઘાયુ થશે.

જે જળતત્ત્વ ચાલતુ હશે અને રાત્રીના ત્રણ વાગે ગર્ભ રહ્યા ને તે વખતે કૃષ્ણમક્ષની આઠમ શુક્રવાર હોય ને પોતાનો ડાબો સ્વર ચાલતો હોય તથા સ્ત્રીનો પશુ ડાબો સ્વર ચાલતો હશે તો પુત્રી અવતરશે.

ચંદ્રયોગમાં જે ગર્ભ રહેશે તો પુત્ર થશે અને વાયુતત્ત્વ ચાલુ હશે ને ચંદ્રયોગ હોય તો માત મહિને પ્રસવ થશે.

સૂર્યયોગ હોય, અને અગ્નિતત્ત્વ ચાલુ હોય, ડાબો સ્વર ચાલતો હોય તે પ્રસંગે રાત્રીના બે વાગે ગર્ભ રહે, તો પાંચમે મહિને ગર્ભ-પાત થઈ જશે.

સૂર્યયોગનો અંશ કર્કરાશીમાં હોય તો ગર્ભવતીનો પ્રસવકાળ લબાશે ને દશ, અગિયાર માસ પછી થઈ જશે.

ચંદ્રયોગમાં જે પૃથ્વીતત્ત્વ ચાલુ હોય અને ડાબો સ્વર ચાલતો હોય તથા મૌઝમ, છઠ, નોમની રાત્રીમાં મિથુનરાશી, અંશ ચાલુ, ચંદ્રમાં આઠમા સ્થાને હોય તો બે બાળકો થશે.

પૃથ્વીતત્ત્વમાં સુકુમ્ભા સ્વર ચાલતો હોય સૂર્યાશનું પ્રથમ ચરણ ચાલુ હોય તથા અમાવસ્યાની રાત્રીના એક વાગતા ગર્ભ રહે, તો પુત્રી થાય ને બાબિચારીણી થશે.

શ્વાતિ નક્ષત્રમા, પૃથ્વીતત્ત્વમા, જન્મણેા સ્વર ચાલુ હોય, ચદ્રયોગ હોય તો સતાન, સસ્યદી, ધાર્મિક અને ઐશ્વર્યવાન, જનવાન, દયાવાન થશે.

જે સૂર્યયોગમા શ્વાતિ નક્ષત્ર હોય અને વૃષ રાશિ ચાલુ થઇ ગઈ હોય તથા આકાશતત્ત્વ ચાલતુ હોય તો બાર વરસની કન્યા જતા માતૃપિતાને દુષ્કારક થશે, ને પુત્ર થશે તો અલ્પાયુ થશે.

અગ્નિતત્ત્વમા ચદ્રયોગ અને જન્મણેા સ્વર ચાલુ હોય તો સંતાન; દુર્બળ, રોગી અને પાપકર્મ્મી કરનાર થશે.

શુકલપક્ષની ખીજે જે સતાન જન્મે અને પૃથ્વીતત્ત્વ, મિથુન રાશી હોય તો ગુરુમકત, તપસ્વીને દિધાયુ થશે.

શુકલપક્ષની ઝોકમ, ત્રીજ, ચોથ, સાતમે, પૃથ્વીતત્ત્વની સમાપ્તિ કાળે, સૂર્યાશ્વતુ ત્રીજી ચરણ હોય તો પચ્ચીમ વર્ષે જન્મદાતાતુ મરણુ બય રહે અને છઠ્ઠ, આઠમે એક વાગે જે ગર્ભાધાન થયુ હશે અને જળતત્ત્વ ચાલુ હશે તો દિધાયુ થશે

શનિવારે બપોરે જે બે વાગે જન્મ થાય અને વાયુતત્ત્વ ચાલુ હોય અથવા કુર્ક રાશિનો અગ ચાલુ હોય, તો બાપને માથે બાર છે.

રવિવારે બપોરે એક વાગે મિથુન રાશીપર સૂર્ય યોગ હોય ને જળતત્ત્વ મિથિત હોય અને જળનારીનો કામો સ્વર ચાલતો હોય તો માતાને માથે બાર છે.

મંગળવારે બપોરે ત્રણ વાગે પુત્ર જન્મ થાય અને ચદ્રયોગમાં પિતાનો જન્મણેા સ્વર ચાલતો હોય અને ગર્ભાધાન વિકૃતકાળમા થયુ હોય તો પિતાને માથે બાર છે.

શુક્રવારે બપોરે બાર વાગે અને જન્મદાતા મનો વાયુતત્વ ચાલુ ને ચદ્રયોગ છતા, કામો સ્વર ચાલતો હોય તો સત્તાન નિર્દયી, શુર-વીર અને પ્રભુનો ભક્ત થશે

શુક્રવારે રાત્રે આઠ વાગે પ્રસવ થાય તો પુત્રી થશે તો શર-માળ, પ્રતાપી અને પુત્ર થશે, તો કઠોર, તપસ્વી અને માબાપને લાગ પેરાવ્ય દેનાર થશે

શુક્રવારે સાંજના ચાર વાગે સત્તાનનો જન્મ થાય તો તે શુભ છે.

શુકન વિચાર.

મનોકામના સિદ્ધી.

યાત્રા કરવા માટે ધરથી બહાર નીકળતાજ જો વિધવા સ્ત્રી આવે તો મનોરથ સિદ્ધ થશે

ધરની બહાર નીકળતા જો સૌભાગ્યવતી સ્ત્રી માથે પાણીનું બેડું ભરી આવતી સામે મળે, તો તેની જમણી બાજુ થઇ જશે તો અવશ્ય કાર્ય સિદ્ધી થશે અને જો સામેથી વિધવા સ્ત્રી ખાલી હાથે માથે લઇ આવતી મળે તો કદિ આગળ ન જતા ઘેર પાછા ફરવું તે સાઈ છે.

ધરની બહાર નીકળ્યા પછી ચાર માઉપર તેલ માથે મૂકી તેલવાળો સામે આવી પડે તો ઘેર પાછા આવવું. કેમકે કાર્યમાં ભય આવે છે.

ધર બહાર નીકળતા કપાળમા તિલક વગરનો, ઉત્તરોડો, ઠાળો રંગનો બ્રાહ્મણ સામે મળે તો કાર્ય નિહી થશે નહિ.

મેલા કપડાવાળો, ખાધપર લાકડી મુકેલી એવો જાટ સામે આવે તો ધર બહાર કદિ જવું નહિ.

વર બહાર ચાલતાજ જો કોઇનો પુત્ર સામેજ ઓગિતો રડવા લાગે તો મનોકામના સિદ્ધ નહિ થાય પણ જો પુત્રી રડવા લાગે તો અવશ્ય કાર્ય સિદ્ધી થશે.

ધમ્મી બહાર નીકળતા જો શુદ્ર જાતનો માણસ સામે આવી ચઢે તે પુછે. કે ક્યા જાઓ છો ? તો તરતજ ઘેર પાછા વળવું, નહિ તો નુકસાન થશે.

ધર બહાર નીકળતા શુદ્ર નારી સામે મળે અને તે દસતી હોય તો અવશ્ય કાર્ય સિદ્ધી થશે.

જો ચાલતી વખતે છીંક થાય અથવા પોતાનેજ છીંક આવે અને પાછળથી તેનો પડધો સભળાય તો અવશ્ય કામસિદ્ધ થશે સામેથી છીંક સભળાય તો કાર્ય સિદ્ધ થશે નહિ.

એક કે તેથી વધારે છીંકો ઉઘાડી જગામા સામેથી થાય તો કદિ વર બહાર પગ ન મુકવો.

જો છાંયડામા છીંક થાય તો ચાલ્યા જજો પણ કામસિદ્ધ થવામા કંઈ વિઘ્ન નહીં ખરું.

જો સામેથી શુદ્ર જાતની છોકરી માથે બોળે મુકી આવતી હોય તો કદિ જવું નહિ, કેમકે તે લક્ષણ સરીરને નુકસાન પહોચાડનાર છે. ચાલતી વખતે સામેથી પખાલ ભરીને બીસ્તી આવતો હોય

તો તેના જમણા હાથ તરફથી જશે તો કાર્ય સિદ્ધ થશે. જો ખાલી પખાલ હોય તો કદિ ન જના, કામ સિદ્ધ નહિ થાય

ચાલતી વખતે બ્રાહ્મણ સામે મળે અને મેલા કપડા પહેરેલા હોય અને રાતો ચાલ્યો કરેલો હોય તો કદિ જના ના.

જો બે બ્રાહ્મણો સાથે મલી કાઈ કામ કરવા જઈ તો તે કામ સિદ્ધ નહિ થસે

ધર બહાર નીકળતા ત્રણ માણસો સાથે કદિ ન જવું, અને જો જવું હોય તો એકજ જાતના બે માણસ તેમા ન હોય અથવા બે બ્રાહ્મણો તેમા ન હોય

ગામ બહાર નીકળતાજ પાડાપર બેઠેલો સ્વામી કે ચારણ દોર ચરાવતો અથવા દોર હાકી જતો સામે મળે તો ઘેર પાછા આવતા રહેવું

ઘેરથી નીકળતા જો સામેથી કોઈ દૂધ કે ધી લઈને આવતું હોય તો અવરજ કાર્ય સિદ્ધી થસે.

શનિવારે જો ચણા ને ગોળ ખાઈ બહારગામ જાય તો કાર્ય સિદ્ધી અવરજ થાય.

રવિવારે શરીરે તેલ ચોળી બહારગામ જાય તો અવરજ કાર્ય સિદ્ધી થસે

સોમવારે—ખીર ખાઈને પરદેશ જવાથી કામ સિદ્ધ થસે

મંગળવારે યાત્રા કરતી વખતે દહીની સાથે પીળારંગના લાડુ (મગજ-કળી) ખાઈને જાય તો કાર્ય સિદ્ધી થાય.

શુક્રવારે સવારે ગમે તેવું કામ હોય પણ તે કરવું ન જોઈએ.

ગુરુવારે જો કોઈ ધાર્મિક કામ કરવા જવા હવ્થા હોય તો સા-
જના ચાર વાગે જાઓ.

શુક્રવારે મિષ્ટ ભોજન (સંદેહગંધી) કરીને જવાથી કાર્યસિદ્ધી
થશે જો સંદેહ ગમતું ભોજન ન મળે, તો થોડું મિષ્ટાન્ન તો
જરૂર ખાવું.

જો કૃષ્ણપક્ષનો પડવો શુક્રવારે હોય તો ગમે તેટલો ખારે લાભ
થવાનો હોય તો પરદેશગમન ન કરતા.

સોમવારે અને શનિવારે પૂર્વ દિશામાં જવું નહિ. મંગળવાર અને
શુક્રવારે ઉત્તર દિશામાં જવું નહિ ગુરુવારે દક્ષિણ દિશામાં જવું નહિ.
શુક્ર અને રવિવારે પશ્ચિમ દિશામાં જવાનો નિષેધ દરેલો છે.

પરદેશગમન કરતી વખતે જો કોઈ ધરમાં આવી પુછે, કે “ ક્યા
જાઓ છો ? ” તે વખતે મનોવિચારને બદલી દેવા અને સાથે લઈ
જવા તૈયાર દરેલો સામાન છોડાવી નાખવો કેમકે કદિ કાર્ય
સિદ્ધી નહિ થાય.

ધન બહાર નીકળતા જો સામેથી વેશ્યા આવીને મળે, તો
અવશ્ય કામ સફળ થશે.

ધરની બહાર નીકળતા સામેથી મડદાની કાઢી સામી આવી મળે,
તો કાર્ય સિદ્ધ થશે ધરની બહાર નીકળતા જો ૫ ની પાક્કી ધડો
બની સામેથી આવતી હોય અને સ્માત પ્રાણપરથી ધડો પડી જાય,
તે પાણી બધે ફેલાઈ જાયતો અવશ્ય કામ સફળ થશે. ધરની બહાર ની-
કળતા જો બે વિધવાઓ આવીનેઆડી ઉતરેતો ઘેર પાછાઆવવું સાહેબ.

જે સૌભાગ્યવતી સ્ત્રી પુત્રને બનલમા લઇને સામી આવતી મળે અને ખૂશ થતી બાળકને રમાડતી જતી હોય, તો કાર્ય સિદ્ધિ થશે એમ અવશ્ય માનવું.

ધરથી બહાર નીકળતા સામેથી જે કોઈ કદન લેઇને આવતો હોય ને તે દ્રોણા રગનું હોય તો કાર્ય સફળ થશે એમ માનો; જે કદન ગાના રગનું હોય તો કાર્ય મિઠી થાય ખરી પણ કંઈ વાર લાગે.

જતી વખતે માર્ગમા જે કોઈ પોતાનો મિત્ર મળે, તો જરા પણ ન ઉભા રહેતા ચાલવા માડવું

જતી વખતે મામે કોઈ શત્રુ મળે, તો ઘેગ પાછા આવવું લાભકર્તા છે.

જે ધરથી બહાર નીકળતા સામેહ જાય મળે, અને પેરી બગલમા રાખેલી હોય, તો કદિ ગમન ન કરવું. જે સામેથી ગેરા રગનો બ્રાહ્મણ કપાળમા તિલક કરેલું હોય તેવો સામો મળે તો કાર્ય સિદ્ધ થશે.

સામેથી જે કોઈ રીસાયલી સ્ત્રી પોતાના પિયરે જઈ રહી હોય ને સામેથી મળે તેની દૃષ્ટિ પડે તો તરતજ પાછા ફરવું.

જે સામેથી આખવા કે બળદ પર બેસીને ઘોખી આવતો મળે અથવા ઘોખણુ મેલા કપડા ધોવા માટે ઘાટ પર જતી હોય તો કદિ આમળ ના જાશે. કેમકે તેથી લાભને બદલે નુકસાન થશે.

સવારમા ઉડતા જે ઘોખીનું મો જોવાય તો માની લેવું કે આજ કંઈને કંઈ કામ અવશ્ય થશે.

સ્ત્રો જતા જે કુંભાર વાસણુ લેઈને આવતો સામો મળે તો માનો કે કાર્ય સિદ્ધિ અવશ્ય થશે.

ગામ બહાર નીકળ્યા પછી સામેથી પમારનો બેટો થાય નો કાર્ય સિદ્ધી અવશ્ય થશે.

જો પમાર અને પમારી બન્ને માથે સાથે આવતા સામે મળે તો ઘેર પાછા ફરવામા લાભ છે.

જો જાટ અને લાટ બન્ને મિત્રો મની કંઈ જાના સામે મળે તો અવશ્ય પ્રપચમા ફસાવું પડશે.

રસ્તામા જો સફેદ રંગનો પાડો મળે, તો તે જગાએથીજ પાછા વળવું પડતુ તેના ઉપર ચારનર હોય તો અવશ્ય જવું.

જો સામેથી આવી ફૂલની ટોપલી ભરી આવતો હોય તો અવશ્ય કામ સિદ્ધ થશે.

જો સામેથી ભીલ આવતો હોય તો તેની જમણી બાજુથી જવું તો કાર્ય સફળ થશે.

જો તબોળણ પાનની ટોપલી લઈ આવતી સામી મળે તો કાર્યમા વિઘ્ન આવશે. જેથી પાછા આવવું લાભકારક છે સામેથી કોઈ શસ્ત્ર ધારી નજરે પડે, તો પાછા ફરવું જોઈએ.

કાળા રંગનો માણસ જો સામેથી પાન આવતો અને માથે કંડીઓ લીધો હોય તેવો મળે તો પચ્છેશ કદિ ન જવું કાળા રંગનો માણસ સરીરે તેલ ચોપડી, કાઈ રોગીને માટે વૈદ્યને બોલાવવા જતો હોય તે સામે મળે તો પાછો ફરવું કેમકે તેનો રંગ રાક્ષસી છે પછી કાર્યસિદ્ધી ક્યાથી થાય ? જો સામેથી અનાજ લઈ ખેડુત સામે મળે તો કાર્યસિદ્ધી અવશ્ય થશે.

પશુવિચાર.

॥ મનકામના સિદ્ધી ॥

મન ઇચ્છ્યુ મેળવવા માટે જે ધરથી નીકળના તરતની વિચાર-
એથી માથ ચરવા માટે જગલમાં જતી દેખાય, તો કામ સફળ નહિ થાય.

જો જગલમાં કાળી માથ પોતાના વાજરકાને ધવાડની દેખાય
તો કામ સફળ થશે એમ જાણવું.

કાળી બેશ જે આપણા રસ્તામાં ચોકડી પડતી આવતી જણાય
તો કદિ આગમ જશે નહિ.

તેજરાજો થોડા પર લાધી જમણી તરફથી આવતો જણાય તો
વિદેશ જતું મુખતરી ગળો, નહિ તો ધણુ નુકસાન થશે

કાળારમના પશુ ઉપર ગોવાળીયો ઉધુ મો ગળી બેઠેના
હોય તેમા જે જમવમા દેખાય તો સીવા સીવા ઘેગ પાગ વળવુ
લાભકર્તા છે.

જો કામ લોહાની લાકડીથી બળદને હાકતો સામે મળે તો
જલ્દેશ જતું જરા પણ લાભકર્તા નથી.

મામમા પેસતા જે જમલમાંથી ચરીને આવતી માથ ધનમાં
જાવતી દેખાય તો અવશ્ય કાર્ય સિદ્ધિ થશે.

રથાવર વિચાર.

આવતી વખતે જે જમણી તરફ ફૂતરા રડવા માટે, તો કદિ
અમલ કરવું નહિ અને જે કાળી તરફથી ફૂતરા રડતા સમજાય
તો કાર્ય સિદ્ધિ થવામાં વિલંબ લાગશે.

ને મધકુ ઉચુ મો રાખી બૂકતુ હોય તો નાસ્તી લેવુ, કે કંઈ ને કંઈ ઉપદ્રવ અવશ્ય થશે

જતી વખતે જે બિલાડી ગ્તામા જમણા હાથથી ડાબી તરફ જાય તો વિદેશ જવુ અથવા કામ સિદ્ધ થવુ અશક્ય છે અથવા કામ મિદ્ધ થવુ અશક્ય છે અથવા પડેશમા કંઈ ને કંઈ કલેજ્જ અવગ્ય થશે, જે ડાબા હાથથી જમણી તરફ બિલાડી જાય તો કામ અકળ થશે પરંતુ નુકસાન કંઈ નહિ થાય.

જગલમા જે શિઆળ ઉચા ચરથી ગતી સભળાય તો કામમા સદ્ગતતા થશે નહિ માંટ ધેગ પાછા ફરવુ નહિતો વધુ નુકસાન થવા સંભવ છે

જગલમા જે ખગોરા કે લોમડી રડતી સભળાય તો કામ અવશ્ય સિદ્ધી થશે.

ચાલતા ચાલતા ગ્તામા જે મૃગ અને મૃગલી બન્ને જમણી તરફથી ડાબી તરફ જતી દેખાય તો કામ મિદ્ધ નહિ થાય અને જે બેથી વધારે હગ્ણા રમતા વચ્ચે થઈને જાય તો અવશ્ય કાર્ય સિદ્ધ થશે.

જે ડાબી તરફથી હગ્ણા અને હગ્ણી આવતી દેખાય, તો કાર્ય સિદ્ધ થવામા વિલેપ પડશે.

જગલમા જે જમણી તરફ હરણા રમતા રમતા જાળમાર્ગ ને ડાબી ને જાય તો અવગ્ય કાર્ય સિદ્ધી થશે અથવા પાણીમા જાળાકી કરતા હરણા દેખાય તો અવશ્ય કાર્ય સિદ્ધી થશે

જગલમા જે ચમરી ગાય જમણી તરફ બોલતા સભળાય તો કાર્ય અવગ્ય સિદ્ધ થશે.

ચાલતા ચાલતા ગ્તામા જે જોરાવા મળો અને ડાબી તરફથી આવતુ હોય તો કાર્ય સિદ્ધ નહિ થાય

જગવમા ને વાન શિકારે નીકળેયો નજરે પડે, તો મનો
કામના અવશ્ય સિદ્ધ થશે.

ગામમા પેસતા ને ભગી ભૂડે ઘેરીને ને ઘેર જતો જણુ
તો અવશ્ય કાર્ય સિદ્ધી થશે

જંતુ વિચાર

“ મનકામના સિદ્ધી ”

ગુનામા ચાલતા ચાલતા કાળોનાગ જમણી તગ્ધથી ડાખી તરફ
જતો આડે કુતરે તો ત્રણ કાળમા પણ કામ સિદ્ધ નહિ થાય.

જતી વખતે ને જમણી તગ્ધ ડપકલી પડે તો અવશ્ય કાર્ય
સિદ્ધી થશે

જગવમા ને કાળી નાગણુ અકસ્માત સામી મળે તો ઠમ
સફળ થવામા વિલંબ થશે.

ચાલતા ચાલતા રસ્તામા ને કીકરને કરકેડા જમણા પમ તગ્ધ
મો રાખી જાય તો અવશ્ય કાર્ય સિદ્ધી થશે.

જમણી બાણુ ને સાપનો અવાજ સંભળાય તો કામ નહિ
સફળ થાય એમ અવશ્ય માનવું.

રસ્તામા કીડીઓ મોઢામા ઈડા લઇ ઉભેલી નજરે પડે તો કામ
અવશ્ય સિદ્ધ થશે,

જમણી બાણુ ને કૂતરો રડતો અને ભોમ કરતો નજરે પડે
તો કામ સિદ્ધ થવામા વિલંબ થશે.

પથારીમાથી ઉઠતા ને બિલાડી દેખાય તો એમ નક્કી સમજ ને,
કે આજે કંઈને કલેશ અવશ્ય થશે.

પક્ષિ શુકન વિચાર

“ મનોકામના સિદ્ધી ”

કેનાડા રસ્તામા જતા પુરૂષના જમણા અંગ નગ્ન હોય તો અવશ્ય કાર્ય સિદ્ધી થાય અને સ્ત્રીની ડાબી નગ્ન હોય તો કાર્ય સિદ્ધ થાય- કેમકે પુરૂષનું જમણું અને સ્ત્રીનું ડાબું અંગ શુભ ને દાશ દાયક છે જો ખજન પક્ષી નજરે પડે તો જમણા હાથે તેને ડાબી જતા અવરય કામ સફળ થશે.

ધરતી ભીંન ઉપર જો કાગડો વારવાર આવી બોલ્યા કરે, તો કામ સિદ્ધ નહિજ થાય

શુકલ પલતી દસમે જો રસ્તામા પોપટના દર્શન થાય તો સફળ મનોગ્થ સિદ્ધ થાય

ગ્ને ચાલતા માથા પર કાગડો ચાચ મારી જાય તો કામ કદિ સ્થગ ન થાય.

જમણી બાબુ જો હોલો બોલે અને ગામમા પેસતા હો. તો સમજી જશો કે કામ સિદ્ધ નહિ થાય

જો ડાબી બાબુએ ચિરકુટી બોલે તો કામ સિદ્ધ થશે. જો ફૂલ પર બમરાનો ગુન્નરવ સબળાય તો કામ સફળ થવામા બધ છે.

જો જમણી તરફ હરિયળ બોલે તો જમણી લેવું, કે કામ સિદ્ધ નહિ થાય

જો જમણી તરફ પિંડજ પક્ષી બોલી ને ઉડી જાય, તો જમણું કામ સિદ્ધ થઈ જશે.

જે જમણી તરફ મેના બોલે, તો કામ સિધ્ધ થવામા જરા પણ વાર નથી.

પોપટને પોપટી એકજ ઝાડ પર બેસી કલોલ કરતાં જણાય તો અવશ્ય કામ સિધ્ધ થશે.

જે ગામમા પેસતા ચકલી જમણી તરફ બોલતી સબલાય તો કદિ કામ સફળ થસે નહિ.

જે જમણી તરફ કાકળુ સડ રમતામા મળે તો ગમે તેલુ કંઠલુ કામ કેમ નહિ હોય, તે પણ સિદ્ધ થસે.

જે જમણી તરફ મરડ આવીને બેમે તો સમજ લેજો, કે દે-મર તમારી સાનુકુળ છે કાર્ય અવશ્ય સફળ થસે.

જે રસ્તામા સારસ એકનુ જોડ વિના જમણી તરફ બેઠેલું દેખાય તો કદિ કામ સફળ નહિ થાય જે જોડકું બેઠેલું દેખાય તો અવશ્ય કાર્ય સિદ્ધ થસે.

જે હોલો ને હોલીની સાથે મુર્ચચોગમા જમણી બાજુએ મગળવાર કે ગુરુવારે ઈશાનખૂણામા લીંછુના ઝાડપર બેઠેલા દેખાય તો જે કાર્ય માટે જાઓ છો, તે જમણી બાજુ રાખી જસો તો અવશ્ય કાર્ય સિદ્ધી થસે.

જે મોર પુષ્પ નક્ષત્રમા પૃથ્વીતત્વમા કાળી બાજુ પોતાના પીછાને પ્રસારી નાચતો યા બોલતો દેખાય તો પોતાની જમણી બાજુ જનારને નુકસાનકારક છે.

જે પંડુકે દરડાના ઝાડપર નૈઋત્ય ખુણામા બેસી બોલે તો જે બાજુએ કંઠને કંઈ ઉપદ્રવ અવશ્ય થસે. અથવા તે દિસાનો ચાત્રાણુ ક્ષેમકુસળ થેર ન જાય કે ધનનો નાશ થાય.

જે પોદન ઉચુ મેા રાખી લાગેથી ગે તો ઉત્તર તન્દ કાંઈ ગમન કરવુ નહિ

જે લવો આકાશમા તલિણુ તન્દ ઉડતો જતો દેખાય અને જાળતત્વ ચાલુ હોય અથવા ચપ્પોગનુ પ્રથમ ચગ્ગુ શરૂ થઈ ગયું હોય તો જે કામ શરૂ કરસો તે દક્ષિણ દિશામા સફળ થસે.

આજની આકાશ તન્દ પાંજી દર્શિ અને વાયુતત્વ ચાલુ હોય તો જે કામ કરસો તે નિષ્ફળ જમે

શકરો પતી જે આકાશમા ઉડતો ઉડતો ગાળી તન્દ ગુલા ઢાગે અને અગ્નિતત્વ ચાલુ હોય તથા ગનિવાર કે સોમવાગેનો આ-
દમો પ્રહર હોય તો જે કામ શરૂ કરજો તે અફળ જસે.

ગ્ગતે ચાલતા સદેદ ગલગલ ગાળી તન્દ સુકા ગ્રાહ્ય એમીને બોલે તો સમજ જે કે કામ સિંધ નહિ થાય.

ચાલતી વખતે જગલમા જે બગડો આકાશમાથી જમણી તન્દ એમે અને જમણો રવગ તે વખતે ચાલુ હોય તો જમણને કે તમે જે કામ માટે જાઓ છો, તે મફળ થસે.

જે રાત્રીના આર વાગે કટ્ટા ટીગુરી પક્ષિ પશ્ચિમમા બોલે તો તે વખતે ગમન કરવાથી કાર્ય સિંધ થાય છે અને જે મપોરે આર વાગે બોલે તો જે કામ કરસો તે અફળ જસે.

પપૈયો પક્ષી જે મકાન ઉપર આવીને બોલે અમે તે ગાળી તન્દ બોલે તો અશુભ છે.

વશીકરણ.

સસારમા એવુ કોણુ છે, કે પારકાને પોતાના તાબે કરવા ન હજી ? રાત્રીથી રક સુધી બધાય એ ધજીને વચ છે; કે સર્વ મરે

તામે થઈ જાય એટલે મુઠ્ઠી કે માણસો જુદી જુદી જગતની માન-
નાઓ માણસ નદે છે પરંતુ એ તે કેમ બને ?

ગોસ્વામી તુલસીદાસજી એક મંત્ર વશીકરણ મંત્રને શીખવે છે.

‘ તુલની મીઠા વચનથી, મુખ ઉપર ચોપાસ,
વળીકરણ એ મંત્ર છે, નરો લે વચન કહોર. ”

જો માણસે આ મંત્ર હૃદયમાં કિતાયો છે; તેણે માનગે, કે
સારા વિશ્વને પોતાને વશ કરી દીધું છે તેનો કોઈ શત્રુ નથી હોતો
કે તેનો કોઈ રાટ થતો નથી. તે ત્યા જામે ત્યા તેનો સત્કાર થએ
અને સર્વ તેને વશ બની જામે.

અમે નજરે જોયું છે કે મોટા મોટા અધિકારીયા પોતાથી
મોટા પદવીવાળા અધિકારીઓને વશ કરવાને ઈચ્છે છે, તેઓને માટે
સત્ય, પવિત્રતા અને સ્વાયત્તતા એજ ત્રણ વશીકરણ મંત્ર છે.

ધનુષ્ય મોટા મોટા મંડીઆઓના મુનીઓ, તીર્થેરી કાગ-
કુનો અને નોકરો પોતાના મેદાને વશીકરણ કરવા માગે છે અને મંત્ર
જાત, જાદુ વગેરે હાથે પ્રકારની ચેષ્ટાઓ કરે છે, પરંતુ તેનું ફળ
એજ આવે છે કે સેક વશ થતો નથી, કે પોતાનું ધાર્યું નથી થતું
પરંતુ નિયમિત કામ ન કરવાથી તથા નોકરીમાં બરાબર ચિત્ત ન
રાખવાથી પોતાની સાધકતા યુગ્માવી બેસે છે, તેઓને માટે તે
સત્ય અને સ્વામીભક્તિ એજ વશીકરણ મંત્ર છે.

અમેએ ધણેખરે સ્થળે જોયું છે, કે મોટા મોટા કુળની કુળ-
વંશુઓ પોતાના ધણીને વશ કરવા માટે જુવા, જ્યોતિષીઓ, બા-
વાઓ વગેરેને પૂજા પૂજા કરે છે જાદુ મંત્રવાગાને અદાળક આપી

દે.છે. એટલે સુધી કે જો પડિત મહારાજ તે માણસની બે ચાર વાતો આભુમાણુવાળાને પુછી તેને સત્ય કહી આપે છે કે તેવાઓ ભોળાઓને વિશ્વાસ બધાઇ જાય છે કે આ માણસો તો ખરી શક્તિ વાળા છે અને મારા સ્વામીને વશ કરી નાખશે. આમ તે બાઇને પૂર્ણ વિશ્વાસ બધાતા એટલે હદે જોષી મહારાજ પહોચે છે, કે તે બાઇનું શિક્ષણ પણ નષ્ટ કરવામા હાર ખાતા નથી પરંતુ જે ખરી પતિવ્રતા છે તેને તો કોઇ પણ પ્રકારના જત્ર મત્ર, જાદુ જતર કંઈ કામનું નથી.

વર્તમાન યુગમા તો જત્ર મત્ર વગેરે ને સકર ભગવાને કલ્પ-ભુગ બેસતા પહેલેથી ઢાઢી દીધા-છુપાની દીધા છે પરંતુ જે કંઈ પ્રભાવ શાળી મત્ર રહી ગયા છે તે માત્ર સ્વપ્નાવત થઇ પડ્યા છે. વર્ણીકણ્ણનો સર્ગ ઉપાય અમે આજ પુનઃક્રમા જણાવ્યો છે કે તત્ત્વ અને ગ્રંથનો વિચાર કરી જે કાર્ય કરવામા આવશે. તે અવગ્રથ સિદ્ધ થશે તો ખરૂં વર્ણીકરણ છે.

સ્ત્રીઓને માટે તો પતિ સેવાજ ખરો વર્ણી કણ્ણ મત્ર છે. પરંતુ શરમની અને ખેદની વાત છે કે જે ભારત વર્ષ નીતિ પરાયણ હતો તે આજે નીનિબ્રમ્હ થઇ ચૂક્યો છે. અને હરેક પ્રકારના કુકર્મો કરતા તેના વાસીઓ ચૂકતા નથી. કોઈ બાઇને મારીને, તેની મિલકતનો માલિક થવા માગે છે. કોઈ પર સ્ત્રી ગમન કરી દરેક પૂરવા માગે છે.

અરેરે ! ક્યા ગયો એ આનૃધર્મ ? કે જેમા રામ, લક્ષ્મણને જરત જેવા ભાઇઓએ જન્મ લીધો હતો. ક્યા ગયો એ સદાચાર ? કે જ્યા મોટાભાઈ રામચંદ્રજીનાં પત્નીના આભુપણુ ઓળખવામા

લક્ષ્મણે કિતર વાળ્યો હતો, કે મહારાજ ? “ મેં ” તો માતા જનકીના
પગ સિવાય સરીરનો ખીજો ભાગજ નથી જોયો. જે પગના ઝાઝર
હોય તો તગ્તજ ઓળખી કાઢત ” આજ તે દિલની નીતિ તપાસે.
વાલીમો જ્યારે રામજીએ વધ કર્યો ત્યારે મળી વખતે વાલી બોલ્યો
હતો કે —

કિ ધર્મ હેન અવતરેઉ ગુમાઈ, મારા મોહિ ત્યાધિ છી નાઈ,
મે વેરી સુગ્રીવ પ્યારા, કાગલુ કવન નાથ મોહિ મારા ’ !

તેના જવાબમા રઘુપતિ બોલ્યા કે — હે ! નીતિ ધાતક સ્વચ્છે
ચારી તેં તાગ નાના બાઈ, સુગ્રીવનુ ઘણુ મોહું પાપ કર્યું છે

“ અનુજ, વધુ બગીનિ સુતનારી,
સુન શકે મેં કન્યા સમચારી,
ધન્હે કુદ્રત વિલોકત જ્નેઁ,
તા’દિ વધે કુછ પાપન હોઈ ”

બંધે ગમે તે હો, પરંતુ શ્રી કૈલાસવાસી ચક્રર બગવાને એ
મંત્રોનો પ્રભાવન રહે માટે એ મંત્રો છુપાવી દીધા, જાખા કર્યા. ને
તેથી તેનો પ્રભાવ કાપમ ન રહે કેટલાક માછી રહી ગયા છે તે
તેની ક્રિયા બરાબર ન થવાથી સંભાઈ શકતા નથી. અમને જ્યા
સુધી પત્તો લાગ્યો ત્યા સુધી આ પુસ્તકમા આપ્યું છે. બીજું કાંઈ
નથી. એથી કરીને હરેક સ્ત્રી પુરુષ, રાગ કે રક, જ્યા સુધી સત્ય
પરાયણતા, અને શુદ્ધ અત કરણથી વશીકરણ કરજો તેથી ખુદ પર-
માત્મા પણ વશ થઈ જશે. એથી વિરુદ્ધ વર્તન કરતા મગા સંબંધી
તો શુ પણ સ્ત્રી પુત્ર પણ દુશ્મન બનશે.

સ્ત્રી વશીકરણ

સ્ત્રી વશકરણમા પોતાની સ્ત્રીનેજ વશ કરવાની વાત છે, નહિ દે પારકાની પર સ્ત્રી માટે તો ' પર લાગુ માનવન્ એ પ્રમાણે છે. પણ પોતાની સ્ત્રીને વશ કરવાની હિંમત સ્ત્રી વશીકરણ કહે છે.

જો પોતાની સ્ત્રી ખીજાયલી ગ્રહોની હોય, તો કોઈ પણ પ્રકારે તેને ખુશ કરવાને ચત્ત કરે, તો તે અવશ્ય વશ થઈ જશે સ્ત્રીને વશ કરી તે કંઈ મોટી વાત નથી જો તેમ ન બની શકે તો, જ્યારે પોતાનો જન્મણો સ્વર ચાલતો હોય, ને તે વખતે તેની સાથે વાતચીત કરી હોય તો તેની જન્મણી બાબુએ બેસી વાતચીત કરી કે જ્યોતી થોડા દિવસમા તમાગ કહેવા પ્રમાણે કામ કરવા લાગી જશે. જો તે પ્રયોગ ન થઈ શકે, તો મગગવાગ, શનિવાગ બન્ને દિવસે તે વારે વ્રત કરી મત્રીના સિદ્ધિના પાત્ર ટપકા જમીન પર એવી ગીતે કરવા કે નીક વચ્ચે અને બાકીના ચાર ચાર દિશાએ

કેટલાક પત્નીને મૂકી અન્ય વેશ્યા કે કોઈ બીજી સ્ત્રીઓની સાથે મોહમા સપડાય છે અને પોતાની સ્ત્રી થોડા સમયે ઋતુમાન ન મેળવી શકવાથી પડિતો, બાવાઓ જોયોયો વગેરે ને પતિ વશ કરવાના કારણે જત્ર, મંત્ર સિદ્ધ કરાવવા માટે અઢળક ધન વડેથી નાખે છે અને એજ ચિતામા રાત દહાડો રહે છે, કે કેવી રીતે મારા પતિ મને વશ થાય. પરંતુ એ મંત્ર સિદ્ધિનું કંઈ ફળ થતું નથી કેમકે જગત જણે છે કે કરે તે ભોગવે છે. જે મંત્ર સિદ્ધ કરશે તેનું ફળ તે ભોગવશે, બીજો નહિ. એમ શાસ્ત્રો પણ કહે છે. જે સારા કુળની સ્ત્રીનો પતિ વ્યભિચારી બની ગયો હોય અને તે શર-

મળી મારી પોતાના મનની વાન બીજને કહી શકતી નથી તે પોતાને
કામો સ્વગ ચાપ તો હોય ત્યારે સોમરાગ અને ગુહલ પક્ષની ચોદસ
જેન તેરસનો પ્રદોષ કહે છે. તે વ્રત કરે અને પુષ્પ નક્ષત્રમાં
સોનાની ગવરીની મૂર્તિ બનાવી પોતાની પાસે રાખે અથવા પાસે
કેમ મહાદેવનું મદીર હોય ત્યાં જવું અને ગવરીનું પૂજન કરવું,
અને તુળસી કે સુખડના લાકડાની માળા બનાવી નિત્ય એકમેક આઠ
વખત જપ કરે અને આ મંત્ર બોલે.

“ૐ હ્રી ક્લી ચામુંડા યૈ વિચેસ સ્વાહા
અમુક પુરુષ વશી કૃણુ સ્વાહા”

ગારીની મૂર્તિ ઘૂસ, દાવો વગેરેથી પૂજન કરી મનવાચ્છિત
ફળની માગણી કરી પ્રાર્થના કરવી પૂર્વ કાળમાં મહારાણી સીતાએ
આ ગવરીના પૂજનથી મનવાચ્છિત ફળ મેળવ્યું હતું જે પરમાત્મા
દયાળુ બને અને કૈલાસ પતિ સ્વીકારી લેશે, તો તે થોડા વખતમાં
બાંધિયાર તણ પુરુષ વશ થઈ જશે પછી મન ઇચ્છુક ફળ મળશે.
ચાદ રાખવું કે જપ કરવાનું ગ્રંથ પવિત્ર, અને શુદ્ધ પવિત્ર આત્માથી
ગવરી પાસે ફળની માગણી કરવી. સાર પછી પિપળાના વૃક્ષની કાચા
સૂતળના તાંતણે એકસો આઠ વખત પ્રદક્ષિણા કરવી તે દહાડે એકજ
વખત સાજના જમવું. મિષ્ટાન કે એવું કાદ ખાવું નહિ. પથારીમાં
સુવું. આ પ્રમાણે કરવાથી થોડા વખતમાં સર્વ કાર્ય સિદ્ધ થશે
અને પતિ વશ થઈ ધાર્યું કરશે અને સંતતિ, સપતિ વગેરેનું સુખ
પ્રાપ્ત થશે

મારણ્ય મંત્ર.

બંદુકા ગૃહ વાકા હોવાને લીધે કોઈ એવો નિરુદ્ધ ગૃહ પડ્યો

હોય, તો તે માણસને મદા સકટમા લારી મૂકે છે અને જ્યાં મુધી તેનો સંપર્ક ઈલાજ ન લેવાય ત્યાં મુધી તે બહુ દુખ આપે છે. એવા નિકૃષ્ટ ગૃહના પ્રભાવને દૂર કરવા માટે શાસ્ત્ર કારોએ મારણ, ઉચ્ચાટન, મોહન મંત્ર બતાવ્યા છે. તે કથન પ્રમાણે જીનો શ્રી કલા-સપતિ શંકર ભગવાનનો લખેલો મારણ મંત્ર અમે આપીએ છીએ.

“ ॐ નમો સર્વ દેવ કષ્ટ નિવાર્ણાય શ્વાહા ”

એ મંત્રનો દરરોજ માળા વડે હળવે જાપ કરવો ધૂપ તીર્થ કરવો અને જમણો સ્વગ ચાલતો હોય ત્યારે જાપ કરવો અને ગરિ-વારે ક્ષેત્રપાલનુ વૃત વાગ્યું કરી માનના તેલ અને સિદ્ધુરથી તેમનું પૂજન કરવું. ગૃહને આણુ આપી તેલમા તળેલા વડા, પૂડા, વગેરે સગીના વખતે કાળા ફતગને ખવડાવવું ત્યાર પછી આખા દિવસમાં એકજ વખતે તેલમા તળેલું ખાવાનું ખાવું જે મહાકાળ ભેરવ કૃપા કરે, તો ચોક્કસ વખતમા નિકૃષ્ટ ગૃહનું (વાકા ગૃહનું) બળ ઓઢું થઈ તેની દૃષ્ટિ દૂર થવાથી દુખ દૂર થશે.

ઉચ્ચાટન

તમે નિકૃષ્ટ ગૃહ આવ્યો છે, એવું જન્મ પત્રિકાથી જાણમા આવે, કે તરતજ તેનો ઉપાય કરો તો પછી તે ગૃહનું ઉચ્ચાટન થઈ જશે પછી તેનો ભય રાખવાનું કંઈ પ્રયોજન નથી. જેમ પ્રાચીન કાળમા મગજને પણ જાણી લેઈ પ્રાણાયમ વડે તેનું ઉચ્ચાટન કરી પોતાનું આયુષ્ય વધારતા, તેરી જ રીતે નિકૃષ્ટ ગૃહનું ઉચ્ચાટન કરવાથી પછી કશોનો ભય રહેતો નથી.

“ ॐ દ્રી કર્વી શંકરાય નમ સર્વ દોષે નિર્મિત શ્વાહા ”

આ મંત્રને બધી અમિ પગ ધી, લોખાનની આપ્તિ આપવી, સામીત્રી સાથે સવારના દરરોજ આપવી તેથી ગૃહનું ઉચ્ચાટન થશે. અથવા એકાન સ્થળમા શુદ્ધ બની એક ચિતે માયત્રી મંત્ર દરરોજ હળવર કરે તો તેને કોઇ પણ વ્યાધિ આવ્ય કરી શકશે નહિ; અને જે કામ સિદ્ધ કરવા માગશે તે સિદ્ધ થશે અથવા જે માણસ ને જે કંઈ શુદ્ધ અને કરણથી કહી નાખશે તે અવશ્ય સિદ્ધ થઇ જશે કેમકે આત્મા એજ પરમાત્મા છે.

“ જ્યોતિવ શાસ્ત્રાનુસાર. ”

“ સૂર્યેશ પચામિ રસાષ્ટ નન્દા વેદાગ સપ્તા શિવ ગર્જનં કર્ણલાઃ
સૂર્યાગ સપ્તો રગર્ગો દિગી શાદગ્ધા વિષા ખ્યાસ્ય હુતા શનાશ્ચા ! !

રવિવારે ને આરશતો દગ્ધ યોગ થાય છે. અને પછી સોમવારે અગ્નીઆગ્નિ, મંગળવારે પાચમ; ત્રીજા બુધવારની, છઠ્ઠું ગુરુવારની, આઠમ શુક્રવારની, અને શનિવારે નોમ આવે તો તે પણ દગ્ધ યોગ છે. જે રવિવારની ચોથ, સોમવારની છઠ્ઠ, સાતમે મંગળવાર, તથા બીજને બુધવાર અને ગુરુવારની આઠમ, શુક્રવારની નોમ, શનિવારની સાતમ એ પણ દગ્ધ યોગ છે એ તિથિયોમા કોઈ પણ નવું કામ ન કરવું

“ સૂર્યાદિવારે તિથિયો જવતિ મધા વિશાખા શિવ મૂલ વહિરઃ

વક્ષઃક રોઝાંશામ ધટેકા આશુભેવિ વનર્ચા ગમને તત્ત્વ સ્મમ્ ”

રવિવારે મધા, સોમવારે વિશાખા, મંગળવારે આદ્રા, બુધવારે મૂળ, ગુરુવારે કૃતિકા, શુક્રવારે રોહિણી, શનિવારે હસ્ત નક્ષત્ર હોય તો કદિ યાત્રા કરવી નહિ.

“અનુરાધા દ્વિતિયામા પચમ્યા પિત્ર્યભ નથ.
 ત્ર્યુત્તરાશ્વ તૃતિયા યામેકાદરયાચ રોહિણી, ' '
 સ્વાતિ ચિત્રે ત્રિયો દરયા સપ્તામ્યા હન્ત રાક્ષસે '
 નવમ્યા કૃત્તિકાષ્ટ ષ્યા રયાષ્ટયા ચ રોહિણી ' ' "

જે બીજો અનુરાધા, પાચમે મધા તથા ત્રીજો ઉત્તરપાદા, અગ્નિ-
 આગશે રોહિણી, તેરજો સ્વાતિ, સાતમે ચિત્રા, નેત્રે હસ્ત, મૂળ,
 આઠમે કૃત્તિકા અને છઠે પર્વાભાદ્ર હોય તો એ વખતે શુભ કાર્યો
 બર્જીત છે

ચૈત્ર મામમા રોહિણી, અશ્વિની, વૈશાખમા ચૈત્રા, સ્વાતિ, જ્યેષ્ઠમા
 ઉત્તરપાદા, પુષ્પ, આષાઢમા પૂર્વ ફાલ્ગુની, ધનિષ્ઠા, શ્રાવણમા ઉત્તર-
 પાદા, તથા ભાદ્રમા શનિવિશાખા, રેવતિ, આસોમા પર્વાભાદ્રપદ
 કારતકમા મઘા અને કૃત્તિકા, માગશરમા વિશાખા, ચિત્રા, પોષમા
 હસ્ત, અશ્વિની, માહમા શ્રવણ, મૂળ, કાગલુમા ભગ્ની, જ્યેષ્ઠા,
 આ નક્ષત્રોમા રાશિયોમા કોઈ પણ શુભ કામ કરના નહિ, અને જે
 કરજે તો ધનનો નાશ થશે.

અશ્વિની નક્ષત્રમા મંગલવારને દિવસે જે કામો કરવા ચાલતો
 હોય તો કોઈપણ નવું કામ પ્રારબ્ધ કરવું નહિ કેમ કે ધનને માણુ-
 સનો નાશ થાય છે

નોમ, પડવો ત્રીજો જે મેવ રાશિ પર ચંદ્રયોગ હોય અને
 વાયુ તત્વા ચાલતો હોય તો કોઈપણ કામ ન કરવા કેમકે એ તરવો
 નિષ્ફળ છે.

૪૫ ગણિ પર જે લગ્ન સ્થાનમા શનિની દષ્ટિ પડેલી હોય તો
 દસ વર્ષ સુધી કોઈપણ નવિન કામ કરવું નહિ.

મનોકામના સિદ્ધી માટે ગુરુવારે કૃષ્ણ પક્ષની પાચમ હોય અને અગ્નિ તત્ત્વ ચાતુ હોય તો કદિ પણ ધર બકાગ જવુ નહિ

કર્ક રાશિ પર જો બુદ્ધનો પ્રકોપ હોય, તો ખીજ, ચોથ છઠ, આઠમે, કદિપણુ વિદેશ ગમન કરવુ નહિ

ચોથ, આઠમ શીજ, કેતુ ગૃહમા મનકામના સિદ્ધી માટે જવુ નહિ વિદેશ ગમન કરતી વખતે ચંદ્રમા સામે રાખા જમણો સ્વર ચાલતો હોય, જલ તત્ત્વ ચાલુ હોય તો જતુ તે અવશ્ય તમારા કામ સિદ્ધ થશે

જન્મના ગુરુમા જો કોઇપણ કામ કરો તો જમણો સ્વર અને પૃથ્વી તત્ત્વ બન્ને ચાલુ હોય તો શરૂ કરશો, તો અવશ્ય કામ સિદ્ધ થશે.

મિથુન રાશી વાળાએ સૂર્ય યોગમા મૂર્ધોદય સ્વરમા સકળ કાર્ય કરવાથી સફળ પામે છે અન્યથા વધા કામો અફળ જશે

ઉત્તરાષાઢા નક્ષત્રમા પરદેશ ગમન કરતા અગ્નિ તત્ત્વ છોડી સુપુત્રા સ્વર ન હોય તો ગમત કુવાથી સકલ કાર્ય મિદ્ધ થાય છે

મનનો મહત્ત્વ પૂર્ણ મઝાઓ પૂગવા માટે પુષ્ય નક્ષત્રમા સૂર્ય યોગના પાચમા ચરણમા જે કુળ કામ કરશો, તે અવશ્ય સિદ્ધ થશે, પરતુ અઢળક પૈસો ખર્ચ લાગશે

સિદ્ધ રાશીના જન્મ ધનમા ચૈત્ર માસની અગીઆરશ, પાચમ નોમ, ગુરુવાર, શુક્રવારમા વાયુતત્ત્વ ચાલુ હોય તો કોઇ પણ નવુ કામ કવુ નહિ.

કન્યા રાશિના અગ્નિ તત્ત્વમા ડાબા સ્વરમા જેઠ માસની અમાસ, આઠમ, પાચમ, સાતમ ને દશમ લાજ્ય છે (નિકૃષ્ટ છે)

મોહન મત્ર

જે પ્રકારનો વર્ણિકરણ મત્ર છે તે પ્રકારનો આ મોહન મત્રયોગ પણ મહારાજ શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનનો નિર્માણ કરેલો છે. આ મત્રના બળે તેમણે ગોપીઓ પર મોહિની કરી હતી પરંતુ કુચેષ્ટાવસ્થાને તે સિદ્ધ નહિ થાય કૃષ્ણે કુચેષ્ટાથી ગોપીઓ પર મોહિની કરી ન હતી તે તો અત્યામી હતા હજી પણ આ મત્રથી કુદચ્છાથી મોહિની કગવામાં આવે તો અવશ્ય સિદ્ધ થશે

“ અર્ષદિ ચન્દિ મૃદમાત્રસ ગાયતે મત્ર શકરાં ”

ત્યમેવ પ્રજયમે લોકૈઃ પ્રજ્ઞા વિષ્ણુ મુગ્ધદિપી ! !

દરરોજ સવાના રાક્ષિની માળા વડે એક હજાર ગાય કરવાથી કાર્ય સિદ્ધ થશે ત્યાં પછી ગમે ત્યાં જશે ત્યાં તમારું સર્વ માન રાખશે અને મોહિત થઈ, તમારી ઈચ્છાનુસાર કામ કરવા તૈયાર થઈ જશે જે પ્રકારે શ્રીકૃષ્ણ ભગવાને પોતાના યોગાત્મકે કરીને સર્વ કામ કયા હતા તેજ રીતે આ મત્ર સર્વથા શ્રેષ્ઠ છે પરંતુ દુષ્ટ કર્મો માટે આ મત્ર ત્યાજ્ય છે. જે દુષ્ટકર્મ માટે સિદ્ધ કરશે તો તે અકળ જશે.

જ્ઞાનોપદેશ

ગુરૂ મત્ર.

આ એજ મત્ર છે કે જે નારદ ઋષિએ ધ્રુવજીને ગુરૂમત્ર તરીકે આપ્યો હતો. આ મત્રના બળથી ધ્રુવજીએ સાક્ષાત જગદીશ્વરના દર્શન કર્યા હતા. એમનું જીવન જગપ્રસિદ્ધ છે વિચાર કરો કે એ મત્ર બળ વડે કરીને પરમાત્મા સદાપ કરે છે શુ તેનો જાપ કરવો કઠિન છે, જે ધ્યાનપૂર્વક યત્ન કરી જાપ કરે તો સકલ કાર્ય સિદ્ધ થઈ જશે.

“ ॐ નમો ભગવતે વામુદેવાય નમ ”

આ મત્રનો એકાત નિર્જન સ્થાનમાં બેસી એક હજાર વાર દરરોજ જાપ કરે તો સિદ્ધી થશે પછી સસારમાં કોઈ પણ પ્રકારનો ભય રહેશે નહિ જે કામ હાથ લેશે તે સર્વ સિદ્ધ થશે. પ્રમાણુ માટે ધ્રુવજી સિવાય બીજું શુ ? “ આ પુસ્તક હરેક કામ સિદ્ધ કરવા માટે અમૂલ્ય રત્ન છે હરેક પ્રયોગ જુદો જુદો સવિસ્તાર વર્ણવ્યો છે. જે પ્રમાણુ આ ચટણ કરવાથી હરેક કામમાં સિદ્ધી મળશે ”

ચંદ્રમાનુસાર

મહા મનોહારના સિદ્ધી.

આ વાત જ્યોતિષ શાસ્ત્રાનુસાર માનવા જોવી છે, કે પ્રત્યેક રાશી પર ચંદ્રમા મના એ દિવસ પોતાનો પ્રભાવ ગણે છે અને સવા એ દિવસની ૧૩૫ રીટ થાય છે એ વર્તિમા ચંદ્રમા આડેય દિશાઓમા ગહે છે. શાસ્ત્રકારો આ ચંદ્રમાને યાત્રા કરતી વખતે યાત્રા કરનારની સામી દિશાઓમા જ્યારે ચંદ્રયોગ હોય ત્યારે જ ઉત્તમ મુદર્ત બતાવે છે આ ચંદ્ર મિથુન, કુમ્ભ, તુલા રાશિ પર પશ્ચિમ દિશામા ગહે છે, અને મેષ, મિથુન ધન રાશિ પર પર્વ દિશામા ગહે છે, ૪૫મ કુમ્ભ, મકર રાશિ પર દક્ષિણમા ગહે છે. -કર્ક, મીન, ને વ્રતક ગણિમા ન્તર દિશામા રહે છે

કયા દિવસે ચંદ્ર કઈ દિશામાં ?

મામવાર ને શનિવારે પરમા, મંગળ ને બુધવારે ઉત્તરમા, ગુરુવારે દક્ષિણમા, શુક્રવાર ને શુક્રવારે પશ્ચિમમા રહે છે આ દિવસોએ જો સામે ચંદ્ર હોય તોપણ યાત્રા કરી ત્યાજ્ય છે સામે ચંદ્ર હોય તે મિદ્ધિ આપનારને ધન લાભ આપનાર છે તેનો સારી રીતે વિચાર કરી તે મનુષ્ય ઠામ કરે તો અવશ્ય લાભ થશે

જન્મ ચંદ્રનું શુભાશુભ ફળ

જન્મના ચંદ્રમા આન કરવું, આગ બનાવવો, યાત્રા કરવી ચંદ્ર કરવું, લગ્ન કરવું, નરા વરમા ગહેવા જવું તે ગુપ્ત છે અને મન ઈચ્છા આપનાર છે તે ચંદ્રમા પાછા હોય તો યાત્રા કરી ન કરવી. કેમ કે તેથી મૃત્યુ પણ નીપજે છે તે જમણી બાજુએ ચંદ્ર

આવીને પડે, તો ધન લાભ થશે, પણ મનોકામના સિદ્ધી નહિ થાય, અને તો કામી બાળુએ આવીને પડે, તો તો કદાપી સફળ થશે નહિ પણ ધનનો નાશ થશે સામેનો ચંદ્રજ સદાય લાભ દાયી છે

યોગિની વર્ણન

યોગિની પણ ન્યેતિષ શાસ્ત્રમા શુભાશુભ ફળ આપનારી છે. જો વગર વિચારે યોગિની ના કોઈ કાર્ય કરશે તો બહુ બહુ અગવડો નડશે, છતાં કાર્યમા નુકશાન થશે, માટે માણુએ યોગિની નો પણ વિચાર કરવો ઘટે છે

યોગિની સ્થાન

એકમે પૂર્વ દિશામા, બીજો ઉત્તરમા, ત્રીજો અગ્નિ ખુણામા, ચોથો નૈઋત્ય ખુણામા, પાંચમે દક્ષિણમા, છઠે પશ્ચિમમા, સાતમે વાયવ્ય ખુણામા, આઠમે ઇશાન ખુણામા રહે છે, હવે એ વિચારવાનું કે ચારેય દિશા તો વધા જાણે છે, પણ ખુણા કયા આવ્યા તે દરેક દિશા વચ્ચે એક ખુણો આવેલો છે પૂર્વ ને દક્ષિણ વચ્ચે અગ્નિ, દક્ષિણને પશ્ચિમ વચ્ચે નૈઋત્ય, પશ્ચિમ ને ઉત્તર વચ્ચે વાયવ્ય, ને ઉત્તર તથા પૂર્વ વચ્ચે ઇશાન ખુણો આવેલા છે.

આ ક્રમ વડે જેમ પૃથ્વી પોતાની ધરી પર ફરે છે તેમ દિશા બદલાતી જાય છે તેમ તેમ યોગિની પણ ફરે છે.

યોગિનીનું શુભા શુભ ફળ

જો યોગિની પીઠ પાછળ અથવા ડાબી બાજુએ હોય તો મન કામના મિદ્ધ થશે, સામે કે જમણી તરફ હોય તો નુકસાન કારક છે એટલે સુધી કે મૃત્યુ પણ આપે છે માટે માણસે પ્રથમ યોગિનીનો વિચાર કરવો.

તિથીનું શુભા શુભ વર્ણન

દરેક મામના બે ભાગ છે, શુરી ને વદી દરેકમા પદર દહાડા આવેલા છે એ તિથીયોમા પાંચ પ્રકાર છે

નદા, જ્યા, રક્તા, ભદ્રાને પૂર્ણા આ બેદ એ તિથીયોપર એવી રીતે રહે છે, કે નદા—પડવો, ઝં ને એકાદસીએ, રક્તા—ચોથ, ચૌદશ ને નોમ, ભદ્રા—ખીજ, સાતમ, બારશ અને પૂર્ણા પાંચમ દશમ, પૂર્ણિમાએ જ્યા ત્રીજ, આઠમ ને તેરશ

આ તિથિ કયા વારે શુભ છે !

શુક્રવારે નદા, શુક્રવારે ભદ્રા, મંગળવારે જ્યા, શનિવારે રક્તા, ગુરુવારે પૂર્ણા તિથિઓ શુભ છે જે રીતે યોગિની, દિશાશક્તિ વગેરેનો વિચાર કરવો ઘટે છે, તેમ અતિથીયોનો પણ વિચાર કરવો જોઈએ. દિશા તીથી, યોગિની વગેરે સર્વ પ્રકારના વિચાર કરી જે કામ થાય છે તેમા કોઈ પણ જાતની આધા આવતી નથી વગર વિચાર કર મય રહે છે ને કામ બગડે છે માટે દરેક વિચાર શીલ મનુષ્યે આ બાબતોનો વિચાર કરવો જોઈએ

“ યાત્રા કરતી વખતે કંઈ કંઈ દિશામાં કયા જાનવરોનો અવાજ સારો છે ? ”

માલતાજ દક્ષિણમાં જો કુતરૂં બોલે તો અગુભ છે, અને જો હે સ કર પ્રભુ ! રાખના અવાજ દક્ષિણમાં સંભળાય તો ખડું સારા છે

ખેડુતો હળ જોડી, ખીજ વાવવા જતા હોય અને એકા એક ડાખી બાળુ કુતરૂં રહે તો તે ગુભ છે

ખેતરથી પાછા ફરતા જો જમણી બાળુ કુતરૂં રહે તો ખેતગ-
માથી ધુળ પેદા થશે.

જીગડુ રમવા જતા રસ્તામાં જો કુતરૂં જમણી બાળુથી આવે તો ફાપદો થાય. જો કુતરૂં છતરી, ખીસ્તર, અમિ ઉપર જમણી તરફ મુતરે તો મનોકામના સિદ્ધ થાય કુતરી, કુતરો સંભોગ કરતા જો કુતરો જમણી તરફ આવે તો મનોકામના સિદ્ધ થાય અને ડાખી બાળુ આવી જાય તો મિત્રો સાથે વિયોગ થાય

યાત્રા કરતા ડાખી તરફ ગધેડો ઉભો હોય તો મનચાહિત ફળ આપનાર છે અને જમણી બાળુ ઉભુ હોય તો પાછા વળવું લાભ દાયી છે.

જન્મવાર

પાણુ ખરૂં પુત્રીઓનો જન્મ કૃષ્ણ પક્ષમાં જાય છે અને પુત્રનો મુકલ પક્ષમાં જન્મ થાય છે આ નિયમ મુજબ તીથિ અને વારનો વિચાર કરી જો મનોકામના સિદ્ધી માટે યાત્રા થાય તો અવરથ પાણુ કામ સિદ્ધ થશે એ નિયમથી ન્યોતિય શાસ્ત્રાનુસાર જન્મ, તિથિ, વારથી મનોકામના સિદ્ધી લખી છે.

ગવિવારે જન્મેલુ માણક જ્યા, બદા નિથિયો છોડી દિગ શૂન,
યોગિનીનો વિચાર કરીચક્રમા જમણી બાબુ હોતા જો યાત્રા કરેલો
લાભ દાયક છે શનિવારે જન્મેય યાત્રા કરતી વખતે જો પાડાને જમણી
તરફ દેખે તો અત્યય ધનનો નાશ થશે. અને કાબી બાબુ દેખેલો
લાભ છે, પરંતુ તે વખતે પૃથ્વી તત્ત્વ અને ચક્ર સ્વગતા અશ હોવા
જોઈએ

ગુરુવારે જન્મેલુ માણુન નદા નિથિયોમા જે કામ કરશે તે
પૂર્ણ થશે પરંતુ પશ્ચિમ દિશામા મો રાખી કોઈ પણ કામ ન કરવું
નહિ તો લાભ કરતા હાનિ થશે જો કોઈ કામ મટે પરદેશ જવું
પડે, અને નદા નિથિ, ગુમ હોય પરંતુ નુકુમ્ના સ્વગ ચાલુ હોય
તો કદાપિ, પણ યાત્રા કરી નહિ કેમકે તે સ્વગ નુકુમ્નાકારક છે
જે શુક્રવારે જન્મેલુ હોય તેણે કદિ દક્ષિણ દિશામા યાત્રા કરી નહિ.
જો કદાપિ જવું પડે તો પૂર્વનિથિયોમા બાર વાગ્યા પછી જવું જોઈ
સિદ્ધી નહિ થાય તો પણ નુકુમ્ના તો નહિ જ થાય

શુક્રવારે જન્મેલુ ઉત્તર દિશામા બદા નિથિયોમા બાર વાગે
જાય, પરંતુ રક્તા તીથીયોનો નિષેધ કરવો જોઈએ

મંગળવારનો જન્મદાતા પણ ઉત્તર દિશાનો ભાગ કરે કદાચ
મંગળવારે યાત્રા નિમિત્ત જવું પડે, તો મંગળવારે ન જતા બીજા
વારે જવાથી લાભ થશે મંગળવારે જન્મેલા પૂર્વ દિશામા ગમન ન
કરે અને કરવું પડે તો ત્રણ પૃથ્વી તત્ત્વ, સૂર્યાશમા જાય તો મનવા-
નિન દ્રવ્ય પામશે

॥ ૐ ॥

મહા મૃત્યુ પરીક્ષા.

શ કર સ્તુતિ

શસ્ત્રે દ્વાબ યતીવ મુન્દર તનું શાર્દુલં ચમાચરં ।
 કાલ વ્યાલ કરાલ ભૂષણધરં ગંગા શશાઙ્ક પ્રિયમ ॥
 કાશીશ કલિકલમપૌંચ ગમન કલ્યાણ કલ્પદ્રમં ।
 નૌમીડય ગિરિજાપતિ ગુણનિધિ શ્રીશંકરં કામહં ॥

સિલનાયાત્ર ઉપર પ્રિયગ્રેવા શખ, ચક્ર ધારણ કરેલા મુગો-
 બિત ગ્રેમના ત્રણ નેત્ર અને શિખા ગંગાજી પ્રિયગ્રેવા છે એવા
 સૃષ્ટિના મહારક શ કર ભગવાન ત્રિલોકાધિપતિને નમસ્કાર કર છુ

મહામૃત્યુ પરીક્ષા નિર્માણ કરતો વિનાશ તમરા વિશ્વવિલાસી

હે શ કર ભગવાન ! અજ્ઞાનરૂપી અધિકારનો નાશ કરી જ્ઞાનરૂપી
 બ્રહ્મસત્ત્વ દર્શન કરાવ

મૃત્યુ લક્ષણ

લોભ નાશનં વિના રોગઃ કરણસને ધારણં ।

નિકટ વર્તીય મૃત્યુનામ લક્ષણં જ્ઞાનવર્ધતે ॥

જે માણસના માથાના વાળ પોતાની મેજે ખરી પડે, અથવા
 હાથ લગાડતા તરત ગરવા માટે એ માણસનું મૃત્યુ પાસે સમજવું

સ્વાસ્થ્ય બલ હીન ભ્રમન્તમારગ

જઠરસ્થ સ્વાસા જ્ઞાતૌ નરસ્યઃ ।

જે માણુમનુ બળ એકાએક જનુ રહે, રન્તે ચાલતા જરીજરીમા
શ્વાસ ચડી જાય એવા માણુમનુ અપ આયુષ્ય સમજનુ,

સંસર્ગ ગર્ભસ્થ પ્રવેશે જગત દ્વિતીય નારી સુદાગહન્તા ।

પંચ વર્ષી અવશ હીનઃ નક્ષત્ર અશ્વની પ્રવૃત્તિ ચરણા ॥

જે માણુસનુ અશ્વની નક્ષત્ર ખેસતા, બે વિધવા હન્તની ઓગતો
છતા જન્મ પામે તે પાંચ વર્ષ જીવશે પત્ની મૃત્યુ સૈયાએ પડશે

શ્વલેષ શીત શીત શ્વલેશા વિપરીતિ રાતૌ યૂનમાસ જીવન.

જે માણુમને સ્વાભાવિક ગરમી, ઠંડી અને ઠંડી ગરમી જણાય
તે યોડા વખત જીવે

શ્લઃ પ્રહારં કિર્ચિત ન રુધિગઃ દ્વિમાસ જીવનતસ્યઃ મનુષ્યઃ

જેને હથિયાર મારતા જગ પશુ લોહી ન નીકળે અને પીડા ન
થાય માત્ર ઘા પડે ને લોહી ન વહે તે માત્ર બેઠ મામ જીવી શકે.

શ્રવણ ધ્વનિન જ્ઞાતૌ ઉર્ધ્વાન્વયતે ।

જે માણુસના કાન નીચે ગરી ગયા હો અને શબ્દ ન મનગાય
તે જન્મ અને તેમ જલદી મૃત્યુ પામી જાય

કામાચ્છેનુ લલિત ગંધિત સુવન માલન શોભિતે ।

જેને કામેન્ડા ન થાય, ફૂંચોની માળા ગળામા સુગંધિ ન આપે
કે શોભે નહિ એવો જીવ બે માસમા મૃત્યુ પામે

લલિત યૌવન ક્રાંતિ હીનં મૃત્યુ સંયા પટિલતા ।

જેના યૌવન કાળમા લાલિત્ય જતુ મ્હી મોની કાન્તિ શીડી
પડી ગય તે માણુમનુ એક મામમા મૃત્યુ થગે

ધ્રુવપીત ન અરુણ શ્વેત દ્રષ્ટ યામની

જે માણુમને તાપ જેના લાવ પીઠુ ન દેખાય અને માત્ર
સફેદી જણાય તે દગ દિવમ પડી મૃત્યુ શંકા પર પડશે

કર્ણ ગોચર મધુર ધ્વનિ ધ્વનિ હોન ગોચર આવના

હો માસે પર્યંતઃ તાસુ મૃત્યુ જાનના.

“ જેના કાનમા મીઠા માગ અવાજ ન સંભળાય તે જે એ માસ
પડી મગજ પામશે

નિજસ્યા પ્રતિવિમ્બ બલહીન દ્રષ્ટં કાલાય પાવન

દ્વાદશ દિવસ્યાઃ ॥

જે માણુમ પોતાનો પડછાયો પાણીમા ન દેખી શકે તે અવશ્ય
બાર દિવસ બાદ મૃત્યુ પામશે

દુગ્ધ છાયાન દ્રષ્ટંતી છઃ માસ જીવન નરઃ

જે માણુસ દૂધમા પોતાની છાયા ન દેખી શકે તે છ માસમા
મગજ પામશે

વક્રી નાસિકા ન દ્રષ્ટંતે જીવન છઃ માસાનરઃ

જે માણુસનુ નાક વાકુ થયુ હોય અને આખોથો જોષ ન શકે
હોય તે માણુસ છ માસથી વધુ જીવશે નહિ.

વિદેશ ગમનો સન્મુખ છીકે વહ નર આવેગા ક્યા જીકે ॥

વિદેશગમન કરતા જે સામે છીક થાય તો અકાળ મૃત્યુ થવાનો
મનવ છે જેનાથી તેવમા પોતનો પછાડો ન જણાય તે વળુ માગ
પણી કાળનો ભોગ થશે,

દ્રષ્ટાન ન દુઃ તારા આયુ પૂર્ણ જ્ઞાતારંત્રી

જે માણુમ જુવનો તારો મત્રે ન જોઈ રાકે, તેનું આયુષ્ય ૭
માનવ બાકી માનવું

ભયંકાર ભયઃ પીડિત વિસ્મત જીવન દ્વૈ દિવસઃ

જેને ધનમા અકસ્માત બીક લાગે તે બીડ પામેલો માણુમ એ
દિવસજી જીવરો

સજલ ચક્ષુ વરશય્ય જ્યોતિર્પુરુષ્યા આયુ પૂર્ણતઃ

જેની આખોમાથી પાણી મળી, અચાનક તેજ ધટી જાય તેનું
સસારમાથી આયુષ્ય ધટી જાય માનો

સત માસ ગર્ભસ્ય જન્મતઃ પુરુષ્યા જીવન ચતુર્દશ

વર્ષ પૂર્ણતઃ

જે સ્ત્રીથી માત્ર માસ ગર્ભનું અચ્યુ પેદા થાય તેનું આયુષ્ય
ચૌદ વર્ષ પૂર થશે ચૌદ વર્ષ કટતા એક દિવસ પણ વધારે તે જીવેજ નહિ

અઘ્ર માસે ન જીવતે જીવન માસ ન ઉદિત્યૌ

આઠ મહિનાના જન્મ વાળો આળક જીવેજ નહિ ને જીવે તો
ખમ માત્ર એજ માસ

માસકું રવિ દિવસઃ જન દ્યાવાન ઉદિત્યો

જે માણસ ગિરિનાં દિવસે પાણીમા મૂર્યાની ગયા જોઇ ન
નકે તે જેમ બને તેમ જલની ચમગજનો યજમાન થશે

પ્રતીસા પીત વર્ણસ્યા દ્રવ્યા દ્રવ્ય શનં શનૈ

જે માણસ મનારે ડંડના દરેક રત્ન પીળી દેમે, તે ત્રણ માસ
જીવતો રહેશે

નિમિર રજની વિગત દ્રષ્ટું જીવન પુરુષ્યા નવ દિવસ

જે માણસ રાત રીતી ગયા જતા અધાડજ નિવાળે તેનું જીવન
નવ દિવસનું માનવું

જે માણસ દલિયુ દિગામા કુતંગ નડતા સામળે, અને તે એને
મધુન લાગે તો બીજા જે માસ જીવશે

જે માણસને કોઇ પણ રોગ રાગ પુષ્પની મુગંધિ જાણાય નહિ
તેના જીવનની પૂણ્ણતિ માનો

જેને મૂર્ચ્છાદય પછી દરેક જગાએ મુદો જેવી દુગંધ જાણાય તેનું
જીવન એકજ માસનું બાકી માનવું

જેની આખો નીચે વળી ગઈ હોય, જીતી રસહિન મની જાય
તેનું જીવન ત્રણ માસથી અધિક ન જાણવું

જેને રાત્રે દિવાની ગંધ ન લાગે અને આખોમા માણસનો
પડછાયો ન જાણાય તે જલદીથી મરી જાય

જે માણસનું કોષ/પાણુ અગ ઓપ પગ રોગ તનવાગ રાકુ થઈ

જાય, તેનું જીવન માત્ર પાત્ર માસ જોશે છૂટા મામમા તે પાતાનું
જીવન ગુમાવશે

જેની આખોની પુતલીમા છાયા ન જણાય તેજ દિવસ આપુય
પૂર્ણ થાય

દિવોકરોત્તર સ્વદિત સલિલે દ્રાય પરીયતે ।

જીવન પુરુષૌદ્રૈ માસં ણતા મતાઃ મહામુની ॥

સર્થાત્—જે માણુમ પાણીમા સૂર્યનો પડઝાયાને કિતર દિશામા
ખડિત લાગે તેનું જીવન એ માસ રહે, એવો મુનિયોનો મત છે

દક્ષિણૌ માસ્કરઃ સ્વદિત લૌચન પુરુષૌ દ્રપ્યતે ।

તૃતીય પાસા ન જીવન્તે શકરૌ ઉવાચઃ ॥

જે કોઈને દક્ષિણ તરફ સૂર્ય કપાયેલો જણાય તેનું ત્રણ માસમા
મૃત્યુ થાય એમ શકર કિયારે છે.

પન્ચિમૈ સ્વદિતઃ સૂર્યઃ સ્વલિલે દ્રષ્ટંતે નરૌ ।

ષષ્ઠ માસાન ઉપરાંતૌ ધર્મ રાજસ્ય પાહુનઃ ॥

પશ્ચિમ દિશામા સૂર્ય કપાયેલો નજરે પડે તો છ માસ પછી
અવસ્ય મૃત્યુ થાય

પૂર્વા સ્વદિત નિકદ્રોદયઃ વારિ છાયા ન દ્રષ્ટંતે તે ।

વિગત માસાંન જીવનઃ દ્વિતિય માસા મયકરઃ ॥

પાણીમા જે સૂર્યની છાયા પૂર્વ તરફ કપાયેલી જણાય તો એક
માસ પછી અવસ્ય મૃત્યુ થાય બીજો માસ તો કદિય કાઢે નહિ.

છિદ્રો છિદ્રો સકલ રવિકર સલિલ દ્રવ્યે દ્રવ્યે
દશમ દિવસઃ પર્યંતો મૃત્યુ ઇતિ મતઃ પંડિતા.

તે મમન મૂંઝા મા કાણા કાણા નજરે પડેતો એવા માણુમનું
જીવન મનામના દન દિવન બાકી માનવું.

નીલ કંઠો ધુમા સપતઃ દ્રષ્ટ પંડિતો તાદિન્નોઃ
પૂર્તિ આયુષ્ય તાદિનો નરસ્ય જીવન દુર્લભઃ ॥

તે મૂંઝા આખો નીલ ગંગેનો યા ધુમાળાના ગંગેનો જણાય તે
માણુમ તેજ દિવસે મરી જાય પરીધી એવું જીવન દુર્લભ છે

શશિઃ તામ્ર મૂર્ધ દ્રવ્યઃ જીવન પૂર્તિ તાદિનો

તે માણુસને ચંદ્રમા, તાલા જેવો મૂંઝા જેવો દિગ્ગણ ધાગળ
દગનાં દેખાય તે માણુસ તેજ દિવસ મરી જાય

અરુણ વરુણોં ચન્દ્રમૌ દ્રવ્યન્તે જીવન દમ્યા દિવસ શેષઃ

તે મનુષ્ય ચંદ્રમાને ગતા ગંગેનો જુએ તેના દન દિવન જીવન
બાકી માનવું

રાત્રિ મધ્યે ન દ્રશ્યંતે તારા મંડલ પૃથક્ પૃથક્ ।

પંચ માસો પર્યંતે ધર્મ રાજસ્ય પાદુનો ।

મધ્ય રાત્રીએ તારા મડગને જે જુદું જુદું ન જુએ તે પાંચ
માસ પરી ધર્મ ગંગેનો પાડુજો થશે

શ્વાન ધુનિ સુની ગૌચરઃ ક્રતુ ઇચ્છિતા કારની ।

ભૂપણ વસન હીન યસ્યા લક્ષ્મી યામિની ॥

જે કામ દેવથી પ્રજાળી સ્ત્રી અલકાથી સન્નિધિ બની ઋતુદાન
માટે બેસી હો, તે વખતે જે કુતંગ રડવા લાગે તા નમજનુ કે એના
અગર જલદી નાન થવાનો છે

જે કામેચ્છાવાળી સ્ત્રી ગેયા પર પગ મૂકતાજ ડીક થાય અથવા
ગિઆળ રડવા લાગે તો તેનું પલ્લુ સૈભાગ્ય જલદી નાટ થવાનું છે
એમ માનવું જો સદવામ પૂર્વે જમાણી આળમથી પાળી ગરે,
તો એક માસમા જીવનની હાનિ થાય જે કાઠ સ્ત્રીના કામા હાથની
ચૂડી ત્રી જાય અને નાકની નથની પડી જાય તા નમજનુ કે તેનું
સૈભાગ્ય નહ થવાનું છે

જે સ્ત્રી સાચે મમલુ કન્યા પૂર્વે અથવા પછી ગ્રીમ આવે તે
સ્ત્રી પાંચ માસ પછી અગ્ય વિધવા થાય

જે કામિનીનું જમાણું અગ કનકે તેના ભાગ્યની હાનિનું
ચિન્હ છે

જે સ્ત્રી ઋતુદાન મટે તૈયાર થઈ, ત્રગાગ સજી દર્પણમા
જુએ અને દર્પણમા પોતાનું મો ન જણાયતો માનજો કે એનું
મૃત્યુ દશ દિવસ પછી થવાનું છે

જેને ચાલતા ચાલતા થાકે લાગે અને આખોમા આઠવા પડે,
અને તે રોગ ગતિ હોય તો તેનું મૃત્યુ પદ્મ દિનમા થાય

જેના મકાન પર પૂર્વ દિશાશામા મો ગણી નક્ષત્રમા પપેયો
બોલે તો તેનું મૃત્યુ એક વર્ષ આદ થાય

જેના માત દમ્પત્તિ લોલી ન નીકળે, અથવા કદા પીડા ન
થાય તે ત્રણ માસ આદ મૃતી જાય

જેનું મન કશામા ન વાગે અને એકાએક તે જાડા થઇ જાય
તો સમજો કે સ્મરાનમા જવાની જલદી તૈયાર કરી જોઇએ

જેને ચાલતા, ફરતા બેસતા ઊઠતા દુઃક થયો બધાં ફેળાવો
નજર પડે તો સમજો કે યમદુનો નેડા આપવા તૈયાર થા-
ચુંકયા છે

કવિત્ત

નવ દૃષ્ટિ યાયા નહિ પડે મોન- એક માન મેન
ગસના જાંકે રહે ન ગ્વાદ મર પુરુષ પદર દિન માં
અકસ્માત દેઠા કં હોય, જાય મૌતકી ગયા માય
જાંકે ચદ્ર દાં નહિ આવે, પામ શીઘ્ર યમગજ બોવા
નેત્ર દાહિનો ભગ્ન આવે, તીન માલ પકડન નહિ પાવે
ગત્રી દિવમ સોગજો રહે, દોઢ નૈન મ પાની વહે,
જેન મયાનક દીપે જાકો, એક સાલ માકી હૈ તાકા
જિમે રાતકો નિદન આવે, પ્રાત કાલ બયો કામ મનાવે,
કરે બાર્યા સે સહવાસ, વર્ષ એક તાકી હૈ આસ
પરી આય હોય જીદગાની, ફિરનચલે આગે મનમાની
પાની કારત સુખે ગલા, પાચ સાલમે યમપુર ચલા,
સ્વેત દીપે દીપકકી લોય, બેઠન બેઠન કાષ્ટ અનિ હોય
પાની પીત વરણુ દીપ્તલાય, એક માસમે યમપુર જાય
લાલ લાલ જો દીપે ધૂપ, અપનો દર્પન દર્પણુ રપ,
સો વીતત ઇંક પૂરો પાખ, સકે ન તાકો પડિત રાખ,
મૌત લેયગી તાહિ ઉઠાય, કરે સ્વર્ગમે બાસો જાય,
અપને આપન જીસકો નાક. દૃષ્ટ પડે નીચી કર આખ

છ મહિને મે જીસકા કાલ, શ્વાસ પવનકી જાવે ચાવ

જેનો રજમલ વાયુ મૂગનો એક સમય ત્યાગ થાય તે દિવ-
સથી તેણે બધા દિવસ ત્યાગ કરેલા માનો અગિઆર દિવસ તે આ
અસાર સસાગનો ત્યાગ કરી દેશે જેના વીર્યમાથી દુર્ગધ નીકળે અને
ચીકાશ ન હોય, તે બે વર્ષ પછી મરણ પામે

જેના મુત્રપર કીડીઓ દોડીને પડે તે એક વર્ષમા મૃત્યુ
શૈયામા પડે.

જેના મૂત્રમાથી અગ્નિ જેની આગ લાગે તે છઠા દિવસમા
મરી જાય

જેની છાતીપર પાણી નાખતા મૂકાઈ જાય અને ચામળીપગથી
રત્નાડી લખડી જાય તે એક પખવાડીયામા મરણ પામે

જેનો શ્વાસ મુતા મુતા બુબ્બ જોગથી ચાલે તેનું આયુષ્ય એક
વર્ષમા પૂર થાય

જેની હથેલીમા ગડો દબાવાથી પડી જાય અને પછી સરખી
ન હોય તે ત્રણ વર્ષમા આ સસારમાથી રજા લેશે

। કવિત ।

ગોરસ ચીકના જીભ પર, જિંસે ન માલુમ હોય,
એક પક્ષમે પ્રાણ વહ, દેગા અપને ખોય
શિર જિંસકે પર અચાનક, કાગ ચરણ દે માર,
તીન માસ મે અવશ વહ, ત્યાગ દેય સસાર.
પડે છપકલી શ્વાનિ મે, કર દાયે પર આય,
મઃ મામ દોમે અવરય, અશુભ સમયપર જાય

બનકે દક્ષિણ નૈનકી, પુતલી બેઠત જાય,
 મો નર તેરહ માસમે, ચલે અમરપુર ધાય
 જન્મ અચાનક જાસકી, ટેડી પડ પડ જાય,
 ખાત સાર નિકલે નહી કહતે મે બવખાય
 જીવત સો નગ જગતમે, રડ એકહી માસ,
 લગત દુસરે મામકે મુરપુર કરે નિવામ
 ઉત્તેજિત જાકે હૃદય, રહે દિના ઔર રાત,
 સો નગ ચૌથે બરસમે, કરે પ્રાણ અપનાત
 મદ મદ મુસદાનસે, કરે લચકની ખાત;
 તાકો જીવન જગતમે, અધિક ન દૃષ્ટ લખાત
 આવત જા નરકે તર્ક, સૈયા પોદત છીક
 તીન સાલ કે બાદ શીર, નહિ જીવનકો ઠીક
 કહી કહી બુલે ખાતકો, ફિર નહિ આવે યાદ,
 સો નર નિશ્ચય મરગો, તીન સાલકે બાદ
 મન ચચચ ચિર નહી ગહે, ઉર્ધ્વ લેક અતિ શ્વાસ,
 એક વર્ષ લૌ જીવનકી, તા નરકી હૈ આશ
 દક્ષિણ સ્વર જ્યાદહ ચલે, પડિત કરો વિચાર,
 સો નર ચૌથે વરસમે, ત્યાગ દેય સસાર
 એક નાસિકા છિદ્રસે, ચલે શ્વાસ દિન રાત,
 છ મહિને મે અવશ વહ, તજે દેહકો સાત
 જાકો દર્પણ મે નહી બુકુટી મધ્ય બખાય,
 પાચ માસમે સો મનુષ્ય, સ્વર્ગ ધામમે જાય

અકસ્માતની ગળય પડ, ટેડી ભુકુટિ તમામ,
 અનગીનતી માયા નહી ફીર આવેગી કામ
 અડકોશ દામન નહી હોવે જીસકો કાંટ,
 તીન મામમે હી અવશ, નગ હોગા વદ નાટ
 અગ્નિ દેખકર ગતમે, જીમકે કિર ડગ હોય,
 કુમકે ખીતે માસ જ, બચા સકે નહિ કોય
 ભય વસ મન જીમકા ચલે, રેન અટપટી ચાલ,
 મૃત્યુ હોય દન માસમે, કહૈ વૃજમોહનલાલ ”

અંતિમ નિવેદન.

પ્રાચિન ગામ્રો પ્રમાણે આ પુસ્તક લખાવાયુ છે શિવરી કામો
 અજબ છે, જેના આગલ મહર્ષિયો પણ ગોથા ખાય છે છતા લાભ
 નહો. તો અમારે લાથી “ જાગતી કલા અથવા ચમત્કારી કરામાત,
 ૧૧” રૂપિયા કિમતનુ પુસ્તક મગારી અવશ્ય વાચેને મનોકામના
 મિલક કરે.

બિ ભવદીય
 બી આર પંખડીશર
 અલીગઢ મિટી

આયુર્વેદાનુસાર રોગીની મહામૃત્યુ પરિક્ષા.

ષાષાંઢાશ્રમ વર્ણના સ્વપથાઃ કર્મ સિદ્ધયે ।

નરાવ વિપરીતાઃ સ્યદુનાઃ કર્મ વિપક્ષયે ॥

રોગીથી કલટા રંગનો માણસ વેદને તેડવા માટે જાય તે
રોગી મરવાનો સભવ રહે છે

નપુંસકે સ્ત્રી બહવા નૈક કાર્યા અસૂપકા ।

મર્દભોષ્ટ્રૂય પ્રાપ્તાઃ પ્રાપ્તા વસ્યુઃ પરમ્પરાઃ ॥

વૈદ્યયં ડગસર્ગ્યન્તિ દૂતાસ્તે ચાપ ગર્હીતા

નપુંસક, ધણી સ્ત્રી વાળો, ધણા કામોમા જવડા નાખનારો
મધેડા કે રથ પર સવારીવાળો તથા એક પાછળ બીજો તેડનાર
વૈદ્યને તેડવા આવે તે રોગી અવશ્ય મૃત્યુ પામે.

પાશ્વ દંડાયુથ ધરા પાંહુરે તરવાસસ ।

આદ્ર જીર્ણા પસવ્યંક મલિન ધ્વસ્સ વાસસ ॥

ન્યૂનાધિકાક્ષા ઉદ્વિગ્ના વિકૃતરૌદ્ર રૂચ્ચ ।

સૂક્ષ્મ નિષ્ઠુર વાદાશ્વા ઇમાણ્ડુ ગલય મિથ્યા પન ॥

જે દુત [તેડનાર] કાળુ લાલ વસ્ત્ર પહેરી ડડો અથવા
હથિયાર લાથમા લઈ ગાભરો ગાભરો ડાબા ખભા પર મેલા કપડા

ધારી બયાનક દેખાવ, કડવા ખોલો વૈધ ખાસે જાય તો રોગીનું
અવશ્ય મૃત્યુ થાય

છિન્દન્ત સ્તૃણ કાષ્ઠાનિ સ્પૃશ નાસકાં કાત્મનં ।
વજ્રાંનાં નામિકા કૈશ નલ્લ રોમદશા સ્પૃશ્વા ॥
છોતાજ્વરોધ દૂઝાંડ મૂર્ધ્ધોર કુશિ પાણય ।
કપાલોપલ ભત્માસ્થિ તુષાંગાર કરાશ્ચયે ॥
બિલસ્વંતૌ મહી કિંચિત નમુંચતો લોષ્ટ મેદન ।
તેલ કર્દમાદિ ગિયાંગા સ્તુત્રગનુ લેપના ॥
ફલ પક્ષ્મસાસ્વા ગૃહીત્વાનાં ચતદ્વિયં ।
નૈર્વૈર્નૈર્વાતરં વાપિ કરેણ ચરણં તથા ॥

લાકડા, ધાસ તોડતા, નાકને ઝાતીને સ્પર્શ કરતો, કપડાને
છેરો યા આગળી મોમા ધાડેલો, નખ, રૂવાટી, વાળને હાથ ફેરવતો,
નાક કાન વગેરે છિદ્રો બધ કરનારો, અવાજને રોકનારો, હૃદય મુઘાં
કોખ, વક્ષ ગાંધ્યલને હાથથી ઢાકેલા, ધૂળ, પત્થર, બરમ, હાડકો,
વગેરે હાથમા રાખેલા હોય, પગના નખથી જમીન ખોતરતો હોય,
હાથથી કાઢ પાડતો હોય માટીનો ઢગલો પાડતો હોય, તેલ કીચડમા
ગઢેળાયેલો હોય, શત્રુ ચઢન કર્યું હોય, શત્રુ પુલની માળા બળામા
પડેરેલી હોય,, સ્ત્ર વગરના ફળ હાથમા રાખેલા હોય, નખેનખ
મેળવવા, હાથથી પગના જોડા પકડેલા, વિકૃત, પિડીત, ચામડુ હા-
થમા રાખેલો એવો દુત વૈદ્યને તેડવા જતો હોયતો રોગીના મરણની
નિશાની છે

દાક્ષિણ્યમિ મુલવેશે ત્યશુચીવાહુતા શનં ।

જ્યલયન્તં પચન્ત વા કૂર કર્મેણિ ચોદ્યતં ॥

નગ્ન મૂષિ જ્ઞાયાનંવા વે ગોત્સર્ગં પુવાશ્ચુચિ ।

વ મેવચ વૈદ્યંય ઉપસર્પસ્તિ દૂતા તે ચાપિગર્હીતાઃ ॥

જે વૈદ્યને તેડવા જનારો દક્ષિણ દિશામાં મો રાખી અપવિત્ર સ્થાનમાં અગ્નિ સળગાવી કપ રાધતો હોય, ખરાબ કામમાં લાગેલો હોય, નાગો જમીન ઉપર સપ્ત રજો હોય અથવા મૂત્ર, પુરીય ઉત્સર્જન સથન લાગેલા, વાળ ખુસ્તી, કપાડે માથે, પરસેરાથી ઝેળઝેળ થયેલો કિલટી કરેલો માણસ રાગીના કામ માટે જાય તો એવો દૂત અશુભ છે

વૈદ્યસ્ય પૈત્ર્યે દેવે વાકાગ્ન્યા ચોત્પાત દક્ષને ।

મધ્યાન્હે ચાર્દરાત્રે વાસન્ધયો કૃતકા શુચ ॥

આર્દાશ્લેષા મધા મૂલ પૂર્વા મુપરણીષુચા ।

ચતુર્થ્યાવા નવમ્યાવા વષ્ટ્યાં સંધિ દિને શુચિ ।

વૈદ્યંય ઉપ સપન્તિ દૂતાસ્તે ચાર્પિ ગર્હીતા ॥

જે વૈદ્યના પરમા દેવ કાર્ય યા શ્રદ્ધા હોય યા ઉત્પાત દક્ષિણ-નારો દષ્ટિ જોત્યર હોય, મધ્યાન્હ, મધ્યરાત્રી હોય, પ્રાત કાળ અને સાંજની સંધિમાં કૃતિકા, આર્દા, અશ્લેષા, મધા, મૂળ, પૂર્વ ભાદ્ર-પદમાં પૂર્વપાદા, કાશ્યપી ભરણીએ નક્ષત્ર હોય, ચોથ, છઠ, નોમ અને સંધિનો દિવસ હોય એવી સ્થિતિમાં વૈદ્ય રાગીને ત્યાં ન જવું, કેમકે એ લક્ષણ મુનુકારી છે

શુષ્કેશ નિહતે પત્રે વલ્લીનદેસ કંટકે ।
 દુક્ષે યવા શ્મમાસ્યા સ્થિવિટ તુષાઙ્ગાર યાશુષુ ॥
 ચેત્ય વાલમીક વિષમસ્થિતા દીપ્ત સ્વર સ્વર ॥
 પુરતો દિશુ દીપ્તા સુવત્કારૌ નાર્થ સાધકા ॥

વિજળીથી બળેલા પાન, અને ઝાડ કટાવાળુ હોય યા પત્થર,
 ભગ્ન, હાડકા, વીજળા, અગારા, તુમાર, દેવાલય, ધુળ, માષની કાચળી
 નજરે પડે, બળતો દીવો યા કર્કશ શબ્દ મનભાવનો વેટે રોગીને
 ઘેર ન જવું કેમકે એના રોગીનું મૃત્યુ મખીપ ગાણુવું

વામનં કુલ ચાષણં નો મયંશશ સર્પયૌઃ ।
 ભાષકૌશિકયો શ્વૈવ ન પ્રસ્તં કિલોમય ॥
 દર્શનં વાસતં શ્રાણીન ગોધાકુક લા સર્યો ।
 દુતર નિષ્ટ સ્તુલયામા યશસ્તં દર્શન નૃણાં ॥

ડાબી બાજુએ નીલકંઠ નકુલ પક્ષીનો શબ્દ સભળાય અથવા
 સામે ચક્રો કે હોડો જણાય ગોદ અને કંગકેટાના દર્શન થાય
 અથવા ખોટો દુત હોય એવો માણુમ સામેથી આવે તો અવશ્ય
 દર્શનું મરણુ નીપજે

કુલત્થીતલ કાર્પાસ તુષપાષાણ ભસ્મનાં ।
 પાત્રનેષ્ટ તથાઙ્ગારે તૈલ કદમ પૂરિતમ ॥
 પ્રજેતર મધ્યાનાં પૂર્ણવારક્ત સર્વપૈ

શવ કાષ્ઠ પલાસાનાં શુષ્કાનાં પથિ સગમા ।

નેપ્યને પીતતાન્ત ય દીનાન્ધરિય યથા સ્તથા ॥

દુઠ મધ, લાલ સરમથી બરેલુ પાત્ર, તેલ, કુશનાશક, કપામ, સિમેટ, ચૂનો બરેલુ વાસણ, તેલ કાદવ; અગર મડદાની ગખ, ગખોડી, સુકા લાકડા; પતિતજન, અતમ્ય, ગરીમ, આધગો, મનુ એ જો માર્ગમા જતી વખતે સામેથી વેપને મળે તે શાગીનુ અવશ્ય મૃત્યુ થાય

શ્રુણોતિ વિવિધાન શબ્દાનયો દિવ્યા નામ યાવતઃ

સમુદ્રપુર મેઘાનામ સમ્પસૌચ નિ સ્વના ।

તાસ્વનાભાવ ગૃહણિત મમ્યતે ચોન્દ શબ્દવત ।

ગ્રામ્યારયસ્વનાશ્ચાયિ વપરીતામ શ્રુણો ત્યચિ ।

ક્ષિપચ્છ દ્વેષુ રમતે સુદૃચ્છદ્વેષુ કુર્યાતિ ।

નક્ષણો સિચયોઽકસ્માત વ્રવન્તિ ગતા પુષં ॥

જેના ગામની પાસે સમુદ્ર ન હોય, વરસાદ ન પડતો હોય, જો તેને તેવા શબ્દો સભળાય, ગામના રહીશો વનવાસી જેવા લાગે, વરસાદ પડવા છતાં તેનો અવાજ ન સભળાય, સમુદ્રના પાણીનો અવાજ હોય છતાં, ન સભળાય, વનવાસીઓ બહાલ લાગે, કડવા વચન મીઠા લાગે મીઠા વચન કડવા લાગે, એવા માણસનું આચુષ પુર થયું છે એમ સમજો

સ્નાનના નુલિ પ્રપંચાપ ભજન્તે નીલ ખસિકાઃ

સુગધિ વાનિયો અકસ્માન્ વ્રતિં ગતાયુ ॥

સ્નાન કર્યા પછી ચદન ચોપડવાથી ચદન ઉપર ભૂરી માખ
ને ચારે તરફથી ચળગતી આવે અને જેના શરીરમાંથી એકાએક
સુગંધિ નીકળવા માટે તેનું આયુ પશુ પુરૂ થયું સમજો

મૃમિ મષ્ટા પદાકરા લેલા મિર્યંચ પશ્યતી ।

ન પશ્યતિ સ મક્ષત્રાં યથ દેવોમરુન્ધતી ॥

મવમાકાશ ગંગા વાત વદીન્નિ ગતાયુષ ॥

જેને પૃથ્વી ધુમાડાથી બરેલી લાગે, જગતમાં દેવતા સળગેલો
જળાય અથવા આકાશમાં તારાગણ સાથે અદ્વિતી દેવી અને દ્રુવનો
ત ના તેનું હજીજાયઆયુષ્ય પશુ પુરૂથયુ સમજો

જ્યોત સ્નાદર્શોજ્જ્વાલો યેયુ છાયાંયશ્ચન પશ્યતિ ।

પશ્યતેકો ગહનાં વા વિન્દનાંવાન્ય સાત્યજાં ॥

યોત્વા મયૂર કેઠાંમત્તિ ધ્રુવં વેદો મીક્ષતે ।

અતુરસ્ય મવેન્મૃત્યુ ॥

જેને આદનીમાં અને તાપમાં પોતાનો પડછાયો ન જણાય
અને પાણીમાં અને દર્પણમાં પોતાની છાયા એક તરફથી બ્રહ્મ જુએ
અને મોહ નીલકંઠ જેવો નીલવર્ણ તાપ, અગ્નિમાં નીલવર્ણ
જળાય એવો મનુષ્ય અદ્યકાળમાં મૃત્યુનો ગ્રાસ થશે

શ્યાવાલો હિતકા નીલા પીત્તિ કાંવાપિ માનવ ॥

અભિદ્રવર્તિય છાયાઃ સપરા સુર સંશયં ।

ઠિ ત્રિયૌનશ્ય તોયસ્ય તેજ ઓજઃ સ્ફુનિ પ્રમા ।
અકસ્માન્ ભજન્તે વાસ પરાસુર સંશ્ય ॥

એ માણસની પણ મરણમુદી પામે માનો કે જે તાપમા પોતાની
છાયાને કાળી પીળી લાલ બુરી બુએ અથવા જેની સ્મરણશક્તિ,
શોભા, તેજઃ, બળ, ક્રાંતિ, નષ્ટ થઇ ગઇ હોય અને એકાએક જે
તાળે થઇ ગયો હોય

यस्या धर्तौष्ठ पतितः क्षिप्तश्चोर्द्ध तथोत्तरः ।
उभौवाजा म्बवा भाषौ दुर्लभं तस्य जीवितं ॥

જેનો નીચેનો હેઠ નીચો થઇ જાય અથવા લમડી પડે અને
ઉપરનો ઉપર રહી જાય એવા માણસને પણ મરેલો માનો

आरकता दक्षनामस्य श्यामावास्युः पतति च ।
स्वजनं प्रतिमां चापितं गतयुष मादिस्वेत ॥

ઝેના દાત લાલ કે કાળા જની જાય અથવા ગરી પડે તેનું
મૃત્યુ પાસે આવેલું માનો,

कृष्णास्तम्भावलिप्ता वा जिह्वा शूना च यस्य च ।
कर्कशा वामवेद्यस्य सोऽचिराद्विज दात्यसून ॥

એકાએક જેની જીભ કાળી પડી જાય અથવા કડરી કડરી દરેક
વસ્તુ લાગે અથવા ખરબચડી થઇ જાય તેવા માણસના જીવનની પણ
આગા ગમ્પી વ્યર્થ છે.

કુટિલા સ્ફુટિતા વા પિશુષ્કાવાયુસ્ય નાર્સિકા ।

અવ સ્ફૂર્જેસ્તિ મગ્ન વાતસ જીવન માનવાઃ ॥

તેનુ નાક વાકુ થઈ જાય અથવા ફાટી જાય અથવા નાકનો
મેલ મુકાઈ જાય શ્વાસ લાખો આવે, સાપની માફક ઝુકાડા મારે, કદિ
કદિ મગ્ન બને તો સમજો કે તેને યમરાજ ખોલાની રહ્યા છે

સંક્ષિપ્તે વિષમે સ્તયે રક્તે સ્વસ્ત્વે લોચને ।

સ્યાતાવા પ્રભુતે यस્ય મગતાયુર્ન રોધ્રવમ્ ॥

આખોનુ તેજ મુકાઈ જાય, આખો નાની મોટી થઈ જાય
આખો રાત્રી મની જાય પાણી બગાયનુ રહે એવા માણસની આયુ
પણ થોડી જાય

શીત પાદ કયેષ્છા સરિષ્છન્ન શ્વાસશ્ચયો ભવતે ।

કાકોન્છા સાશ્ચયો મર્ત્ય સ્ત ॥

જે માણસના હાથ પગ થડા પડી ગયા હોય, શ્વાસ રોકાઈ
ગેકાઈને આવે, અથવા શ્વાસ પગ સુધી ન પહોંચતો હોય, અથવા
કાગડાની પેઠે મો ફાડી શ્વાસ લેતો હોય તેનુ મૃત્યુ પાસે છે
એમ માનો

નિદ્રાન હિચ્ચતે यस્ય યા વાજ્ઞ મર્તિ સર્વદા ।

મુહ યોદ્ધાં વક્તુ કામસ્તુ પ્રત્યારવ્યમેઃ સજાનતા ॥

જે હમેશ જાગતોજ રહે. અથવા ઉઘ્યાજ કરે અથવા કહેવાની
કંઈ કંઈ કર અને પછી યાદ ન આવે એવા માણસ પણ જી-
વતો ન રહે

उत्तरोष्ठनयोलिहवा दुग्गा राश्च करो नियः ।

प्रतैर्वा सापते साद्धं प्रेत रूपं तमजिज्ञेत् ॥

જે ઘડી ઘડીએ પોતાના હોઠ ચાટે ઓડકાર નેચી આવે અને
પ્રેત સાથે વાતો કરે તેને મરેયા માને.

स्वेभ्यसरोમ कूपेभ्यो यस्परक्तं प्रवर्तने ।

पुरुषस्या विषाणस्य शयो जन्मात्म जीवितं ॥

જે માણસે કદિ એર ખાધુ ન હોય તેના શમભાથી લોપી નહિવા
લાગે તો તે કદિ જીવતો ન ગહે.

अति मात्रं लवू निस्पुर्गात्राणि गुरुकाणा च ।

यस्या कस्मात् सविनेयो गन्ता वैवસ્वतालय ॥

અકસ્માત જેનુ દુર્લભ અગ વધી જાય અથવા મારે હોય તો
દલકો થઈ જાય તે જીવ જલદી પ્રાણ ત્યાગ કરનાર માને.

यूका लालट मायन्ति बलिनाश्नन्ति वायसाः ।

येषा वापिरतनी स्तिय मारस्ते यमलाय ॥

જેના માથામા વોરે વોરે જુઓ પડે અને બલિદાનને કાગડો
ખાય નહિ, કોઈ પણ પદાર્થમા પ્રીતિ ન હોય એવો માણસ જલદી
યમજોડે જાય છે.

स्वेभ्यः स्थानेभ्यः शरीरैकदेशा नमब्रह्मस्ते क्षिप्त ।

प्रान्तावक्षिप्त पतिनिविमुक्त निर्गीतान्तर्गत

गुरुलघुत्वानि ॥

જેના શરીરના અવયવોના સ્થાન ઉચ્ચા નીચા થઈ જાય તે પણ પ્રાણપ્રાતકે બક્ષણ છે.

પ્રવાલ વર્ણવ્યંગ પ્રદુર્ભાવોઽથકસ્માતસિરાણાંચ દર્શને ।

લલાટે માસવં શૌવા પિઙ્ગ કોત્પત્તિઃ લલાટે પ્રભાત

કાલે વશ્નદેઃ ॥

અકરમાત જેના શરીરપર જાળી જેવા કાણા પડી જાય મા-
થામા નસો દેખાય શરીર લબડી પડે, શરીર દલકુ કે ભારે થઈ
જાય, નાકના શ્વાસમા દર્દ જેવું લાગે, કપાળમા દુખ થાય ત્યારે
પ્રાણીએ સમજી લેવું કે મરણકાળ પાસે આવ્યો છે

નેત્ર રોગ દ્વિના વાશ્રુઃ પ્રવતિઃ ગોમય ચૂર્ણ પ્રકાશસ્ય ।

વારજસ્યો દર્શન મુત્ત માંગે નિલયનંવા ॥

રોગ વગર આખો લાલ થાય, પાણી બરાય, કપાળમા મેલ
ખુબ ઉતરે તો સમજવું કે એવો માણસ મૃત્યુથી અચ્ચે નહિ.

દૈવાતિલોઽધિકાવા પિપાદૌ કર્ણોચમાસલૌ ।

નાસાન્ન ભૂર્દચ મય દૂર્દ લંઘ્યાશ્વપૃષ્ઠઃ ॥

પરમ સ્થુસ્તસ્ય પર માયુર્ભવંતિ સજ્જતિ ।

જે બન્ને આખો ઉપર બે કે ત્રણ અથવા વધારે લાખી
રેખાઓ નીચે બન્ને કાન અને પગ માસ વિનાના બને, નાકની
ટોચ ઉઠેલી હોય, અને બરડાપર ઉર્ધ્વ રેખા હો તો સત્તર વર્ષ સુધી
જીવે તો રહે.

जघन्यर यामु शोभान्नः मन ऊर्ध्वानिवोधमं
हस्वा नियस्य पर्वाणि समुच्चापि मेहनं

જેની આગળીઓના ટેરવા નાના હોય તે અસ્થાયી છે.

तथोरस्यवली ठानि चस्यात पृष्ठि मायतं ।

उर्द्धच श्रवणो स्थाना चा शचो चा शरीरणाः ॥

જેનું લીંગ મોટું હોય, હૃદય પર રૂવા હોય પીઠ લાખી થોડી હોય, કાન જોડાને ને કરતા ઉચ્ચ હોય, નાક પણ કર્ધ ઉચ્ચ હોય હસતા ને બોલતા આગલા બે દાંત દેખાતા હોય તો તેવો પુરુષ પચીસ વરસ જીવે

ललाटे वस्ति शीर्षं वा पंमासान्न स जीवत ।

पाञ्च नीपत्र तोयं शरीरे यस्य देहनः ॥

पलवते प्लवमानस्य पंमासंतस्य जीवीतम् ॥

જેના માથાના ઉપલા ભાગમાં તથા કપાળમાં ભૂરી વાકી નસો જણાય, યા સ્નાન કરતી વખતે પાણી ગરી જાય [જેમ કમળના પાદડા પરથી સરી પડે છે તેમ] એવો માણસ ૭ માસમાં મરણ પામે.

हरितायाः गिरायस्य रोमकूबाश्च सवृताः ।

सोऽम्लाभिलाषी पुरुषः पित्रा न्यरणमज्जुते ॥

હરોરંગનો માથાવાળા, રોમકૂપોથી રોકાઈ જનારા, ખટાઈ વધારે ખાનારા પિત રોગથી મરણ પામે.

યસ્ય ગોમય ચૂણાય ચૂર્ણ મૂર્ધ્નિ મુખેઽપિવા
સસ્મેદં મૂર્ધ્નિ ધૂમો વા માસર્ગેન્ત તસ્ય જિવીતમૂ ॥

ગાયના છાણુ જેવુ ચીકાણુ પરમેવાનુ મેલ જેના માથા પર
દેખાય અથવા માથામા ધુમાડો નીકળે તેવો માણુસ એક માનમા
મરણુ પામે

મધ્નિં ભુવર્વા કુર્વેતિ સીમતાવર્તકા નવ ।

મૃત્યુ સ્વાસ્થસ્ય ષડા ત્રાંત્રિ રાત્રા દુતુરસ્યતુ ॥

જેના કપાળ કે બ્રહ્મટિમા ખૂબ ડવા હોય અથવા થઈ જાય
તો આરોગ્યવાળો માણુસ દશે તો ૭ દિવસમા મરી જાય અને
ગેગી હોયતો ત્રણ દિવસમા મરી જાય

યસ્ય સ્નાતાનુલિપ્તસ્ય પૂર્વે શુષ્યત્યુ રોમૃચમ્ ।

આંદ્રેષુ સર્વગાત્રેષુ સોઽર્ધમાસન જીવિત ॥

જે આન કરીને ચદન કરે એટલી વારમા પણ તેનું શરીર
સુકાઈ જાય તે પછર દહાડામા યમ લોકવાસી બને

તથૈવા પચય ગ્લાનિ રૌસ્નેહાદિ મૃત્યુવે ।

યસ્ય સ્ફુટે પુટં ગુલ્ફો નાકુષ્ટા નસ જીવિત ॥

એકા એક જેનો રંગ ભૂરો કે સફેદ થઈ જાય અને શરીર
ફાટવા લાગે તેનું મૃત્યુ જલદી થવાનું છે એમ સમજવું

ક્ષવ કાસાદિસુ તથા યસ્યાઽપૂર્વોદ્ધર્નીભવતે ।

દિસ્ર ટીર્થોઽતિ વોચ્છવાસઃ પૂતિ સુર મિરેરવા ॥

જેનું શરીર એકાએક સ્થુલ કે દુર્બળ બની જાય. અને જેને ખૂબ હર્ષ થતો હોય તથા શરીર ચીકણું થઈ જાય તે જેમ બને તેમ જાલદી મરે.

આપ્લુતાન પ્લુતે કાયે यस્ય ગધોઽતિમાનુષઃ ।

મલ વસ્ત્રવ્રણાદૌ વાવર્ષેનિ તસ્ય જીવિતમ્ ॥

જે અવાથી જેની આગળીને દર્દ ન થાય, છીંક; ખાસીમા અ-
જળ અવાજ બહુવા, અવાજ લાખો કે ટુંકો નીકળતો હોય, શ્વાસમા
અધિક મુગધ કે દુર્ગંધ આવે; સ્નાન કર્યા વિના કે સ્નાન કરેથી
શરીરમાંથી ગંધ મારે જેના મેલા કપડામા ઘણી દુર્ગંધી ફેલાય તેવો
અણસ એક વર્ષમા મરણ પામે છે.

યજતે, ત્યંગ સૌરક્યાદ્યં યુકાર્માસિ કાદયઃ ।

ત્યજંતિ વાઽતિ વૈરસ્યાત્વો ડીં પવર્ષે ન જીવતા ॥

જેના શરીરમા ખૂબ યશરાટ થાય જેના શરીર પર ભુ કે
લાખો ખુબ બેસે અથવા રસ ન હોવાથી ખીલકૂલ ન બેસે તે એક
વર્ષમા મરણ પામે.

સતતોષ્મસુ માત્રેષુ શૈલં યપ્યા વેલક્ષ્યતે ।

શીતેષુ મૃજયોષ્યં વાસ્વેદઃ સ્તંભોઽપ્યહેતકા ॥

એકાએક હમેશા શરીરમા ખુબ ગરમી વ્યાપી જાય અથવા
પરસેવો થાય અને પરસેવો ગંધ પડી જાય એવો રોગી એક વર્ષ
હમી છે.

મૂત્ર પુરીષં નિષ્ઠ ધૂતં શુક્રં વાપ્સુ નિમંજીત ।
નિષ્ઠધૂતં बहु वर्णे वा यस्य मासात्स नश्यते ॥

જેનુ વીર્ય, મૂત્ર, યુક પાણીમાં ડૂબી જાય અથવા યુકના
પાણી રંગો હોય એવો માણસ એક મહિનામાં મરણ પામે છે

गुण दोष मयी यस्य स्वस्थस्य व्याधितस्या ।
वा यात्यन्यथा त्वं प्रकृतिः षमासान्त जीविति ॥

જો માણસ રોગી હો વા નિરોગી જેના સત્વાદિ ગુણ વા
વાતાદિ દોષ યુક્ત થઈ જાય, પ્રકૃતિ બદલાઈ જાય તે છે મહિનાથી
વધારે ન જીવી શકે

भक्तिः शीलं स्मृति त्यागो बुद्धिर्बलहेतकम् ।

જો માણસમાંથી ભક્તિ, શીલ, સ્મૃતિ, બુદ્ધિ, એ વસ્તુ સાથે
નાશ પામે તે છે મહિનામાં અવશ્ય મરણ પામે

बडे तनि निबर्ते से षड भिर्मा सौर्भरियष्यतः ॥

मत् वग्दति बाक्कं पमोहा मासा न्यरिष्यतः ॥

જેની મતિ બિનકુલ નાશ પામી હોય અને મોહાદિ બની ગયો
હોય તેવો એક માસ સુધી જીવે

नश्यत्य जानन् पर हात्केन लुचनोदनम् ।

नयाति यस्य चाहराः कंठकंठामयाद्रष्टते ॥

જેના વાળ ખેંચતા પીડા ન થાય અને જેનું મો તથા ગળું
લાકડા જેવું [લાકડાપીંજર] લાગે તે છે દિવસમાં મરણ પામે

પ્રેષ્યાઃ પ્રતીપતાં યાંતિ પ્રેતાકૃતિ સદીર્યેતે ।

યસ્ય નિદ્રા ભવે નિત્યં નૈવ માનસ જીવિત ॥

જેના બાઇઓ વિરૂદ્ધ થયા હોય, પ્રેતના જેવી આકૃતિ થઈ હોય, પ્રેતના દેખાવો નજરે પડતા હોય અને ઉધ ન આવતી હોય તેનું મૃત્યુ ખાસે માનવું.

આનર્ન હસ્તપાર્દં ચ વિશ્લેષાયસ્ય મુષ્યતઃ ।

શૂયેતે વા વિના દેહાત્સ માસાઘ્યાતિ પંચતામ ॥

જેના હાથે પત્રે સોળ આરી ગયા હોય અથવા હાથ પગ ને મો બહુ મુજ્જ ગયા હોય એવો માણસ એક માસના મરી જાય.

વલમાસા ક્ષયસ્તીત્ત્રા રોગ વૃદ્ધિ રોચરુઃ ।

યત્ય તુરત્ય લક્ષ્યંતે તિન પક્ષાંત જીવિત ॥

જેનું બહાર નખળું પડી ગયું હોય, ખાવા પ્રત્યે અરુચિ થઈ જાય તે દોઢ માસ જીવશે.

॥ રજમાનુસાર મૃત્યુ પરીક્ષા ॥

દ્રઘઃ શ્રુતોઽનુ ભૂતશ્ચ માર્થિતઃ કારણિ તસ્તથ ।

માષિકો દોષજદશ્વેતિ સ્વપ્નઃ સપ્તવિધોમતઃ ॥

શાસ્ત્રાનુસાર સાત પ્રકારના સ્વપ્ન હોય છે દ્રઘ, શ્રુત, અનુભૂત, માર્થિત, કલ્પિત, ભાવનિક; અને દોષિજ જે વસ્તુ આખરી નજીવત અવસ્થામાં દેખાય તેને દ્રઘ સ્વપ્ન કહે છે.

આખરી કંઈ ન દેખાય પણ કનથી કબ્જો સંભળાય તેને શ્રુત સ્વપ્ન કહે છે.

જે કાર્ય જાગ્રતાવસ્થામાં ઇન્દ્રિયો દ્વારા કરવામાં આવે તેવાજ સ્વપ્નાવસ્થામાં પણ કરેલા કામ નજરે પડે તે અનુભૂત કહેવાય છે

જાગ્રતાવસ્થામાં જે વાત સામળવામાં આવે અને તેવા કામ કરવાને મન ચિતામાં રહે તેવાજ કારણે સ્વપ્નમાં ચિતા રહે તેને પ્રાર્થિત કહે છે

જાગ્રતાવસ્થામાં જે જે કટપનાઓ થાય છે તે સ્વપ્નમાં દેખાય તેને કાટપત સ્વપ્ન કહે છે

જે પ્રથમ જોતા અને સામળતા ખરાબ લાગે અને કદિ કંઈ દેખાય ને કદિ ન દેખાય તે ભાવિક સ્વપ્ન કહેવાય છે

વાત, પીત ને કદ એ ત્રણેના અનુરૂપથી દોષજ સ્વપ્ન દેખાય છે,

તૈષ્વાદ્યા નિષ્ફલાઃ પંચમળ્ના પ્રકૃતિર્દિવાઃ ।

આ સર્વ સ્વપ્નોમાં દોષજ સ્વપ્ન સિવાય ખીજા પાંચ પ્રકારના સ્વપ્ન શુભાશુભ ફળ આપે છે.

ત્રિસ્મૃતૌં દીર્ઘ દ્વિસ્વોઽતિપૂર્વ રાત્રે ચિરાત્ફલમ્ ।

બહુ મોડુ કે બહુ નાનું સ્વપ્ન અફળ જાય છે જેમકે દિવસે બુધાયતુ સ્વપ્ન ફળ નથી આપતુ અને પહોર રાત્રે જોયેલુ સ્વપ્ન બહુ કાળે ધણુજ યોડુ ફળ આપે છે

દ્રષ્ટ કરોતિ તુચ્છચ ગોસર્ગે તદર્મહત્ ।

જે સ્વપ્ન સવારમાં આવે તે તેજ દહાડે બહુ સાઈ ફળ આપે

નિદ્રયા ચાનુપહતઃ પ્રતી પૈર્વ ચનૈસ્તદ્યા ।

જો સ્વપ્નું પાછલી રાત્રે જોવામા આવે, અને ફરી નિદ્રા આવે
અથવા સ્વપ્નુ જોઇ કોઇને વિરુદ્ધ વચન કહેવામા આવે તો તે સ્વપ્ન
નિષ્ફળ જાય છે અને જો કોઇને પશુ પ્રતિકુળ વચન ન કહેા તો
તે સ્વપ્ન મહા ફળદાયક છે નહિ તો અદ્ય ફળ દેનાર છે.

સ્વપ્ને મર્ચં સહ પ્રેતૈર્યં પિબન કુડ્યતે ।

શુનાસ મૃત્યો મૃત્યુના શીઘ્ર નીયતે ॥

જો મનુષ્ય સ્વપ્નમા પ્રેતો સાથે મદ્યપાન કરે અથવા કુતંગ
ખેચી જતા હોય તો તે જેમ અને તેમ જલદી મરે

રક્ત માલ્યવ પૂર્વસ્ત્રો હસન દ્વિયતે સ્ત્રિયા ।

જો માણસને લાલ ફળની માળા પહેરી પોતાના શરીરને લાલ
ફપડા પહેરેલી સ્ત્રી ખેચતી જણાય તો જલદી મરણુ આવે

મહિષ શ્વરાહોષ્ટ્ર ગર્દભૈયઃ પ્રયાતિ દિશ્વર્ચાં મ્યા

તસ્યા મરણ ।

જો કુતરો, પાડો, સુઅર, ઉંટ કે ગધેડાપર પોતાને સ્વારી કરેલો
જુએ તો શીઘ્ર મૃત્યુ થાય.

લતા કંટકની વંશસ્તાલોભા હૃદિ જાયતે

યસ્યા તસ્યાશુ ॥

સ્વપ્નમા જેના હૃદયમા કાટા બોકાય યા તાડ કે વાસના ઝાડ
ઉગેલા જુએ તો જાણો કે તે યમલોકમા જલદી જવાનો છે

નગ્નતવ સં અશુભલ યસ્યવન્દિ મન ચિંષમ્ !

જિહ્વા તૌ ઘૃત સિન્ધસ્ય નર્મ સ્યારે સિજાયતે ॥

જે સ્વપ્નમાં શરીરને ઘી ચોપડી નાગો યર્ષ ચોટ્લી સિવજી
અગ્નિમાં હોય; તો તે જલદી મરવાનો એમ માનો.

ઘાંઠાલૈઃ સહય પિવેત્ સ્નેહઃ बहु विधस्वप्नेऽस नश्यतेः

જે સ્વપ્નમાં ચાડાળ સ્ત્રી સાથે ખુબ સ્નેહ કરતા જણાય તો
તે પણ મૃત્યુ જલદી પામે.

मान खरोष्ट याजी कपि झार्दुल शूकरैः

यस्य प्रेतैः शृगालैर्वास मृत्योर् वर्तने मरवेः

જેને ગધેડા; ઉટ; ખિલાડી; ઉદર; સિંહ; હુચર, શિયાળ
પર સ્વારી કરેલો સ્વપ્નમાં જોઇએ તેને મૃત્યુના દુતો તેડવા આ-આ
છે એમ માનો.

अपूयशङ्कुलीर्न गध्यावि बुद्धस्ताद्धि

धं वममनजीवित ।

જેણે સ્વપ્નમાં માલપુવાને પુરી ખાઈ જતા પછી તરત ઉલટી
કરી તે તરતજ મરી જશે.

मूर्धिनवं शलता दीनां स भवे वयसा तथा ।

मिलयो मुदता का का शृङ्गाधैः परिवारणम् ॥

तथा प्रेत पिशाच स्त्री द्रविडां ध्रग वाशनैः ।

જે સ્વપ્નમાં વાસ અને વેશા ઊગેલા જુએ પક્ષીઓના ટોળાં

તથા બોડો, કામડો, ગીવપક્ષી. શ્રેત અને પિશાચ સ્ત્રી, દ્રાવિડ,
આધો, ગોમાસ આધેલો દેખે તો તે પણ મૃત્યુ મુચક છે

સગો વેગલતા વંશ તુળ કંટક સકરે ।

સ્વપ્નમ્ શયનશ્યનં પતનં પશુમસ્યનોઃ ॥

જો સ્વપ્નમા વેલા ધાસ વાસ ને કાટામા ભરાયેલો જણાય ને
તેમાથી નીકળવાનું ના મળે અને સ્મશાનમા પડેલો જણાય તથા
ભસ્મમા ચોળાયેલો દેખાયતો તે સાર નહિ તે પણ મૃત્યુ મુચક છે

મજ્જનં જલપં કાઠીં શીઘ્રેણ સ્નાત સહર્તા ।

નૃત્ય વાદિત્ર ગીતાનિ સત્તત્રગવજ ધારણમં ॥

પાણી, કાદવમા કુમવુ, નાચવુ, વમાડવુ માવુ, લાલ માળા
ગળામા ધારવી, લાલ કપડા પહેવા એ લક્ષણો પણ મૃત્યુના છે

વયોઽગ તદ્દરમ્યગો વિવાહ શમ શુક્રમચ ।

પકાવજ સ્નેહ મધાશા પ્રચ્છદ્વિન વિરેચને ॥

શરીરે ધડપથુ, તેલ લગાડવુ, વિવાહ થવો, મુઠ મુઠાવવી,
રાધવુ, સ્નેહપાન કરવુ, મયપાન, ઉલટી અને વિરેચન એ લક્ષણો
પણ મૃત્યુકારક છે.

સ્નેહામ્યક્ત શરોસ્તુક્રમવ્યાલ ગર્દમેઃ ।

વરાહૈર્મપૈર્વાપિ યોપાણદ્રીક્ષણ મુત્તાઃ ॥

જો સ્વપ્નમા તેલ ચોપડી, ઉટ, સર્પ, ગધેડો, પાડો, મુઝર
પર એસી દક્ષિણ દિશામા જતો જણાયતો મૃત્યુ પાસ માનો

સ્ત્રીસ્વર ધારણ કૃષ્ણ હંસંતી મુક્ત મૂર્દજ !

થવા કર્ષતિ વૃદ્ધા સ્ત્રી નૃત્યન્તી દક્ષિણ મુખં ॥

જે કાળી સ્ત્રી લાલ કપડા પહેરી ખુલા વાળે દક્ષિણ દિશામાં
જતી દેખાય તે મૃત્યુ પાસે છે એમ માનવું.

સ્વર્ણ લૌહ્યોર્લભઃ કલિર્વૈધ પરાજયોઃ ।

ઉગ્રાનય ગાનશસ્ત્રા પ્રયાતઃ પાદચર્મણે ॥

જે સ્વપ્નમાં સોનુ કે લોહુ મળે, યા કલેશ થાય, જન્મને
પરાજય ગૂમ થાય પગની ચામડી નીકળી જાય તે પણ મૃત્યુના
લક્ષણ છે

હર્ષોઽન્નશ પ્રકૃપિતૈઃ પિર્ત્તિમિશ્ચા વર્મત્સ નમઃ ।

પ્રદીપ ગ્રહ નક્ષત્ર દન્ત દૈવત ચક્ષુષામ ॥

જેને સ્વપ્નમાં ખુબ હર્ષ કે ખુબ ક્રોધ થાય, ભાગ્યઓખા
લડાઈ થાય, દીવો, ધર, નક્ષત્ર, દાત, દેવતા, નેત્રુ જવુ વગેરે નાશ
દેખાય તે જાણો કે મૃત્યુ પાસે છે

પત્ય વા વિનાશોચ મેદને પર્વસ્યચ ।

કાનને રક્ત કુપુમે પાપકર્મ નિદેશને ॥

લાલ પુલની ઘટાખા રખડવુ, પાપચારીઓના ઘરમાં જવુ, ચિત્ત
ના ઘેર અધિકારમાં પ્રવેશ, વાયુમંડળમાં પ્રવેશ એવા સ્વપ્નો પણ
મૃત્યુ સુચક છે

કૃગ્ગ પાપો નનાચરા દીર્ઘ કેશન સ્વસ્તની ।

વિરામ માલ્યા વસના સ્વપ્ન કાલી નિશામત ॥

જો સ્વપ્નમાં પાપાચરણી કાળી સ્ત્રી, કેશ લાખા, નખ મોટા,
મોટાસ્તન, મલિન માળા, અને મેવા કપડા ધારણ કરેલી જણાય
તો તે એકજ રાત્રી છે એમ જાણો.

રક્ત શ્વેત વર્ગ દ્રષ્ટમ જાયુ પુરુષ દિનષ્ટ ।

જો માણસ સ્વપ્નમાં લાલ અને સફેદ રંગ જુએ તેની છ દિવસની
અ.યુ જાહી છે એમ માનો.

વિષ્ટ મૂત્ર વમન દ્રષ્ટ' માનુષ જીવિત માસ નવ ।

જો માણસ સ્વપ્નમાં વિષ્ટા, મુત્ર અને ઉલટી કરે તેની ઉંમર
નવ માસ જાહી છે એમ જાણવું.

નગ્ન છાંય રમન સર્વેત માસ ષટ્તર જીવિત ।

જો માણસ સ્વપ્નમાં નાગી સ્ત્રી સાથે રમણ કરે તે છ માસ
જીવતો રહે.

કાષ્ટ શુષ્કન દ્રશ્યતે પીતવર્ણો મૃત્યુચ ।

જો સુકાયલા લાકડા પીળા રંગના સ્વપ્નમાં જુએ તો તે છ
માસ જીવતો રહેશે.

ભસ્મ લુપ્ત પક્ષદીપ્ત જીવન તર્યો મૃત્યુચ ।

જો ભસ્મ વહેવો દીવો દેખે તે ત્રણ દહાડા જીવતો રહેશે.
અથવા ભસ્મથી લુપ્ત દીવો દેખે તો તે પણ ત્રણ દહાડા પછી
મૃત્યુ શેષાએ પડે

કૃષ્ણ વર્ણ દીર્ઘ લોમા यस્ય નારી દ્રશ્યતે ।

અઠ્ઠ માસે મૌગનાય હરરાન્તે મૃતક ॥

જો કાળી સ્ત્રી મોઢા મોઢા વાળવાળી સ્વપ્નમાં જણાય તો
આઠ માસ જીવવાની આશા રાખવી

અર્ધ રાત્રી વિગત સ્વપ્ન મેષ જાચય પ્રાપ્ત ।

વર્ષે રૂક ન જીવન અલ્યાયુ યસ્યા નર ॥

જો અરધી રાત્રી પછી સ્વપ્નમાં મેવો મંજવે તેની આશુ
એક વર્ષથી બોડી માનો.

કુરંગ પતંગ શ્રુગાલ દર્શન આઠ માસ લક્ષણ ।

જો સ્વપ્નમાં કુરંગ, પતંગ અને શિયાળ જુએ તો તે બક્ષણ
આઠ માસ જીવવાના છે

જો આદ્રા નક્ષત્રમાં રાત્રીના બે વાગે સ્વપ્નમાં પોતાને ચક્ર-
નથી લિપ્ત જુએ તે બે વર્ષ પછી મરે એવો સંભવ છે

જો સ્વપ્નમાં પોતાને પથરનાથી મારતો જુએ તો તેને યમદૂત
મારી રહ્યા છે એમ જાણવું

જોને કાનમાંથી લોહી પહેલું સ્વપ્નમાં જણાય તેનું જીવન દશ
દિવસ બાકી છે, એમ સમજવું

જોને સ્વપ્નમાં સાપ કરડી જાય અને વિષ ન ચઢે તેની
હિમર સાત વર્ષ બાકી રહી માનો.

જોના માથાપર કાગડો બેસી જાય તથા ચકલી શરીરે ચડી
જાય તો તેનું જીવન બે વર્ષ બાકી રહ્યું છે એમ નિશ્ચય જાણો
જો સ્વપ્નમાં કોઈ લોહાના ડડાથી મારતું જુએ તો તેને યમદૂત
જાણો ને જીવગી પુરી થઈ છે, સમજો

જે સ્વપ્નમાં વાંદરા પર સવારી કરેલી જણાય ને તે વાંદરૂં દરીયા પાર લઈ જાય તો પરલોક વાસ થવાને ત્રણ માસ બાકી છે માનો.

જે સ્વપ્નમાં સાપ મો ફાડી સામે ધસી આવતો જુએ તેનું આયુ ચાર માસ બાકી છે.

જે સ્વપ્નમાં ભુત, પ્રેત વગેરે વધારે જુએ અને બચતીત ચીત્ત થઈ જાય તેની આયુ દોઢ માસ બાકી રહી માનો.

જેને સ્વપ્નમાં વિંછી કરડે અને ફાડી ગળામા ધૂસી જાય. બાદ ઉઘડી કરે તે તેજ દહાડે મરી જાય.

જે સ્વપ્નમાં મલ્લપાન કરી સ્ત્રી સતાપ કરે તેનું મૃત્યુ પાસે જાયું.

જેના હાત સ્વપ્નમાં પૌતાની મેરે ગરી જાય અને મૂળ નક્ષત્ર ચાલે એવા સ્વપ્નનો જોનાર ત્રણ માસમા મરે છે જે પાણીમા ડૂબી બહાર નીકળે તેને પછી કુત્રા કે તળાવમા પડી રડવા લાગે એવા સ્વપ્ન જોનાર સાત દિવસ જીવે છે.

જે સ્વપ્નમાં કાળા ગધેડાપર સવારી કરેલી જુએ તો જાણે કે યમરાજાએ સવારી મોકલી છે.

ढसम पंक्तिखंड सलिस्य मध्यस्थ बुढनै ।

त्रितिये वर्षेण जीविते काल ज्ञानी वंघते ॥

જે સ્વપ્નમાં હાતો ખડિત થાય અને પાણીમા ડૂબવા લાગે તેનું જીવન ત્રણ વર્ષ બાકી છે એવું કાળ જ્ઞાનીઓ કહે છે.

અગ્નિ પ્રજ્વલિત તસ્ય ગૃહ વસન સ્વંદિત સ્વેદનમ્ ।

યસ્ય સ્વપ્નં વિઠાત રાત્રૌ પુરુષ જીવન નૌ દિવસઃ ॥

જે સ્વપ્નમાં પોતાના માથે આગ લાગેલી જુએ ફૂટેલા વાસણો
નગરે પડે જેને માટે ખેદ કરે એ સ્વપ્ન રાત્રી રીતતા આંખુ હોય
તેવા માણસનું જીવન નવ દહાડાજ બાકી છે

સહિત નવકા દ્વિતિય પારંજાયત યસ્યનરઃ ।

અઘટમાસે વિગત મૃત્યુ યસ્યમતઃ પઢિતાઃ ॥

જે નદીમાં નાવ પર બેસી બીજી પારે જાય એવા માણસને
આઠ માસ પછી મૃત્યુ લઈ લે એવો પડિતોનો મત છે

મધ્યમાંગુલી તર્જની સ્વંદિતઃ યદિ સ્વપ્નમઃ ॥

ષટ માસા ન જીવિંતે યસ્યા મુનવર વૈચ્યતે ॥

જેના સ્વપ્નમાં મધ્યમ, તર્જની આંગળી દ્વેડી જાય એવા
માણસનું મૃત્યુ ૭ માસમાં થાય

સુવર્ણ મૂત્રાણિરજનં તથા પ્રત્યક્ષ સ્વપ્નઃ દ્રશ્યતે ।

દશમ માસે વિગત કાલા યસ્યા નર પાહુના ॥

જે સ્વપ્નમાં સોનું, મુત્ર, મળ ને માટીનો ઢગલો એકજ
૨૫ જુએ તેનું મરણ દશ માસમાં થાય.

હસ્ત સ્વંદિત દશન સ્વંદિતાં ગુલિન ચટ્કયને ।

ભ્રમ સ્વેદસ્ય સ્વપ્ન પુરુષઃ મૃત્યુ વર્ષે પ્રતિવિહઃ ॥

જેના સ્વપ્નમાં હાથ દ્વેડી જાય, દાંત દ્વેડી જાય અને આંગળી

ન અટકવાના ભ્રમમા પડી જાય એવા પુરુષનું જીવન એક વર્ષ પણ
બાકી નહિ રહે.

કર્ણ રક્ત પ્રવાહંતે વાણીં વક્રી જ્ઞાતતૌ ।

जीवन नरस्य द्वैमासा तस्यः मृत्यु सन्निकट ॥

જેના કાનમાંથી લોહી વહેતું હોય, જીભ વાકી થઈ હોય
એવું સ્વપ્ન જોનારનું જીવન બે માસ બાકી માનો.

दक्षिण नासिका स्वासंते चन्द्र सूर्य न द्रश्यते ।

पाक्ष पर्यंत जीवनं आयु नरस्य पूर्णत ॥

જેનો ંવડ જમણા નાકથી ચાલતો હોય અને સૂર્ય ચંદ્ર
ન દેખાય એવું સ્વપ્ન જોનાર પાંચ દહાડાનો પરોણો છે.

अहोरात्रि वाम नासिकाः स्वर प्रज्वलितः ।

एक मास मृत्यु प्राप्तः स्वप्न यस्य खेदनम् ॥

જેનો સત્રીના ડાબો સ્વર ચાલતો હોય અને તે ચાલતા સ્વ-
પ્નમા સ્વપ્ન જણાય એવું સ્વપ્ન જોનાર એક માસમા સમાપ્ત થશે.

केश स्थलं द्रश्यते तेल मर्दन दृष्टे ।

यस्य मृत्यु त्रितीय मासं स्वप्न षोडश विगतता ॥

જે રાત્રીના સોળમા ચરણમા લામા લામા વાળ અથવા તેલ
લગાવેલા વાળ સ્વપ્નમા જુએ તેનું ત્રણ માસમા મૃત્યુ થાય.

चरण विग्रह पीडित पाद्वि पीडित स्वप्नः ।

त्रितीय वर्षे मृत्यु प्राप्तः यस्य गुनिया पंडितः ॥

જે સ્વપ્નમાં પગની પીડા, હાથની પીડા, ને પીઠની પીડા જુએ તે ત્રીજી વર્ષે મૃત્યુ પામે એવો ગુણવાનોનો મત છે.

પાનિ ત્વાનિ સ્વરઃ સ્વપ્ન દક્ષિણઃ ચઢિ પૈઠત ।

સપ્ત માસન જીવિતે તસ્ય નર માધવઃ ॥

માધવ કહે છે કે જે સ્વપ્નમાં કુતરા કે ગધેડાના સ્વપ્ન જેસી દક્ષિણ દિશામાં જાય તે માણસ સાત મહિના જીવશે.

પ્રેતઃ પિશાચાઃ દ્રશ્યંતે સ્વપ્નો પાન મદિરાઃ ।

ષષ્ઠમ સર્વર્થે મૃત્યુ પ્રાપ્તઃ યસ્ય નરસ્યઃ

જે સ્વપ્નમાં પ્રેત, પિશાચની સાથે દારૂપીએ એવો માણસ બીજા આઠ વર્ષ જીવશે

યસ્ય સ્નાન ગાત્ર શુષ્ક લલાટ શુષ્કઃ કપાલઃ ।

સ્વપ્ન મધ્યાસ્થ દ્રશ્યંતે જીવિત યસ્યા ષડ્ દિવસ ॥

જે સ્વપ્નમાં સ્નાન કરતા કરતા તમામ શરીર સુકાઈ જાય તથા કપાળ ને માથુ એક સાથે સુકાઈ જાય એવો માણસ ૬ દિવસ જીવશે.

યામની ચન્દ્ર નદ્રશયે સ્વપ્નઃ મધ્યસ્ય યસ્ય નરઃ ।

પક્ષ પરિયત મૃત્યુ પાહુનઃ વિગત સંસાર કારણઃ ॥

જે માણસ રાત્રીના સ્વપ્નવત બની ચંદ્રમાં ન દેખી શકે તેનું જીવન એક પખવાડિયું બાકી છે

દ્રમલતા કલપદ્રમ વન વિહારાચય સ્વેદનમ્ ।

સ્વપ્ન ષષ્ટ ચરણ દ્રંષ્ટે યસ્યા મૃત્યુ સન્નિકટઃ ॥

જે સ્વપ્નના છઠા ચરણમા દ્રમલતા, વૃક્ષ વન વિહાર ખેદ યુક્ત કરે તે માણસનુ મૃત્યુ પાસે છે.

પર્વતે ધૂમ્ર યાનિ દ્રશ્યં લષ્ટકા વિનજાયતેઃ ।

માનવ પઠિત પીઢિત જીવનાં અધિકાસનઃ ॥

જે સ્વપ્નમા પર્વત પર રથને દેખ્યા વિના લઈયા લઈ ચઢી જાય તેનુ જીવન બહુ ન માને.

કુણ્ણ વરણાં લોહલષ્ટમ કરત પીઢિત માલલા ।

દ્રષ્ટ યસ્ય યમદૂતઃ જીવન તસ્ય દશ દિવસઃ ॥

જેને સ્વપ્નમા કાળા રંગના લોકાનેા ડોડા મારતો માણસ નજરે પડે તેને યમદૂત જણાયે. એવા માણસની જીવગી દસ દિવસ બાકી છે.

પઠિત વેડિત દ્વય સ્વપ્નઃ સ્વાસ પ્રવાહિત સ્ને સ્ને ।

ધર્મ રાજસ્ય પાહુના સચય મૃત્યુ ગ્રાસિત ષટ દિવસ ॥

જેની સ્વપ્નમા પીઠ તુટી જાય અને શ્વાસ ધીમે ધીમે ચાલે તે ૭ દિન પછી ધર્મરાજને ત્યા જશે.

“કવિત.”

જે સ્વપ્નમે ચાટે નૌન, તાહિ દેવ વિન રાખે કૌન;

જે સ્વપ્નમે જાય અરાત, મોત હોય કાક કી પ્રાન.

સપને મે દેખે જો ધૂપ, તાદિન હોવે મૃત્યુ અનુષઃ
 સ્વપને મે દેખે જો કોઈ, તાદિન અવશ મરે કોઈ નાઈ
 ખડિત સપને દેખે શીશ, કૃપા કરે ઉસદિન જગદીશ,
 અર્ધ પ્રહર મે દેખે સપના, મનમે કોટિશ કરે કલ્પના
 દ્રષ્ટ પડે પાની મે નાવ, મરે કોઈ વાન્નિ અસનાવ,
 દેખે શ્યામ વર્ણ નર સાત, યમદુતો કે જાવે સાત
 દેખે લોહ ચઢે કિસાન, યમદુતા કા હૈ ધમશાન,
 લાલ લાલ પહિને જો વસ્ત્ર, લિયે મનુષ્ય દેખે જો શસ્ત્ર
 ધર્મ રાજ કે જાનો દુત, મરેવા દિન કો અવધૂત,
 ચંદ્રો ચ્વન્ મે આવે શ્વાન, આયો મૃત્યુ લિયે મસાન
 જૂત ઝેત જો આવે દૃષ્ટ, વાકી જાને મૌત નિકૃષ્ટ,
 જો સ્વપ્ને મે ભેજન કરે, દો દિન બાદ મૌત ધરપરે.
 સપને મે જો લખે અગાર, સો જીવે કા વર્ષે ચાર,
 સપને મે મારે જો લહીયા, દેખો યમદુતો હી મઢિયા
 ચૌથે પહર લખે જો સપના, પ્રાત કરે મનમાહિ કલ્પના,
 સ્વપ્ન વિચારે તજી કર કામ, કહ તે એસે બેની રામ.
 જ્યોતિષ શાસ્ત્રાનુસાર મહામૃત્યુ પરિક્ષા.

पंचमस्थो यदा सूर्यस्तयो मदध्वजैर्युतः ।

स्वर्भानु भूमि तनयो भवेतां तनुजे यवां ॥

मृत्यु योगं निजानी यात् बाल काम क्षयः ।

જો પાચમા સ્થાનમા સુર્ય, રાહુ, શની ને કેતુ સાથે પડેલા
 હોય, આ રાહુ મંગળ સાથે પાચમા સ્થાનમા પડેલો હોય તો મૃત્યુ
 યોગ સમજવો.

જો માણસના જન્મ કાળના લગ્ન સ્થાનથી આઠમા સ્થાનમા
કોઈ ગ્રહ ન પડેલો હોય અને તે આઠમા સ્થાનને કોઈ બળવાન
ગ્રહ દેખતો હોય તો તે સ્થાનના હેતુથી તે પ્રાણી મરશે

સૂર્યાદિભિર્નિધન ગૈર્નિધન હુતાશ્ન તોયા યુક્તવર ।

અમાયંજ ક્રમેણ પશુત્ત્વ કૃતાંચ ચરણે પરદેશ તસ્યા ॥

તત્સ યાત્સ્થિરે સ્વદેશે પથિ તિદ્ધમર્જો ॥

જો આઠમા સ્થાનમા સુર્ય સ્થિત હોય અગ્નિથી ચંદ્રમા બેઠો
હોય, જળથી બુધ બેઠો હોય તો તાવથી, ગુરુ બેઠો હોય તો અગ્નિ
રોગથી, અને જો શુક્ર સ્થિત હોય તો ભૂખથી, શની આઠમે હોય
તો તરસથી મરણ પામશે

ષષ્ઠે વાદશમે મૌમે ધને ચન્દ્રોઽષ્ટમેર્જાનિઃ ।

મગંદરેણ રોગેણ મૃત્યુરેવમ સંજ્ઞયઃ ॥

જન્મ કાળના છઠા કે દશમા સ્થાનમા મગળ પડેલો હોય,
બીજો ચંદ્રમા, આઠમે શની હોય તો તે માસણ બગદર રોગથી મરે.

તનો રવિ સુતામૌમો સૂર્ય સપ્તમ ગોચદિ ।

યોગેનસ્મિન જાયતે મૃત્યુ રુધ્વા ત્યતતિ નિશ્ચનમ્ ॥

જેના જન્મકાળ લગ્નમા શની, મગળ પડેલો હોય અને
સાતમા સ્થાનમા સુર્ય હોય એ યોગનો જન્મ ધરનાર તેના ઉપર
પડી મરશે.

રવિરંગા રક્ષત્રૈવ ચતુર્થ ભવનસ્થિતૌ ।

દશર્વે રવિ સૂનશ્ચ ગજાન્મૃત્યુ સંજ્ઞયા ॥

જે જન્મ કુડલીમા સુર્ય, મંગળ ચોથા સ્થાનમા અને દશમે
શનિ બેઠો હોય તે હાથી ઉપરથી પડીને મરે

यदि क्रूरग्रहो कानौ स्थाना आष्टम पंचमौ ।

तस्या बन्धु वशान्मृत्यु निर्दष्टो मुन पंगयौ ॥

જે પાણ્ડુમના જન્મ વખતમા પાંચમુ ને આઠમુ સ્થાન નિકૃષ્ટ
ગ્રહથી ચમકતું હોય તેનુ મરણ ભાઈના હાથે થાય એવો મુનિ-
યોનો મત છે

तनु गोभास्क यस्य द्वतीयस्थो निशाकरः ।

शूलकायामेवत्तस्य मृत्युरेवન संशयाः ॥

જેના જન્મ લગ્નમા સુર્ય અને ખીળ સ્થાનમા ચન્દ્ર બેસો હોય
તેનુ મૃત્યુ કામીથી લટકીને થશે

यस्या जन्मीन जायास्थाश्चंद्रभौमै शनैश्चराः ।

जायंते परदारार्थं विनाशस्तस्य निश्चतम् ॥

જે માણસના જન્મભાક્ષરમા લગ્નથી સાતમા સ્થાનમા ચન્દ્ર,
મંગળ, રાનિ પડ્યા હોય તો તેનુ મૃત્યુ પારકાની સ્ત્રીના હાથથી થાય.

धर्मस्थाने गते चन्द्रे कर्कराशि धने शनी ।

जन्तो दरणे रोगेण मृत्युरेवન संशय ॥

જે જન્મભાક્ષરના નવમા સ્થાનમા ચન્દ્ર અને કર્ક રાશિના
ખીળ સ્થાનમા શની પડ્યો હોય, તો તેનુ મૃત્યુ જલોદ્ધર
રોગથી થશે.

षटे क्र ग्रहो यत्र नवमो वाष्ट प्रामदा ।

शत्रु मभ्यने संदेहो मृत्युदेव न संशयः

જે જન્મભક્ષરના છૂટા, આઠમા ને નવમા ત્રણે સ્થાનમા હર
મહ સ્થિત હોય તેનુ મૃત્યુ શત્રુઓના હાથથી થાય

ઐલાગ્રાભિહતસ્ય સૂર્ય કુજયોર્મૃત્યુઃ સ્વબંધુસ્યયોઃ ।

કૂપે મદશ્શાંક ભૂમિતન યૈવૈન્વસ્ત કમસ્થિગૈ ॥

કન્યાયા સ્વજનાદિ ભોળા કરયો પાપગ્રહેર્દષ્ટયો ।

સ્વાતાં યદ્ગુભયોદયે કંશશિનોતયે તદ જન્મન્ ॥

જેના જન્મકાળમા લગ્નથી ચોથા થા દશમા સ્થાનમા સુર્ય,
મગળ પડ્યો હોય, અથવા દશમા સ્થાનમા સુર્ય, ચોથામા મગળ
હોય તો તેનુ મૃત્યુ પત્થર વાગવાથી કે ખડા પરથી પડવાથી થાય.

જે ચોથા સ્થાનમા શની અને સાતમે ચંદ્ર, દશમે મગળ
પડ્યો હોય તો તેનુ મૃત્યુ કૂવામા પડવાથી થાય.

જેના સુર્ય, ચંદ્ર બન્ને કન્યા રાશિમા પડ્યા હોય અને પાપ
મહ તેને જોતો હોય, તો તેનુ મૃત્યુ કુટુંબીના હાથથી થશે

જે માણુમના જન્મકાળમા મિથુન, કન્યા અથવા ધન થા મીન
એ રાશિઓમાથી કોઈ પણ રાશિ લગ્ન સ્થાનમા હોય અને એ
રાશિમા સુર્ય, ચંદ્ર બન્ને સ્થિત હોય તો તે પ્રાણી પાણીમા ડૂબીને
મરી જાય.

જેના આઠમા સ્થાનમા ચર રાશિયો હોય, તો પરદેશમા જન્મને
મરે, અથવા રાશિવાળો પોતાના વતનમા મરે.

તર્નો રવિ સુતે ધૌમઃ અષ્ટમસ્થૈશ્ચર ।

નવમે ચસ્ય લોભાન્મૃત્યુર્ન સંશયઃ ॥

જે આઠમા સ્થાનમા શનિ, નવમે ચંદ્ર, જન્મ લગ્નમા સુર્ય,
પુન ભવનમા મગળ પડ્યો હોય તો લોભથી મૃત્યુ થાય.

દશમેૉ ગારકો જીવ સૂર્યથ ચદ્વિ સપ્તમઃ ।

યોગેસ્મિન્ જાયતે મૃત્યુ સ્તુરંગાન્માન વસ્ય ચ ॥

જે જન્મ લગ્નના દશમા સ્થાનમા મગળ, અપસ્પતિ, સાતમે સુર્ય હોય તે માણસ ઘોડાપરથી પડીને મરણ પામે

તનો શની રિપો સૂર્યઃ અસ્તેજ્ઞો દશમે શશિ

નવેં મૃસુતો નૂનં મૃત્યવર્મેણ વાગ્નિ ॥

જે જન્મ લગ્નમા શની, છઠે સુર્ય, સાતમે બુધ, દશમે ચંદ્ર, નવમે મગળ હોય તે અગ્નિથી બળીને મરે

જ્ઞલાગન પ્રભવઃ જ્ઞાજન્ય શુભયોં મધ્યેં કુજર્ક્ષે સ્થિતે ।

જે માણસના જન્મકાળમા મેષ અથવા વૃશ્ચિક રાશિમા ચંદ્ર પાપગ્રહની વચ્ચે પડ્યો હોય તેનું મૃત્યુ હથિયાર કે અગ્નિથી થાય

વેદાદ્ધી નવમસ્થો શુભયોઃ સૌમ્યગૃહો દ્રઢયોર્દ ।

જ્ઞકાણેશ્ચ સસર્પ યાજ્ઞ નિગદેયિ છદ્ર સ્થિતૈર્વેધનાત્ ॥

કન્યાયામ સુમાન્વિ તેસ્ત મયગે ચન્દ્ર સિતે ।

મધેગે સૂર્ય લગ્ન ગતે ચ વિદ્ધિ મરણં સ્ત્રી હેતુકં મીર્દ્રે ॥

જે માણસના જન્મ કાળમા પાચમા, નવમાસ્થાનમા બે પાપ ગ્રહ પડ્યા હોય તો એક પાચમામા અને એક નવમામા પડ્યો હોય તો તેનું મૃત્યુ જ્વલમા અથવા વધઁથાનમા થાય

જે આઠમા સ્થાનમા પાગયા નિગડ મર્ષાદિષ્ઠા હોય તેમા પ પ ૧ પડ્યો હોય તો તે માણસ દેષકણની માફક બધનથી મરે અને જો પ ૨ દેષકણ હોય તો ફાંસીથી અને નિગડ દેષકણ હોય

તો બેડી વગેરેથી અને સર્પ દેખાણુ હોય, તો સાપના કરડવાથી મૃત્યુ થાય

જેના સાતમા સ્થાનમા કન્યા રાશિ પાપગ્રસ્ત યુક્ત હોય, ચંદ્ર મેશમા, શુક્ર જન્મ સ્થાનમા સૂર્ય બેડો હોય એવા જન્મકાળ વાળો માણુસ તેની સ્ત્રીના હાથથી મરે

શૂલોદ્ગિન્નતનુઃ સુખેવીન સુતે મૂર્યેપિવાલે યમ્મેસેક્ષીણ ।

દિમાંશુભિશ્ચ યુગ પત્યા પૈસ્ત્રિ કોળાદ્યગૈઃ ॥

ચુવલે ચ રત્રૌવિવ ત્તમ્વ નિજે ક્ષીગો દુસંવીક્ષિતે કાષ્ટે નામિહત ।

પ્રયાતિ મારણ સૂર્યાત્મજેને ક્ષિતે ॥

જેના જન્મકાળના લગ્નના ચોથા સ્થાનમા મંગળને સૂર્ય પડ્યા હોય અને દશમા સ્થાનમા શનિ પડ્યો હોય, તો તે પ્રાણીના કરડવાથી કે ધાથી મરણુ પામે

જેના જન્મકાળમા ક્ષીણુ અને ચંદ્રસહિત પાપ ગ્રહ પાંચમુ, નવમુ લગ્ન ત્રણુ સ્થાનોમા પડે તો તે પણુ કરડવાથી કે ધાથી મરે-

જેના ચોથા સ્થાનમા સૂર્ય, દશમા સ્થાનમા મંગળ અને ચંદ્ર ક્ષીણુની તેના પર દ્રષ્ટિ હોય એવો માણુસ કરડવાથી ધાથી મરે.

જે માણુસના ચોથા સ્થાનમા સૂર્ય, દશમા સ્થાનમા મંગળ પડ્યો હોય ને તેના પર શનિની દ્રષ્ટિ પડે તો તે માણુસ લાકડાના ધાથી મરે

જેના જન્મ કાળમા ક્ષીણુ ચંદ્ર આઠમા સ્થાનમા પડ્યો હોય અને દશમા સ્થાનમા મંગળ અને લગ્ન સ્થાનમા શનિ, સૂર્ય ચોથા સ્થાનમા હોય તે માણુસ લાકડીઓથી મરે.

જેના ક્ષીણ ચંદ્ર દશમા સ્થાનમા પડે અને મંગળ નવમે, અને શનિ લગ્નમા, સુર્ય પાચમે જન્મ પડે તે માણસ ધુમાડીમા ઘેરાઈ ને મરણ પામે.

જન્મકાળમા ચોથા સ્થાનમા મંગળ અને સાતમામા સૂર્ય, દશમામા શનિ પડ્યો હોય તો એવો માણસ પ્રાણી, શસ્ત્ર, અથવા અગ્નિ કે રાજકોપથી મરે છે.

અથવા જેના બીજા સ્થાનમા શનિ અને ચોથા સ્થાનમા ચંદ્ર, દશમે મંગળ પડ્યો હોય તો તેવો માણસ કાંડા પડીને મરી જાય છે.

જેના દશમા સ્થાનમા સુર્ય અને ચોથા સ્થાનમા મંગળ પડ્યો હોય તે સવારીથી પડીને મરે.

જેના સાતમા સ્થાનમા મંગળ અને જન્મ લગ્નમા શનિ, સુર્ય, અને ચંદ્ર ત્રણેય પડ્યા હોય તે કોઈ યત્ર કે એજન મશીન વગેરેમા પિલાઈને મરી જાય.

જેના તુલા રાશિમા મંગળ અને મેષમા શનિ અને કુમ્ભ પર ચંદ્ર પડ્યો હોય અને સાતમા સ્થાનમા સુર્ય અને ચોથા સ્થાનમા મંગળ હોય તે વિદ્યામા પડીને મરી જાય.

જેની જન્મકુડળીમા ચંદ્રમા ક્ષીણ બની મંગળ વગર હોય અથવા આઠમા સ્થાનમા શનિ પડ્યો હોય તો એવો માણસ ગુદા રોગ કે કાંડા પડી કે હથિયાર અથવા અગ્નિમા બળીને મરણ પામે.

જેના જન્મ કાળમા મંગળ સહિત સૂર્ય સાતમા સ્થાનમા પડ્યો હોય અને આઠમામા શનિ, ક્ષીણ ચંદ્રમા ચોથા સ્થાનમા હોય તે માણસ પક્ષીગોથી મરે.

જેના જન્મ લગ્નમાં સુર્ય, પાંચમાં સ્થાનમાં મંગળ આઠમે શનિ, નવમે ચંદ્ર પડ્યો હોય તે પડાડ ઉપરથી પડી જોકે વિજળી પડવાથી અથવા બીજા પડવાથી દબાઈને મરી જાય

જેના જન્મ કાળમાં શુક્રથી ચોથા આઠમાં સ્થાનમાં પાપ ગ્રહ પડ્યા હોય તો તેની સ્ત્રી અમિમા બળીને મરે અથવા પાપગ્રહની મધ્યમાં શુક્રપડે તો તેની સ્ત્રી ઉપરથી પડીને મરી જાય

જો કોઈ શુક્રને શુભગ્રહ જેતો ન હોય અને શુક્રની સાથે કોઈ શુભ ગ્રહન હોય તો તેની સ્ત્રી કાસી ખાઈને મરે.

જેના જન્મકાળમાં ચંદ્ર, આઠમાંમાં મંગળ, સાતમે ગૃહ, નવમે શનિ, પ્રથમમાં પુર, અને ત્રીજામાં શુક્ર, છઠ્ઠામાં બુધ ચોથામાં પડે તો બાળક પણ મરી જાય.

જેના જન્મ લગ્નમાં છઠ્ઠા સ્થાનમાં મંગળ, રાહુ સાતમાંમાં, ને શનિ આઠમાંમાં પડે તો તે પુરુષની સ્ત્રી મરે જેના બાળક એવા મૃતમાં થયા હોય

જેના જન્મ જન્મમાં શનિ અને છઠ્ઠા સ્થાનમાં ચંદ્ર, સાતમે મંગળ પડ્યા હોય એવા ગ્રહવાળા બાળકનો પિતા જીવતો ન રહે

જેના જન્મ લગ્નમાં સાતમાં સ્થાનમાં રાહુ અને છઠ્ઠા કે આઠમે ચંદ્ર શેષ ગ્રહોની પાપ દષ્ટિ જો એવા ગ્રહમાં જન્મ લે તો જન્મ થતા જ મૃત્યુ થાય.

જેના જન્મ લગ્નમાં રાહુ, આઠમે ચંદ્ર એવે સમયે જો બાળકનો જન્મ થાય તો જન્મ થતા જ મૃત્યુ થાય અને જો જન્મ લગ્ન પર કોઈની કુદૃષ્ટિ હોય તો અપમૃત્યુ જાય.

જો જન્મ લગ્નમા મગળ, આઠમે ગુરુ જન્મે પડે તો બાર વર્ષે મૃત્યુ થાય જો શકર પણ રક્ષણ કરે તો એવા અલવાળો માણસ બાર વરસ બાદ જીવતો રહેતો નથી

જેના શનિ ક્ષેત્રમા સૂર્ય અને સુર્યના ધરમા શનિ પડે તો તે બાળકને દેવ રક્ષે તોપણ બાર વર્ષે પછી કોઈ બચાવી શકતું નથી તે બાર વર્ષે મરણ પામે

જેના છઠ્ઠા, આઠમા ને જન્મ લગ્ન સ્થાનમા શુક્ર પડે તો તે ચોથા વર્ષે શકર સહાય કરે તો પણ ન જીવે.

મગળના ધરમા ગુરુ અને ઝૂઠા આઠમા સ્થાનમા ચંદ્ર આવીને પડે તો ધૃશ્વર રક્ષા કરે તોપણ આઠ વર્ષેથી વધારે એવા અલવાળો માણસ જીવતો નથી

જન્મના દશમા સ્થાનમા અથવા જન્મ લગ્નમા રાહુ હોય તો તે સોળ વર્ષની કિમરમા મરી જાય

જો સ્ત્રીના જન્મ કાળમા જન્મ લગ્નમા પાપ ગ્રહ હોય તે સાત વર્ષ પછી વિધવા થાય

જો છઠ્ઠે કે આઠમે સ્થાનપર ચંદ્રમા હોય તો ભગવાની આઠ વર્ષ પછી વિધવા થાય

જો સ્ત્રીના જન્મ લગ્નથી સાતમા સ્થાનપર પાપ ગ્રહ હોય, અને ચંદ્રના સાતમા સ્થાનમા પાપ ગ્રહ હોય તે લગ્ન પછી થોડા વખત ધવા થાય

જે પાપ ઘડની મધ્યમાં ચંદ્ર આવીને પડે તો શસ્ત્રથી મૃત્યુ થાય અને જે મગળની રાશિપર જઈ ચંદ્ર પડે તો અગ્નિમાં બળીને મૃત્યુ થાય

જે સ્ત્રીના જન્મના સાતમા સ્થાનમાં સુર્ય હોય, તે સ્ત્રી પતિને તથા દેશે અને જેના સાતમા સ્થાનમાં મગળ હોય, તે બાલ્યાવસ્થામાં વિધવા થશે. અને જેના સાતમા સ્થાનમાં પાપ ઘડ દ્રષ્ટિ કરતો હોય, તે યૌવન કાળમાં વિધવા થાય તથા સાતમા સ્થાનમાં શનિ હોય તે ઘડપણમાં વિધવા થાય

જે સ્ત્રીના જન્મ કાળમાં સુર્ય, મગળ એ દશમાં અને ચોથા સ્થાનમાં હોય તે સ્ત્રીનું મૃત્યુ પત્યસ્થી થશે અને જે મગળ, ચંદ્ર, શનિ પોતાના સ્થાનથી ચોથેથી સાતમે સ્થાન બેઠા હોય તો ફૂવામાં પડીને મરે અથવા સુર્ય ચંદ્રને પાપ ઘડ દેખતા હોય તો બધાયુંજ બાળના હાથથી મરે અને જે સુર્ય ચંદ્ર બન્ને સ્વમાત્રીક ન હોય તો પાણીમાં ડૂબી મરે.

જેના લગ્નમાં બ્રહ્મસ્પતિ, ચોથા સ્થાને શુક્ર, બુધ; દશમાં સ્થાને સુર્ય, ત્રીજા સ્થાને શનિ હોય તેવું આયુષ્ય સો વર્ષનું જાણીતું

જેના દસમાં સ્થાને શુક્ર, બુધ, અગીયારમાં રવિ, અને પહેલાં ચોથા કે સાતમાં ગુરૂ હોય તો તેની કબર બસે વર્ષની જાણીતી.

જેના દશમાં સ્થાનમાં ગુરૂ, બુધ, શુક્ર પડે, અને અગીયારમાં ગવિ, મગળ પડે તો તેની કબર એ સી વર્ષની માની

“ સામુદ્રિક શાસ્ત્રાનુસાર મહામૃત્યુપરિક્ષા.”

જેના કપાળ પર રેખા ન પડે અને જે એક જ રેખા પડી રહી જાય તેની ઉંમર ત્રીસ વર્ષની છે.

જેના કપાળ પર બહુ રેખાઓ પડે તે સૌભાગ્યવાન ને ઘણું લાંબુ આયુષ્ય ભોગવનાર જાણે.

જેના કપાળમા બે રેખાઓ પડે તેનું આયુ ચાલીસ વર્ષનું માનો.

જેની બ્રહ્મદિ બરાબર સુધરિત હોય તેનું આયુષ્ય ઘણું લાંબુ જાણે તે જેની બ્રહ્મદિ ત્રિશૂળ આકારની હોય તેની ઉંમર પચાસ વર્ષનું જાણે અને જેની બ્રહ્મદિનું મધ્ય સ્થાન નેત્રો ઉપરથી કરવાથી ન દેખાય તેનું આયુ છ માસમા પુર થશે

જેની આખો મોટી અને પીળા રંગની હોય તે ચાલીસ વર્ષ જીવે જેની આખો રાતી હોય તે તેત્રીસ વર્ષ અને જેની આખો સફેદ હોય તે એસી વરસ જીવતો રહે

નાની આખોવાળો અસ્પાય છે અને મોટી આખોવાળો દીર્ઘાયુ ભોગવનાર છે.

જેનું નાક પોપટ જેવું તે સો વર્ષ જીવે વાદરા જેવું નાક હોય તો સાઠ વર્ષ જીવે, ચપટા નાકવાળો વીસ વર્ષ, અને ઉચા નાકવાળો સાડત્રીસ વર્ષ જીવતો રહેશે

કાળા એઠવાળો અસ્પાય, રાતાવાળો દીર્ઘાયુ અને જેના એઠાના ઉપર વાળ ઉગે તે જલદી સસાર ત્યાગ કરનારો જાણે

કાળી જીભવાળો ત્રીસ વગસ રાતી જીભવાળો સડ વરસ અને જેની જીભ સફેદ રસવગરની થઈ જાય તે છ માસમા મરણ પામે.

જેની દાઢી સરખા હોય તે વીસ વરસમા અને જેની દાઢીમા ખાડો હોય તો સાડ વરસમા સંસાર ત્યાગ કરનાર છે એમ માનો.

જેની ગરદન લાખી હોય તે ચાલીસ વરસમા અને જેની ગરદન મોટી હોય તે પુત્ર વગરનો રહી ત્રીસ વરસમા પરનોક ગામી થાય.

ચીકણા કપાળવાળો દીર્ઘાયુ અને સુકા કપાળવાળો અસ્થાયુ હોય છે

લાના હાથ કર્ણકાર હોય તે દીર્ઘાયુ અને નાના હાથવાળો અસ્થાયુ હોય છે.

જેની પીઠ ખુબ નમી ગઈ હોય તે પચ્ચીસ વર્ષ, અને જેની પીઠ લાખી, પરોક્ષ હોય તે તેત્રીસ વર્ષ જીવતો રહેશે જેની પીઠે ત્રિકોણકારનું ચિન્હ પડે તેનું આયુષ્ય પચાસ વર્ષનું જણશે.

જેના માથાના તાળવામા બહુ વાળ ન હોય તે લાંબુ આયુષ્ય ભોગવનાર અને જેને વાળા ઘણા ને મોટા હોય તે થોડા આયુ વાળો, સોનેરી રંગના વાળવાળા પશુ અશ્વ આયુ ભોગવે છે.

જેના હાથ પર વાળ ઘણા અને કાઠા મોટા, માંમ વધારે હોય તે અત્રીસ વર્ષ જીવતો રહેશે

કેમળ વાળ વાળો દીર્ઘાયુ છે જેના હાથની અનામિકા આગળી નાની હોય તે સ્ત્રીના હાથથી પરદેશમા મુલાની અવસ્થામા મૃત્યુ પામશે જેના હાથમા માછલીનો આકાર અગ્રહા નીચે હોય તે પરસ્ત્રીના હાથે મરણ પામે

જેની છાતી નીચી, મામયુક્ત મોટી હોય તે પદર વરસે મરે.
 જેના પેટમા ફૂટી દાથી રૂપી હોય તે નાર વર્ષની ઉંમરે મરે.
 જેના ચુતડનો નીચેનો ભાગ ઉચો હોય તે સિદ્ધથી મરે અને
 જેનો આગળનો ભાગ ઉચો હોય તે વાદરા કે લડકાયા કુતરાથી મરે.

જેના પગના તલીયામા સાપનું નિશાન હોય તે યુવતીના પ્ર-
 થમ ભાગમાજ આ સસાર છોડી પરલોકવાસી થશે

જેની પિડલી બાંવથી કદરૂપી માર્ગમા જાય તે બાર વર્ષની
 ઉંમરે મરે જેના ધુટણપર માસ યુગ હોય તે ત્રીસ વર્ષની ઉંમરે
 મરણ પામે.

જેના અડકોપનો એક ભાગ વધી ગયો હોય તેનું મૃત્યુ પા-
 ણીમા કુખવાથી થાય અને જેને એકજ અડકોશ હોય તો તે આઠ
 વર્ષની ઉંમરે મરણ પામે.

જેના હાથ નાના હોય અને શરીર વધારે હોય તે નવ વર્ષની
 ઉંમરે મરે

જેના મોઢાની લબાઈ દાઢીથી માથા સુધીમા તેર આગળ હોય
 તે અને પહોળાઈ દશ આગળ હોય તે સાઠ વરસે મરણ પામે

જેની લુગ્ગઓની લબાઈ, પહોળાઈ ને ઉચાઈ બરાબર હોય
 અને શરીરનું વજન કુળ્લર પસ હોય તે એ સી વરસની ઉંમરે સ્વ-
 ર્ગમા મરે

જેની બાવન આગળ ઉચાઈ હોય તે સત્તર વર્ષે સુનસાન્ય
 વનમા મરશે

જેના શરીરની ઉંચાઈ સો આગળ હોય અને શરીરનું વજન હજાર પગ હોય તે હથિયાળ કે અગ્નિયા સત્તર વર્ષની ઉંમરે દેવ સ્થાન પર મરે

જે સ્ત્રીના ઓઠપર વાળ ઉગે અને પગના તળીયા જમીનને ન અડકતા હોય તે યુવાનીમા પતિધાતીની છે

જે સ્ત્રીની અનામિકા આગળી મોટી હોય તે લગ્ન પછી બે ત્રણ વર્ષે વિધવા થાય

જે સ્ત્રીને વાત કરતા બન્ને ગલમા ખાડા પડે તે યુવાનીમા માતપિતા અને બાઈનું મરણુ ચાહનારી છે

જે સ્ત્રીના રામકુપમા ત્રણ વાળ હોય તે પદર વર્ષની ઉંમરે વિધવા થાય.

ઉચ્ચા સ્તનવાળી સ્ત્રી પતિને ૭૫ લગ્ન પછી ત્રીસ વરસે લેશે અને જે સ્ત્રીના સ્તન પેટ સુધી લાખા અને પહોળા વચ્ચે પાતળા હોય તે બાલ્યાવસ્થામા વિધવા થશે

જે સ્ત્રીના પેટપર મોટા વાળ હોય અને જીભઓ લાખી ફુગી અને કાંધપર વાળ ન હોય તે બાલ્યાવસ્થામા વિધવા થશે

જે સ્ત્રીના ઓઠનો ૨૦ કાળો હોય તે પચીસ વર્ષની ઉંમરે વિધવા થાય.

જે સ્ત્રીના ડાખા પગની કનિષ્ઠ આગળી નાની હોય અને જમીનને અડકે નહિ તે લગ્ન પછી તરત વિધવા થાય

જે સ્ત્રી રસ્તે ચાલતા શરીરે થાકી જાય તે વ્યભિચારીણી અને પતિધાતી થશે.

જે સ્ત્રીના માથાના વાળ નાના પીળા રંગના હોય અને કપાળ ઉચ્ચ, થોડું પહોળું નીચે નમેલું હોય તે બાલ્યાવસ્થામાં વિધવા થશે.

જે સ્ત્રીની બ્રહ્મકૃતિ વાત કરતા ચલિત થાય તે બ્યભિચારી થશે તે બીજા પુરૂષના હાથથી મરશે.

જે સ્ત્રી ચાલવામાં ઉતાવળી અને પાછળ લચકાતી ચાલે તે પચીસ વર્ષની ઉંમરે વિધવા થઈ પાંચ વરસ પછી મરે

જે સ્ત્રી બાર વર્ષની ઉંમરે કૃષ્ણ પક્ષની અમાવાસ્યાએ પહેલું રજોદર્શન પામે તે જીવાનીનો આનંદ નહિ ભોગવે

જે સ્ત્રીનું પ્રથમ રજોદર્શન રવિવાર કે સુક્રવારે થાય તે બત્રીસ વર્ષ આનંદ ભોગવી તે પતિને છોડી પરલોકવાસી થશે અને પાછળ પુત્રીઓ મુકશે

જે સ્ત્રીની કમરમાં માસ અધિક હોય અથવા હાથમાં ખુબ રેખાઓ હોય પેઢાપર અને ગરદનપર ખુબ વાળ હોય, ગરદન શરીરના પ્રમાણમાં પાતળી હોય તે સ્ત્રી પતિધ્રાત્રીની છે. આવા લક્ષણ વાળી સ્ત્રી સાથે લગ્ન કરતા તે માણુમ જલદી પરલોકવાસી થાય છે

જે સ્ત્રીની ગરદન ને કમર ચપટી તથા હોઠ કાળા અને તાળવું ઘોળા રંગનું હોય તે સ્ત્રી પતિનું મરણ ઇચ્છનારી હોય છે.

જે સ્ત્રીના કુચમાં બહુ અંતર હોય શરીરમાં બમરો હોય તે લગ્ન પછી બે ત્રણ માસમાં વિધવા બને,

બ્રહ્મકૃતિ દુરેલી કાંધ અને ગર્ધ વાળવાળી સ્ત્રીનો વિવાદ જો મુમ લક્ષણવાળા પુરૂષ સાથે થાય તો તે પુરૂષ સ્ત્રીનો ભાત કરશે.

મર્મભેદીય મહામૃત્યુ પરીક્ષા.

જેનું ઓજસ કમી થયું હોય અને આગળની ડાય ઉદ્ધૃત હોય
મન સદાય દુર્ભાન રહેતું હોય, સ્ત્રીભોગની ઇચ્છા ન થતી હોય તે
એક વર્ષમા પરલોકવાસી થાય

જે માણસ વગર વિકારે વગર નિમિત્તે ગોભા, ઉપચર, ધ
નનો નાશ કરે છે તે એક વર્ષ પછી જન્મલોકવાસી થાય છે.

જે માણસની બક્તિ, શીલ, સ્મૃતિ, ત્યાગ, બુદ્ધિ અને વગર
કારણે બળનો ઉપયોગ એ સર્વનો ત્યાગ કર્યો હોય તે માણસ છ
માસમા પરલોકવાસી બની કુટુંબને શોકમા કુબાડી બળ્ય છે

જેના કપાળમા ખુબ શોક હોય ને તેજસ્વીપણુ ન દેખાય તે
માણસ છ માસમા મરણ પામે

જેના માથાપર ચદ્રમા જેવી વાદી રેખાઓ પુરેપુરી ન હોય,
તેનું આયુષ્ય છ માસમા પુરૂ થશે.

જેના શરીરપર મગના દાણા જેવી ફોલીઓ દેખાય ને દેખાતી
બધ થાય તે માણસ થોડી આયુષ્યવાળો છે ને જલદી મરણ
પામનાર છે

જેનું કપાળ, મુદ્દા અથવા વાળ ચદ્રમા જેવું વાંકા પડી જાય
તે એક માસમા મરણ પામે.

જે વગર કારણે હસે અને ધડી ધડી હેઠ ચાટે અને જેના
હાથ પગ ટાંકા પડી જાય, ઉદ્ધૃત્વાસ ચાલતો હોય તે માણસ પણ
જલદી મરે

જેના માથામા ગોમય જેવું મેલ થાય તે ચીકણું બની ગમ્યા
લાગે તે એક માસ સુધી જીવીને મરી જાય.

જે માણસ વગર કારણે પગ હલાવ્યા કરે અથવા ગખડપટ્ટી
કરે અથવા ખખડ હલાવતો દોડે તે પણ જલદી મરનાર છે
એમ જાણવું

જેને રનાન, ચદન પછી અથવા ચદન પહેલા શરીર ખુમ
સુકાઈ જાય અને સર્વ ગાત્રો ઢીલા પડી જાય તે અર્ધા માસ
જીવતો રહે

જે માણસ પથારીમાથી વારવાર ઉઠીને મોહ પ્રાપ્ત થાય તે
માણસ સાત દિવસમા પરલોકવાસી બને

જેને પ્રવિલોભથી વ્યાધિ થયો હોય અને ગ્રહણી સમાપ્તિ થઈ
હોય તે પદર દિનમા સસાર ત્યાગ કરશે

જે માણસનું મામ એકત્ર થઈ ગયું હોય અને હાડકા ચામ-
ડીમા દેખાય ખોરાક તજી દે તે વધારેમા વધારે એક માસ જીવે.

ધતી શ્રી મહામૃત્યુ પરિક્ષા સપુષ્કમ

ૐ શાન્તિ શાન્તિ શાન્તિ

